

**НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ ПОСІБНИК
ДЛЯ СТУДЕНТІВ 2-ГО КУРСУ
ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ
ОС «МАГІСТР»
СПЕЦІАЛЬНОСТІ 081 «ПРАВО»**

ББК 67.0я7
Н 99

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Черкаського національного університету ім. Б.Хмельницького
Протокол № 8 від 19 червня 2018 р.*

Рецензенти:

Кандидат юридичних наук, провідний фахівець з навчально-консультативної роботи Черкаський інститут МАУП
Колісник А.С.

Кандидат юридичних наук, доцент кафедри інтелектуальної власності та цивільно-правових дисциплін
Черкаського національного університету ім. Б.Хмельницького
Гук Б.М.

Автори:

В.Т.Комзюк, професор, доктор юридичних наук;
Ю.С.Кононенко, кандидат юридичних наук, доцент;
Ж.А.Дробот, кандидат юридичних наук, доцент;
О.С.Парамонова, кандидат юридичних наук, доцент;
Т.Б.Шаповал, кандидат історичних наук, доцент.

Н 99 Навчально-методичний посібник для студентів 2-го курсу спеціальності 081 «Право» ОС «Магістр» заочної форми навчання / Кол. авторів. – Черкаси., 2018. – 181 с.
Наведений навчально-методичний посібник має на меті допомогти засвоїти дисципліни студентам спеціальності 081«Право», які навчаються на 2-му курсі ОС «Магістр» заочної форми навчання.

ББК 67.0я7

© Колектив авторів, 2018

ЗМІСТ

1. АДМІНІСТРАТИВНИЙ ПРОЦЕС <i>(Парамонова О.С.)</i>	4
2. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУДОУСТРОЮ ТА ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ <i>(Комзюк В.Т.)</i>	41
3. КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВІ ОСНОВИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ТА ТЕРИТОРІАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ <i>(Кононенко Ю.С., Шаповал Т.Б.)</i>	78
4. ПРАВОВІ АСПЕКТИ СОЦІАЛЬНОЇ ДОПОМОГИ <i>(Дробот Ж.А.)</i>	118
5. ПУБЛІЧНА СЛУЖБА <i>(Кононенко Ю.С., Шаповал Т.Б.)</i>	145

АДМІНІСТРАТИВНИЙ ПРОЦЕС

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Програма вивчення навчальної дисципліни «Адміністративний процес» складена відповідно до освітньо-професійної програми напряму підготовки **081 Право** освітнього ступеня «**магістр**».

Предметом дисципліни є організуючі суспільні відносини, які складаються з приводу реалізації публічною адміністрацією закріпленого адміністративно-процесуальним законодавством порядку розгляду питань про застосування норм відповідних матеріальних галузей права.

Міждисциплінарні зв'язки: теорія держави і права, актуальні проблеми адміністративного права, актуальні проблеми кримінального процесу, актуальні проблеми кримінального права, митне право, актуальні проблеми цивільного процесу.

Програма навчальної дисципліни складається з таких **змістових модулів:**

1. Загальна частина. Основні положення та зміст адміністративного процесу.

2. Особлива частина. Особливості окремих видів проваджень в адміністративному процесі.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Основна мета навчальної дисципліни «Адміністративний процес» полягає у формуванні у студентів професійних знань про: адміністративний процес, його структуру та види; процедуру прийняття підзаконних нормативно-правових та індивідуальних актів управління; пізнання суті реєстраційних, дозвольно-ліцензійних та контрольно-наглядових процедур, положень адміністративно-юрисдикційного провадження.

Завдання вивчення навчальної дисципліни полягають у:

- теоретичному аналізі та розкритті поняття, змісту і основних положень адміністративного процесу;
- дослідженні нормативно-правових джерел, які регулюють відносини адміністративного процесу;
- аналізі системи адміністративно-процесуальних норм та особливостей їх застосування;

- характеристики системи суб'єктів адміністративного процесу та їх адміністративно-процесуального статусу;
- розкритті змісту адміністративного процесу та його складових, а саме різних за змістом та характером адміністративних проваджень;
- оволодінні навиками складання окремих адміністративно-процесуальних документів;
- доведенні до свідомості студентів змісту і основних положень адміністративно-правової реформи в Україні, особливо тих, що стосуються належного забезпечення прав, свобод і інтересів громадян в сфері виконавчої влади та надання їм різних управлінських послуг.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

- зміст, ознаки і принципи адміністративного процесу, шляхи його удосконалення в світлі положень Концепції адміністративної реформи в Україні;
- основні теоретико-правові положення інституту адміністративного процесу;
- систему і структуру чинного адміністративно-процесуального законодавства України;
- систему суб'єктів адміністративного процесу;
- структуру адміністративного процесу;
- види адміністративних проваджень.

вміти:

- тлумачити чинне адміністративно-процесуальне законодавство, зокрема Кодекс про адміністративні правопорушення України, Кодекс адміністративного судочинства України під час розв'язання правових ситуацій;
- застосовувати адміністративно-процесуальні норми у правоохоронній діяльності;
- складати окремі службові та адміністративно-процесуальні документи, приймати управлінські рішення.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться **90 годин / 3 кредити ECTS.**

2. ПРОГРАМА КУРСУ

Змістовий модуль 1

Загальна частина

Основні положення та зміст адміністративного процесу

ТЕМА 1.1. Поняття, властивості та принципи адміністративного процесу

Поняття адміністративного процесу та його предмет. Його історико-правовий розвиток. Сутність адміністративного процесу. Адміністративно-процесуальна діяльність. Властивості адміністративного процесу. Ознаки адміністративного процесу. Співвідношення адміністративного процесу з іншими видами юридичного процесу. Широке та вузьке розуміння адміністративного процесу. Адміністративний процес як сукупність проваджень.

Мета і завдання адміністративного процесу. Юрисдикційна концепція адміністративного процесу. Управлінська концепція адміністративного процесу. Судова концепція адміністративного процесу.

Система принципів адміністративного процесу. Загально-соціальні принципи. Загально-процесуальні принципи. Спеціальні принципи адміністративного процесу.

ТЕМА 1.2.Адміністративно-процесуальні норми та адміністративно-процесуальні відносини

Адміністративно-процесуальні норми. Їх властивості та зв'язок з матеріальними нормами адміністративного та інших галузей права.

Структура адміністративно-процесуальних норм.

Адміністративно-процесуальні відносини. Матеріальний зміст адміністративно-процесуальних правовідносин. Класифікація адміністративно-процесуальних відносини. Об'єкти та інші складові адміністративно-процесуальних відносин.

ТЕМА 1.3.Суб'єкти адміністративного процесу

Поняття суб'єктів адміністративного процесу та їх адміністративно-процесуальної правосуб'єктності.

Адміністративно-процесуальна правоздатність та дієздатність суб'єктів адміністративного процесу.

Класифікація суб'єктів адміністративного процесу.

Лідируючі суб'єкти адміністративного процесу та їх характеристика.

Зацікавлені особи (особи, що мають в адміністративному процесі свій інтерес).

Незацікавлені особи (особи, що сприяють адміністративному процесу).

ТЕМА 1.4. Структура адміністративного процесу

Поняття структури адміністративного процесу. Співвідношення структури та змісту адміністративного процесу.

Види адміністративних проваджень. Характеристика проваджень з окремих адміністративних справ.

Нормотворчі провадження. Установчі провадження. Правозастосовні провадження. Провадження із застосування заходів адміністративного примусу. Провадження із вжиття в адміністративному порядку заходів заохочення і стимулювання. Провадження з реалізації громадянами своїх прав та обов'язків. Провадження з реалізації юридичними особами їх прав та обов'язків. Контрольно-наглядові провадження. Адміністративне судочинство.

Процесуальні стадії. Процесуальні етапи. Процесуальні дії.

Змістовий модуль 2

Особлива частина

Особливості окремих видів проваджень в адміністративному процесі

ТЕМА 2.1. Адміністративно-регулятивні (неюрисдикційні) провадження

Поняття та загальна характеристика неюрисдикційних проваджень. Види неюрисдикційних проваджень.

Загальна характеристика та особливості дозвільного провадження, реєстраційного, установчого, кадрового, атестаційного та інших видів неюрисдикційних проваджень.

ТЕМА 2.2. Адміністративно-юрисдикційні провадження

Поняття та загальна характеристика юрисдикційних проваджень.

Види юрисдикційних проваджень.

Загальна характеристика та особливості окремих юрисдикційних проваджень, у т. ч.: провадження за зверненнями громадян, виконавчого провадження, провадження із застосування заходів адміністративного примусу та дисциплінарного провадження.

ТЕМА 2.3.Провадження у справах про адміністративні правопорушення

Завдання й порядок провадження в справах про адміністративні правопорушення. Принципи провадження в справах про адміністративні правопорушення.

Заходи процесуального забезпечення провадження в справах про адміністративні правопорушення. Стадії провадження в справах про адміністративні правопорушення.

Адміністративно-процесуальне забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення. Протокол про адміністративне правопорушення. Постанова по справі про адміністративне правопорушення. Строки розгляду справи про адміністративне правопорушення.

Органи, уповноважені розглядати справи про адміністративні правопорушення. Учасники провадження у справах про адміністративні правопорушення. Кодекс України про адміністративні правопорушення.

ТЕМА 2.4.Адміністративне судочинство

Поняття, зміст та завдання адміністративного судочинства в Україні. Загальні положення та структура Кодексу адміністративного судочинства України.

Організація адміністративного судочинства. Принципи адміністративного судочинства. Підвідомчість та підсудність адміністративних справ. Строки в адміністративному процесі.

Компетенція адміністративних судів щодо вирішення адміністративних справ. Склад суду. Організація судового засідання. Судові виклики і повідомлення. Строки звернення до адміністративного суду.

Провадження в адміністративній справі. Апеляційне провадження. Касаційне провадження. Процесуальні питання, пов'язані з виконанням судових рішень в адміністративних справах.

3. ТЕМАТИКА ТА ЗМІСТ ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ

Змістовий модуль 1

Лекція 1

Вступ (0,1 год.)

Частина 1

ТЕМА 1.1. Поняття, властивості та принципи адміністративного процесу (0,9 год.)

Логіка викладу:

1. Поняття, сутність, мета, завдання адміністративного процесу та його предмет. Співвідношення адміністративного процесу з іншими видами юридичного процесу.
2. Адміністративно-процесуальна діяльність.
3. Властивості адміністративного процесу. Ознаки адміністративного процесу.
4. Концепції адміністративного процесу:юрисдикційна; управлінська; судова.
5. Система принципів адміністративного процесу.

Частина 2

ТЕМА 1.2.Адміністративно-процесуальні норми та адміністративно-процесуальні відносини (1 год.)

Логіка викладу:

1. Адміністративно-процесуальні норми. Їх властивості та зв'язок з матеріальними нормами адміністративного та інших галузей права.
2. Структура адміністративно-процесуальних норм.
3. Адміністративно-процесуальні відносини. Матеріальний зміст адміністративно-процесуальних правовідносин.
4. Класифікація адміністративно-процесуальних відносини.
5. Об'єкти та інші складові адміністративно-процесуальних відносин.

Рекомендована література:

базова: 1 - 62; 63; 67; 69; 71; 73; 79; 85; 89; 90; 91; 92; 94; 96; 97;
допоміжна: 1; 3;4; 35; 42; 44; 55; 65; 70; 74.

4. ТЕМАТИКА, ПЛАНИ ТА МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Змістовий модуль 1

Семінарське заняття № 1

ТЕМА 1.3. Суб'єкти адміністративного процесу.

ТЕМА 1.4. Структура адміністративного процесу(2 год.)

Мета: закріплення знань щодо системи суб'єктів адміністративного процесу, особливостей адміністративно-процесуальної правосуб'єктності окремих їх груп; закріплення знань щодо особливостей будови адміністративного процесу, класифікації його проваджень, виділення його системоформуючих елементів.

Зміст семінарського заняття

Теоретичні питання:

1. Поняття суб'єктів адміністративного процесу, їх ознаки.
2. Види суб'єктів адміністративного процесу.
3. Процесуальні функції окремих груп суб'єктів адміністративного процесу.
4. Наведіть приклади окремих суб'єктів адміністративного процесу щодо тих чи інших груп залежно від їх процесуальних функцій.
5. Поняття структури адміністративного процесу та її співвідношення з його змістом.
6. Основні види адміністративного процесу
7. Поняття адміністративних проваджень та назвіть їх види.
8. Особливості структурної будови адміністративних проваджень.
9. Стадії адміністративного провадження, їх види (з наведенням конкретних прикладів).
10. Співвідношення понять: стадії адміністративного провадження, процесуальні етапи та процесуальні дії.

Завдання для обов'язкового виконання

1. Домашні завдання

Опрацювати усно теоретичні питання, виконати у зошиті для семінарських занять практичні завдання.

Практичні завдання:

1. Шляхом співставлення семантичного значення окремих термінів визначте співвідношення таких понять, як: «процес», «провадження» та «процедура».

2. Розробити структурно-логічну схему «Структура адміністративного процесу».

3. На основі аналізу окремих видів адміністративних проваджень та чинного адміністративно-процесуального законодавства визначте поняття суб'єктів адміністративного процесу та їх основних властивостей.

4. Шляхом співставлення семантичного значення окремих термінів визначте співвідношення таких понять, як: «суб'єкт адміністративного процесу» та «учасник адміністративного процесу».

5. На основі аналізу провадження в справі щодо злісної непокори працівнику поліції (ст. 185 КУпАП) визначте види, роль та повноваження окремих посадових осіб групи лідируючих суб'єктів.

6. Користуючись Законом України «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців» письмово визначити особливості суб'єктного складу відносин, які виникають у сфері державної реєстрації юридичних осіб, а також фізичних осіб-підприємців.

7. Оцініть правомірність відкладення розгляду справи судом з підстав неявки представника юридичної особи за обставин, коли такий представник прийшов до суду, усно стверджував про те, що він уповноважений брати участь у розгляді справи, та надав на 50 підтвердження своїх повноважень копію наказу про призначення його заступником директора.

2. Аудиторні завдання

Обговорення домашнього завдання, рішення задач-казусів, виконання тестових завдань.

Рекомендована література:

базова: 1; 2; 3; 7; 8; 9; 16; 63; 67; 69; 71; 73; 79; 85; 89; 90; 91; 92; 94; 97;

допоміжна: 1; 3; 8; 9; 31; 34; 48.

Змістовий модуль 2

Семінарське заняття № 2

ТЕМА 2.4.Адміністративне судочинство(2 год.)

Мета: засвоєння основних теоретико-правових положень, що стосуються: сутності, предмета та принципів адміністративного судового процесу; структури адміністративної юстиції та компетенції адміністративних судів; видів підсудності адміністративних справ та наслідків недотримання правил підсудності; правового статусу суб'єктів адміністративного судочинства; правил складання адміністративного позову та порядку його подання; способів забезпечення адміністративного позову; порядку розгляду адміністративного позову судами першої інстанції; порядок оскарження рішень суду.

Зміст семінарського заняття

Теоретичні питання:

1. Поняття, завдання, принципи адміністративного судочинства.
2. Адміністративна юрисдикція: предметна, інстанційна, територіальна (підсудність) адміністративних справ
3. Загальна характеристика стадій адміністративного судочинства.
4. Адміністративні суди як суб'єкти адміністративного судочинства.
5. Здійснення адміністративного судочинства суддею одноособово та колегією суддів. Поняття відводу та самовідводу.
6. Учасники адміністративного процесу: сторони, їх права та обов'язки; треті особи та їх процесуальний статус; представники сторін; інші учасники.
7. Докази та строки в адміністративному судочинстві.
8. Провадження у суді першої інстанції: загальна характеристика. Спрощене та загальне позовне провадження в адміністративному процесі: поняття, основні риси
9. Судові рішення в адміністративному судочинстві. Перегляд судових рішень в адміністративному судочинстві.
10. Заходи процесуального примусу в адміністративному судочинстві.

Завдання для обов'язкового виконання

1. Домашні завдання

Опрацювати усно теоретичні питання, виконати у зошиті для семінарських занять практичні завдання.

Практичні завдання:

1. З урахуванням положень Розділу I «ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ» КАСУ визначте поняття, загальні засади та завдання адміністративного судочинства.

2. З урахуванням положень ч. 3 ст. 2 та ст.ст. 6-11 Розділу I КАСУ визначте систему принципів адміністративного судочинства. Розкрийте значення та зміст окремих принципів.

3. З урахуванням положень ст.ст. 12-18 КАСУ здійсніть загальну характеристику організації адміністративного судочинства (форми судочинства, мова тощо).

Дайте поняття публічно-правових спорів (п. 2 ч. 1 ст. 4 КАСУ), на які поширюється юрисдикція адміністративних судів та назвіть їх види.

4. На основі аналізу глави 2 Розділу I КАСУ розкрийте поняття адміністративної юрисдикції, вкажіть її види та визначте їх особливості. Визначте систему адміністративних судів в Україні.

5. На основі аналізу глави III Розділу I КАСУ дайте поняття складу суду та окремих відводів на різних етапах адміністративного судочинства.

6. Назвіть докази в адміністративному процесі їх та оцінку (Глава 5). Розкрийте поняття адміністративно-процесуальних строків, їх розумність та способи обчислення(Глава 6).

7. З урахуванням положень глави 1 Розділу II КАСУ розкрийте поняття звернення до адміністративного суду та їх видів. Визначте форму та зміст адміністративного позову та вимоги до нього.

8. З урахуванням положень глав 2, 3, 5, 6 Розділу II КАСУ визначте зміст відкриття провадження по справі, призначення підготовчого провадження та особливості судового розгляду справ.

9. З урахуванням положень глави 9 Розділу II КАСУ розкрийте поняття судових рішень та схематично визначте їх види.

10. Задача

Черкаська міська рада звернулася до Черкаського окружного адміністративного суду з адміністративним позовом до гр. Горбаня про примусове відчуження земельної ділянки та об'єктів нерухомого майна, що на ній розміщені, з мотивів суспільної необхідності (будівництво Русанівського шляхопроводу).

Позивач обґрунтовував свій позов тим, що таке відчуження необхідне для суспільних потреб, він декілька разів намагався викупити у Горбаня згадані об'єкти, але відповідач уперто від цього відмовлявся, мотивуючи своє рішення тим, що це його приватна власність, гарантована йому Конституцією України, і він не хоче її позбутися. Після збігу майже річного терміну з часу останньої відмови відповідача продати свою нерухомість міська рада змушена звернутись до суду для позитивного вирішення цього питання.

Дайте правову оцінку названій ситуації. Яке рішення у даній справі повинен прийняти суд?

2. Аудиторні завдання

Обговорення домашнього завдання, рішення задач-казусів, виконання тестових завдань.

Рекомендована література:

базова: 1; 2; 38; 39; 62; 64; 67; 68; 73; 74; 82; 88; 90; 95; 97; 98; 99

допоміжна: 4; 14; 15; 22; 23; 59; 62.

Методичні вказівки щодо підготовки до семінарських занять

Семінарські заняття складаються із 2-х частин: теоретичних питань та практичних завдань .

При підготовці до семінарського заняття студент повинен всебічно розглянути та засвоїти теоретичні питання, опрацювати необхідну навчально-наукову літературу, законодавчу базу, а потім приступити до виконання практичної частини.

Виконання завдань з практичної частини передбачають: конспектування матеріалу, відповіді на питання, рішення задач-казусів з повним обґрунтуванням (якщо таке завдання передбачено) і без такого.

Задачі є основною формою виконання практичного завдання. Метою їх використання є набуття навичок застосування адміністративного процесуального законодавства та максимальне наближення теоретичного навчання з майбутньою професійною діяльністю. Під час їх розв'язання потрібно користуватися нормативними джерелами, а також науково-навчальною літературою.

Відповідь на задачу повинна бути максимально розгорнута, викладена логічно та послідовно.

5. МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ І ТЕМАТИКА КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

Мета контрольної роботи полягає у:

- систематизації, поглибленні і закріпленні теоретичних і практичних знань;
- виробленні вмінь і навичок застосування набутих знань при розв'язанні конкретних завдань;
- формуванні розуміння існуючих у праві науково-практичних проблем і набуття вміння їх розв'язувати;
- оволодінні методикою наукового дослідження при вирішенні проблемних питань, які досліджуються в контрольній роботі, узагальненні та логічному викладенні матеріалу;
- виробленні навиків практичного застосування адміністративно-процесуального законодавства.

Номер теми контрольної роботи залежить від останньої цифри у заліковій книжці і обирається студентом. Так, якщо номер залікової книжки закінчується на цифру «3», то він повинен обрати варіант № 3.

Виконання контрольної роботи слід починати з ознайомлення з загальними методичними рекомендаціями.

Контрольна робота містить в собі дві частини – теоретичну і практичну. Теоретична частина являє собою науково-практичний аналіз певних питань програмного матеріалу, який проводиться на підставі вивчення наукової літератури, чинного законодавства, судової практики, які було самостійно підібрано і проаналізовано студентом при виконанні контрольної роботи. Практична частина складається з рішення задачі.

Обов'язковими складовими **теоретичної частини** контрольної роботи є:

- 1) зміст;
- 2) основна частина;
- 3) список використаних джерел.

Зміст роботи включає план роботи, а також посилання на список використаних джерел.

Основна частина являє собою змістовне розкриття питань, які становлять предмет дослідження.

У **списку використаних джерел** наводяться джерела, на які зроблені посилання в контрольній роботі, при цьому слід дотримуватися вимог стосовно назви джерел та послідовності їх розміщення у списку.

Практична частина повинна містити рішення задачі з обов'язковим посиланням на використані нормативно-правові акти.

Вимоги щодо оформлення контрольної роботи

Контрольна робота повинна бути написана українською мовою, грамотно, акуратно, власноручно (розбірливим почерком) або віддрукована.

Робота виконується на стандартних аркушах паперу формату А4 (210 мм x 297 мм) з розміщенням тексту лише на одному боці аркуша та з дотриманням відповідних технічних вимог щодо розміщення тексту та встановлених правил щодо посилань на джерела.

Сторінки контрольної роботи, починаючи з вступу, мають бути пронумеровані.

При цьому титульна сторінка та зміст контрольної роботи включаються до загальної нумерації сторінок, однак цифр 1 на титульній сторінці не ставиться. За певними правилами оформлюється титульна сторінка контрольної роботи.

У кінці роботи, після списку використаних джерел студент повинен поставити дату її фактичного завершення і власноручний підпис.

Оптимальний обсяг для контрольної роботи становить 25-30 друкованих сторінок. Допускається відхилення від зазначених орієнтирів у бік збільшення у межах 20 відсотків.

Якщо обсяг контрольної роботи перевищує вказані межі, науковий керівник може зазначити це як недолік.

На перевірку викладачу робота подається за один місяць до початку сесії.

До захисту не допускаються та повертаються студенту для повторного виконання контрольні роботи у випадках, коли:

- при виконанні теоретичної частини використаний лише один навчальний посібник чи підручник;
- обсяг контрольної роботи менший 25 сторінок;

- практична частина виконана на основі застарілого (відмінного, зміненого) законодавства;
- практичні завдання вирішені не вірно або з суттєвими помилками;
- робота виконана за допомогою засобів ксерокопіювання та сканера;
- несамостійна або не відповідає вищезазначеним вимогам.

Варіанти контрольної роботи для студентів заочної форми навчання

Варіант № 0

1. Адміністративно-процесуальні норми: поняття, властивості, структура.
2. Обставини, що виключають провадження в справах про адміністративні проступки.
3. Задача:

П'ятеро жителів м. Черкаси оскаржили до Черкаського окружного адміністративного суду рішення Черкаської міськради про перейменування вулиці імені 8-го березня на вулицю Героїв небесної сотні, мотивуючи свій позов тим, що назва їх вулиці стосується свята жінок, яких вони люблять і поважають і це не повинно пов'язуватися з декомунізацією.

Крім того, вони вказували, що із зміною назви вулиці їм прийдеться нести власні додаткові витрати на переоформлення різних видів реєстрації.

Які рішення в цій ситуації може прийняти суд? Відповідь аргументуйте.

Варіант № 1

1. Адміністративно-процесуальні відносини: класифікація, об'єкти та інші складові відносин.
2. Органи, уповноважені розглядати справи про адміністративні правопорушення.
3. Задача:

Громадянин Косач звернувся до Черкаського окружного адміністративного суду з адміністративним позовом до Черкаської обласної держадміністрації про незаконне звільнення його з посади

начальника управління освіти і науки Черкаської облдержадміністрації через невиконання термінового доручення голови Черкаської облдержадміністрації.

Позивач мотивував свій позов тим, що його звільнення не було погоджено з Міністром освіти і науки України і не було належним чином проведено передбаченої законом у таких випадках спеціальної перевірки обставин невиконання згаданого доручення.

Оцініть законність дій голови Черкаської облдержадміністрації та гр. Косача. Яке рішення у даній справі повинен прийняти суд?

Варіант № 2

1. Поняття, правосуб'єктність, види та характеристика суб'єктів адміністративного процесу

2. Стадії провадження у справах про адміністративні правопорушення.

3. Задача:

Голова сільської ради разом з дільничним офіцером поліції склали акт про порушення правил торгівлі(торгівля з рук промисловими товарами у невстановленому місці) громадянками Проценко та Дібровою. Розглянувши даний акт, виконком сільської ради прийняв рішення про накладення на кожного з порушників штраф у розмірі 50 грн.

Здійсніть юридичний аналіз вказаної ситуації.

Варіант № 3

1. Поняття структури адміністративного процесу. Співвідношення структури та змісту адміністративного процесу. Види адміністративних проваджень.

2. Поняття, види та загальна характеристика юрисдикційних проваджень.

3. Задача:

Громадянин Юрчук оскаржив в суд постанову начальника районного відділу поліції про накладення на нього штрафу за появу в громадському місці в п'яному вигляді втретє протягом року, мотивуючи скаргу тим, що йому не було повідомлено про час і місце розгляду справи.

Здійсніть юридичний аналіз ситуації. Оцініть правомірність дій вказаних у задачі осіб.

Варіант № 4

1. Поняття та особливості провадження за зверненнями громадян.

2. Організація адміністративного судочинства.

3. Задача:

Суддя під час розгляду справи про дрібне хуліганство виявив, що у протоколі про адміністративне правопорушення не були вказані свідки. У зв'язку з цим суддя виніс постанову про припинення провадження у даній справі.

Чи законно поступив суддя? Відповідь мотивуйте.

Варіант № 5

1. Поняття та особливості дисциплінарного провадження

2. Основні види адміністративно-процесуальних документів у адміністративному судочинстві.

3. Задача:

В процесі перевірки санітарно-гігієнічного стану кафе «Марічка» санітарною службою було виявлено порушення правил гігієни окремих приміщень кафе. Щодо власника кафе було складено протокол про це адміністративне правопорушення.

Які види адміністративних проваджень тут можна спостерігати? Назвіть взаємозв'язок, особливості та стадії таких проваджень. В якому порядку будуть в подальшому завершені ці провадження?

Варіант № 6

1. Завдання, порядок, принципи провадження в справах про адміністративні правопорушення.

2. Особливості провадження щодо надання адміністративних послуг.

3. Задача:

Кабінетом міністрів України була прийнята постанова, яка суттєво торкалась питання соціального забезпечення окремих категорій населення. У постанові вказувалось, що вона набирає силу з моменту опублікування.

Здійсніть юридичний аналіз ситуації.

Варіант № 7

1. Заходи процесуального забезпечення провадження в справах про адміністративні правопорушення.

2. Система адміністративних судів та їх повноваження.

3. Задача:

Інспектор патрульної поліції лейтенант Бабик, виявивши автомобіль, що стояв у забороненому місці, вирішив накласти штраф на водія без складення на нього протоколу про адміністративне правопорушення шляхом видачі квитанції. Водій заперечував свою вину, мотивуючи тим, що він зупинився лише для того, щоб висадити пасажирів. Інспектор все ж наклав на водія штраф на місці шляхом видачі йому квитанції.

Оцініть правомірність дій інспектора поліції. Як слід діяти правоохоронцю в такій ситуації?

Варіант № 8

1. Контрольно-наглядові провадження.

2. Процесуальні стадії в адміністративному судочинстві.

3. Задача:

Розглядаючи справу про дрібне викрадення чужого майна та враховуючи малозначність викраденого, начальник відділу охорони вирішив справу закрити та обмежитись усним попередженням щодо винного.

Чи законно вчинив начальник відділу охорони? Відповідь мотивуйте.

Варіант № 9

1. Поняття, види та характеристика неюрисдикційних проваджень.

2. Адміністративно-процесуальні документи в справах про адміністративні правопорушення (протокол, постанови).

3. Задача:

Громадянин Медунів звернувся у сервісний центр МВС України у м. Києві із заявою дозволити йому пройти навчання та здати екзамен на отримання посвідчення водія. В процесі проходження медичної комісії з'ясувалось, що Медунів перебуває на обліку в місцевому психоневрологічному диспансері, через що в його

проханні йому було відмовлено. Медунов оскаржив це рішення в місцевому адміністративному суді.

Здійсніть юридичний аналіз вказаної ситуації. Вкажіть коло суб'єктів адміністративного процесу, які беруть участь у названих провадженнях, та визначте їх адміністративно-правовий статус.

6. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ (САМОКОНТРОЛЮ)

1. Адміністративний суд може призначити додаткову експертизу, якщо висновок експерта буде визнано...

2. В який строк за загальним правилом розглядаються і вирішуються звернення громадян?

3. В який строк особі, яка бере участь у справі, має бути вручена судово повістка про виклик?

4. В чому полягає суть правила про належність доказів?

5. В який строк з моменту постановлення судом ухвали про відкриття наказного провадження, суд видає судовий наказ по суті заявлених вимог?

6. В який строк має бути вручена повістка у адміністративних справах, для яких встановлено скорочені строки розгляду?

7. В який строк позивачеві повинна бути надіслана ухвала про відмову у відкритті провадження у справі?

8. В яких адміністративних справах НЕ застосовується скорочене провадження?

9. Визначте мету, з якою застосовуються запобіжні заходи під час судового провадження...

10. В яких адміністративних справах громадянин України може бути відповідачем?

11. В яких випадках до адміністративних судів не можуть бути оскаржені рішення, дії чи бездіяльність суб'єктів владних повноважень?

12. В якій частині постанови суду зазначаються встановлені судом обставини із посиланням на докази?

13. В якому із нормативно-правових актів визначається термін «суб'єкт владних повноважень»?

14. Відповідно до Кодексу адміністративного судочинства України, позивач може заявити кілька вимог в одній позовній заяві, якщо вони пов'язані між собою. Який адміністративний суд може розглядати справу, якщо справа щодо пов'язаних вимог територіально підсудна різним місцевим адміністративним судам?

15. До чиїх обов'язків, відповідно до Кодексу адміністративного судочинства України, належить встановлення особи тих, хто прибув у судові засідання, а також перевірка повноважень посадових і службових осіб, їхніх представників?

16. На який суб'єкт покладається завдання щодо притягнення до адміністративної відповідальності за порушення законодавства у сфері реєстрації фізичних осіб, видачі документів, що посвідчують особу та підтверджують громадянство?

17. Протягом якого максимального строку з дня відкриття провадження у справі адміністративним судом вирішується адміністративна справа з приводу рішень суб'єктів владних повноважень у справах про притягнення до адміністративної відповідальності, якщо суд реалізує своє право на продовження розгляду справи?

18. Протягом якого строку, за загальним правилом, має бути розглянута і вирішена адміністративна справа, якщо інше не встановлено Кодексом адміністративного судочинства України?

19. Визначте строк застосування адміністративно-господарських санкцій...

20. Вкажіть строк апеляційного оскарження ухвали слідчого судді...

21. Вкажіть строк, протягом якого має бути вирішено питання про участь позивача у судовому засіданні в режимі відеоконференції за його клопотанням...

22. Вкажіть сукупний строк тримання особи під домашнім арештом у випадку його продовження...

23. Визначте процесуальні дії суду у випадку коли наказ суду було видано помилково...

24. На кого покладається обов'язок сплати суми за проведення судової експертизи та послуги перекладача у разі задоволенні позову?

25. На який максимальний строк прокурор області може продовжити досудове розслідування, якщо його неможливо закінчити

у визначений законом строк внаслідок особливої складності провадження?

26. Оригінали письмових доказів, що є у справі, за клопотанням підприємств та організацій повертаються їм...

27. Підставою для зупинення провадження у справі є...

28. Підставою для припинення провадження у справі є...

29. Протягом якого строку підлягає державній реєстрації громадське об'єднання, яке має намір здійснювати діяльність із статусом юридичної особи?

30. У випадках припинення провадження у справі повторне звернення до суду зі спору між тими ж самими сторонами, про той же предмет і з тих же підстав...

31. Суддя, вирішуючи питання про відкриття провадження у справі, встановив, що справа не підсудна цьому суду. Вкажіть, яке рішення повинен прийняти суддя в даному випадку?

32. Суд витребує необхідні докази...

33. Скільки разів допускається відкладення попереднього судового засідання?

34. Протягом якого строку розглядаються та вирішуються справи щодо прийняття громадян на публічну службу, її проходження, звільнення з публічної служби?

35. Протягом якого строку подаються на державну реєстрацію накази міністерств?

36. Протягом якого строку з дня вчинення проступку до судді може бути застосовано дисциплінарне стягнення?

37. Під час проведення попереднього судового засідання суд НЕ може...

38. Коли починається перебіг процесуального строку?

39. Кого органи, що виконують судові рішення, повідомляють про його виконання?

40. Загальна дисциплінарна відповідальність передбачає застосування до працівника наступних видів дисциплінарних стягнень...

41. За участю яких осіб (особи) судом розглядаються справи окремого провадження?

42. Визначте суд, до повноважень якого належить зупинення виконання оскарженого судового рішення...

43. На якій стадії розгляду справи суд допускає забезпечення позову?

44. На яку особу покладено обов'язок щодо доказування правомірності рішення в адміністративних справах про протиправність рішень, дій чи бездіяльності суб'єкта владних повноважень?

45. Під час ухвалення судового рішення ніхто не має права перебувати в нарадчій кімнаті, крім...

46. За якої обставини провадження в справі про адміністративне правопорушення не може бути розпочато, а розпочате підлягає закриттю?

47. За чиєї ініціативи треті особи, які не заявляють самостійних вимог на предмет спору, можуть бути залучені до участі в адміністративній справі?

48. Коли копія ухвали про відкриття провадження в адміністративній справі надсилається особам, які беруть участь у справі?

49. Коли позивач може змінити підставу або предмет адміністративного позову?

50. Особи, які беруть участь у справі, мають право ознайомитися із технічним записом і журналом судового засідання та протягом семи днів з дня проголошення рішення у справі подати до суду письмові зауваження щодо їхньої неповноти або неправильності. Яка особа розглядає такі зауваження та приймає рішення за наслідками їх розгляду?

7. ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Поняття, характерні ознаки адміністративного процесу.
2. Система принципів адміністративного процесу.
3. Поняття, структура та властивості адміністративно-процесуальних норм.
4. Джерела адміністративного процесу.
5. Адміністративно-процесуальні відносини та їх властивості.
6. Види суб'єктів адміністративного процесу та їх характеристика.
7. Лідируючі суб'єкти адміністративного процесу.

8. Характеристика групи зацікавлених суб'єктів адміністративного процесу.
 9. Суб'єкти, що сприяють адміністративному процесу.
 10. Адміністративно-процесуальний статус громадян.
 11. Поняття структури та змісту адміністративного процесу.
- Види адміністративного процесу.
12. Система адміністративних судів та їх повноваження.
 13. Поняття та види адміністративних проваджень.
 14. Адміністративно-процесуальні стадії, етапи та дії.
 15. Загальна характеристика неюрисдикційних (неконфліктних) проваджень..
 16. Загальна характеристика юрисдикційних (конфліктних) проваджень.
 17. Принцип законності в адміністративному процесі.
 18. Принцип об'єктивної (матеріальної) істини в адміністративному процесі.
 19. Принцип охорони інтересів особи і держави в адміністративному процесі.
 20. Принцип державної (національної) мови в адміністративному процесі.
 21. Поняття та основні положення провадження у справах про адміністративні правопорушення
 22. Принципи провадження у справах про адміністративні правопорушення.
 23. Обставини, що виключають провадження у справах про адміністративні правопорушення.
 24. Органи (посадові особи), уповноважені складати протоколи про адміністративні проступки.
 25. Органи (посадові особи), уповноважені розглядати справи про адміністративні проступки.
 26. Докази у справах про адміністративні правопорушення.
 27. Зміст протоколу про адміністративне правопорушення
 28. Доставлення порушника.
 29. Особисте адміністративне затримання.
 30. Адміністративне затримання транспортних засобів та речей.
 31. Порядок особистого адміністративного огляду.
 32. Порядок адміністративного огляду речей та вантажу.
 33. Порядок адміністративного вилучення речей та вантажу.

34. Учасники провадження у справах про адміністративні правопорушення.

35. Права особи, що притягається до адміністративної відповідальності.

36. Основні процесуальні документи у провадженні в справах про адміністративні правопорушення.

37. Основні процесуальні строки у провадженні в справах про адміністративні правопорушення.

38. Стадії провадження в справах про адміністративні правопорушення.

39. Початкова стадія провадження в справах про адміністративні правопорушення.

40. Стадія розгляду справи про адміністративні правопорушення та винесення по ній постанови.

41. Постанова у справі про адміністративне правопорушення.

42. Стадія оскарження або опротестування постанови у справі про адміністративне правопорушення.

43. Основні положення виконання постанов про накладення адміністративних стягнень.

44. Нормотворчі провадження.

45. Дозвільно-ліцензійні провадження.

46. Реєстраційно-легалізуючі провадження.

47. Контрольно-наглядові провадження.

48. Загальна характеристика провадження за зверненнями громадян.

49. Поняття та загальна характеристика дисциплінарного провадження.

50. Поняття та загальні положення виконавчого провадження.

51. Поняття та завдання адміністративного судочинства.

52. Принципи адміністративного судочинства та їх зміст.

53. Адміністративна юрисдикція: предметна, інстанційна, територіальна (підсудність) адміністративних справ

54. Загальна характеристика стадій адміністративного судочинства.

55. Адміністративні суди як суб'єкти адміністративного судочинства.

56. Здійснення адміністративного судочинства суддею одноособово та колегією суддів. Поняття відводу та самовідводу.

57. Фіксування судово-адміністративного процесу.
58. Сторони в адміністративному процесі, їх права та обов'язки.
59. Треті особи та їх процесуальний статус.
60. Представники як учасники адміністративного процесу.
61. Інші учасники адміністративного судочинства..
62. Докази в адміністративному судочинстві.
63. Строки в адміністративному судочинстві.
64. Проведення у суді першої інстанції: загальна характеристика
65. Спрощене та загальне позовне провадження в адміністративному процесі: поняття, основні риси
66. Підготовче провадження в адміністративному судочинстві.
67. Розгляд справи по суті в адміністративному судочинстві.
68. Судові рішення в адміністративному судочинстві.
69. Перегляд судових рішень в адміністративному судочинстві.
70. Заходи процесуального примусу в адміністративному судочинстві.

8. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ І ЛІТЕРАТУРИ

Базова:

1. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР; поточна редакція від 30.09.2016 р., підстава 1401-19 [Електронний ресурс] // Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – Режим доступу до ресурсу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-вр>
2. Кодекс адміністративного судочинства України: Закон України від 06.07.2005 № 2747-IV ; редакція станом на 07.01.2018 [Електронний ресурс] // Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – Режим доступу до ресурсу : zakon.rada.gov.ua/go/2747-15
3. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон України від 07.12.1984 №8073-Х; поточна редакція від 07.01.2018, підстава 2229-19. [Електронний ресурс]// Офіційний веб-портал Верховної Ради України.– Режим доступу:<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>
4. Кримінальний кодекс України : Закон України від 05.04.2001 № 2341–III; поточна редакція від 12.01.2018, підстава 2227-19 [Електронний ресурс] // Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – Режим доступу до ресурсу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>
5. Кримінально-виконавчий кодекс України: Закон України від 11.07.2003 № 1129-IV; поточна редакція від 07.04.2017, підстава 1487-19 [Електронний ресурс] //

Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1129-15>

6. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13.04.2012 № 4651-VI; поточна редакція від 07.01.2018, підстава [2234-19](#) [Електронний ресурс] // Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – Режим доступу до ресурсу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>

7. Митний кодекс України: Закон України від 13.03.2012 № 4495-VI ; редакція станом на 01.01.2018 [Електронний ресурс] // Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – Режим доступу до ресурсу : zakon.rada.gov.ua/go/4495-17

8. Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2010 № 2755-VI ; редакція станом на 01.01.2018 [Електронний ресурс] // Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – Режим доступу до ресурсу : zakon.rada.gov.ua/go/2755-17

9. Про адміністративні послуги: від 06.09.2012 № 5203-VI; поточна редакція від 11.06.2017, підстава [2019-19](#) [Електронний ресурс] // Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – Режим доступу до ресурсу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/5203-17>

10. Про адміністративний нагляд за особами, звільненими з місць позбавлення волі: Закон України від 01.12.1994 № 264/94-вр; поточна редакція від 28.12.2015, підстава [901-19](#) [Електронний ресурс] // Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – Режим доступу до ресурсу : zakon.rada.gov.ua/go/264/94-вр

11. Про виконавче провадження: Закон України від 02.06.2016 № 1404-VIII; набрання чинності 05.10.2016; поточна редакція від 15.12.2017, підстава [2147a-19](#) [Електронний ресурс] // Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – Режим доступу до ресурсу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1404-19>

12. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення захисту права дитини на належне утримання шляхом вдосконалення порядку примусового стягнення заборгованості зі сплати аліментів: Закон України від 07.12.2017 № 2234-VIII [Електронний ресурс] // Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – Режим доступу до ресурсу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2234-19>

13. Про громадські об'єднання: Закон України від 22.03.2012 № 4572-VI; поточна редакція від 19.07.2017, підстава [1982-19](#) [Електронний ресурс] // Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – Режим доступу до ресурсу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4572-17>

14. Про громадянство України: Закон України від 18.01.2001 № 2235-14; поточна редакція від 19.02.2016, підстава [957-19](#) [Електронний ресурс] // Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – Режим доступу до ресурсу : zakon.rada.gov.ua/go/2235-14

15. Про державну службу: Закон України від 10.12.2015 № 889-VIII; набрання чинності 01.05.2016 р.; поточна редакція від 01.01.2018, підстава [2246-19](#) [Електронний ресурс] // Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – Режим доступу до ресурсу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/889-19>

16. Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб- підприємців та громадських формувань: Закон України від 15.05.2013 № 755-IV; поточна редакція від 06.01.2018, підстава [2210-19](#) [Електронний ресурс] // Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – Режим доступу до ресурсу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/755-15>

17. Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності: Закон України від 06.09.2005 № 2806-IV; остання редакція від 05.07.2017, підстава 319-19 [Електронний ресурс] // Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2806-15>

18. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13.01.2011 № 2939-VI; поточна редакція від 01.05.2015, підстава 2042-19 [Електронний ресурс] // Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2939-17>

19. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 № 1700-VII; поточна редакція від 03.08.2017, підстава 2136-19 [Електронний ресурс] // Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1700-18>

20. Про запобігання та протидію домашньому насильству: Закон України № 2229-VIII від 07.12.2017 р. [Електронний ресурс] // Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – Режим доступу до ресурсу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2229-19>

21. Про звернення громадян: Закон України від 02.10.1996 № 393/96-ВР; поточна редакція від 05.10.2016, підстава 1404-19 [Електронний ресурс] // Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/393/96-вр>

22. Про інформацію: Закон України від 02.10.1992 № 2657-XII; поточна редакція від 01.01.2017, підстава 1774-19 [Електронний ресурс] // Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>

23. Про Кабінет Міністрів України: Закон України від 27.02.2014 № 794-VII; поточна редакція від 15.11.2017, підстава 2190-19 [Електронний ресурс] // Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/794-18>

24. Про ліцензування видів господарської діяльності: Закон України від 02.03.2015 № 222-VIII; поточна редакція від 28.09.2017, підстава 2145-19 [Електронний ресурс] // Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/222-19>

25. Про місцеві державні адміністрації: Закон України від 09.04.1999 № 586-XIV; поточна редакція від 01.01.2018, підстава 1764-19 [Електронний ресурс] // Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/586-14>

26. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР; поточна редакція від 31.12.2017, підстава 2206-19 [Електронний ресурс] // Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр>

27. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII; поточна редакція від 07.01.2018, підстава 2229-19 [Електронний ресурс] // Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/580-19>

28. Про оперативно-розшукову діяльність: Закон України від 18.02.1992 № 2135-XII; поточна редакція від 12.04.2017, підстава 1965-19 [Електронний ресурс] //

Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2135-12>

29. Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей: Закон України № 20/95-ВР від 24.01.1995; поточна редакція від 09.02.2017, підстава 1824-19 [Електронний ресурс] // Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/20/95-вр>

30. Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів: Закон України №1403-VIII від 02.06.2016 р.; набрання чинності 05.10.2016 р. [Електронний ресурс] // Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – Режим доступу до ресурсу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1403-19>

31. Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності: Закон України від 05.04.2007 № 877-V; поточна редакція від 01.01.2017, підстава 1726-19, 1728-19 [Електронний ресурс] // Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/card/877-16>

32. Про особливості здійснення державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності щодо фізичних осіб - підприємців та юридичних осіб, які застосовують спрощену систему оподаткування, обліку та звітності: Закон України від 23.02.2012 № 4448-VI; поточна редакція від 01.01.2018 (дія відновлена) [Електронний ресурс] // Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4448-17>

33. Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства: Закон України від 22.09.2011 № 3773-VI; поточна редакція від 27.09.2017, підстава 2058-19 [Електронний ресурс] // Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3773-17>

34. Про прокуратуру: Закон України від 14.10.2014 № 1697-VII; поточна редакція від 29.12.2017, підстава 2232-19 [Електронний ресурс] // Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2135-12>

35. Про Службу безпеки України: Закон України № 2229-XII від 25.03.92; поточна редакція від 28.12.2015, підстава 901-19 [Електронний ресурс] // Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2229-12>

36. Про службу в органах місцевого самоврядування: Закон України від 07.06.2001 № 2493-III; поточна редакція від 11.10.2017, підстава 2148-19 [Електронний ресурс] // Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – Режим доступу до ресурсу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/card/2493-14>

37. Про соціальну адаптацію осіб, які відбувають чи відбули покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк: Закон України від 17.03.2011 № 3160-VI; поточна редакція від 09.12.2015, підстава 766-19 [Електронний ресурс] // Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – Режим доступу до ресурсу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/card/3160-17>

38. Про судовий збір: Закон України від 08.07.2011 № № 3674-VI; поточна редакція від 07.01.2018, підстава 2229-19 [Електронний ресурс] // Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – Режим доступу до ресурсу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3674-17>

39. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 02.06.2016 №1402-VIII; набрання чинності 30.09.2016 р. [Електронний ресурс] // Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – Режим доступу до ресурсу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1402-19>
40. Про участь громадян в охороні громадського порядку і державного кордону: Закон України від 22.06.2000 № 1835-III; поточна редакція від 01.01.2016, підстава 835-19 [Електронний ресурс] // Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – Режим доступу до ресурсу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/card/1835-14>
41. Про центральні органи виконавчої влади: Закон України від 17.03.2011 № 3166-VI; поточна редакція від 01.05.2016, підстава 889-19 [Електронний ресурс] // Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – Режим доступу до ресурсу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/3166-17>
42. Деякі питання організації роботи міністерств, інших центральних органів виконавчої влади: Указ Президента України від 24.12.2010 року № 1199/2010 // Урядовий кур'єр. – 05.01.2011. – № 1.
43. Про державну реєстрацію нормативних актів міністерств та інших органів державної виконавчої влади: Указ Президента України від 03.10.1992 № 493/92; остання редакція від 21.05.98, підстава 403/98 [Електронний ресурс] // Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – Режим доступу до ресурсу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/493/92>
44. Про затвердження Положення про Міністерство внутрішніх справ України: Указ Президента України від 06.04.2011 № 383/2011; редакція від 03.08.2012, підстава 462/2012 [Електронний ресурс] // Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – Режим доступу до ресурсу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/383/2011>
45. Про першочергові заходи щодо забезпечення реалізації та гарантування конституційного права на звернення до органів державної влади та місцевого самоврядування: Указ Президента України від 07.02.2008 року № 109/2008 // Офіційний вісник Президента України від 21.02.2008. – № 5. – С. 31. – Ст. 207.
46. Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади: Указ Президента України від 9.12.2010 № 1085/2010 // Урядовий кур'єр. – 14.12.2010. – № 234.
47. Про Положення про Адміністрацію Президента України: Указ Президента України від 02.04.2010 № 504/2010; остання редакція від 05.07.2016, підстава 283/2016 [Електронний ресурс] // Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – Режим доступу до ресурсу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/504/2010>
48. Деякі питання організації роботи щодо реалізації заходів з оптимізації системи центральних органів виконавчої влади: Розпорядження Президента України від 23.12.2010 № 1203/2010-рп // Офіційний вісник України. – 04.01.2011. – № 100. – С. 22. – Ст. 3546.
49. Про затвердження Положення про державну реєстрацію нормативно-правових актів міністерств та інших органів виконавчої влади: Постанова Кабінету Міністрів України від 28.12.1992 № 731-92-п; редакція від 06.08.2016, підстава 465-2016-п [Електронний ресурс] // Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – Режим доступу до ресурсу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/731-92-п>

50. Про затвердження Положення про дозвільну систему: Постанова Кабінету Міністрів України від 12.10.1992 № 576-92-п; редакція від 17.12.2016, підстава 938-2016-п [Електронний ресурс] // Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/576-92п>

51. Про затвердження форм заяв для отримання роботодавцем дозволу на застосування праці іноземців та осіб без громадянства, продовження строку дії дозволу на застосування праці іноземців та осіб без громадянства: Постанова Кабінету Міністрів України від 15.11.2017 № 858-2017-п [Електронний ресурс] // Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/858-2017-п/paran20#n20>

52. Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади: Постанова Кабінету Міністрів України від 10.09.2014 № 442-2014-п; остання редакція 13.12.2017, підстава 947-2017-п [Електронний ресурс] // Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/442-2014-п>

53. Про затвердження Інструкції з організації діяльності дільничних офіцерів поліції: наказ Міністерства внутрішніх справ України від 28.07.2017 № 650 [Електронний ресурс] // Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – Режим доступу до ресурсу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1041-17>

54. Про затвердження Інструкції про порядок проведення атестування поліцейських: наказ Міністерства внутрішніх справ України від 17.11.2015 № 1465 [Електронний ресурс] // Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – Режим доступу до ресурсу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1445-15>

55. Про затвердження Інструкції з організації діяльності чергової служби органів (підрозділів) Національної поліції України: наказ Міністерства внутрішніх справ України від 23.05.2017 № 440 [Електронний ресурс] // Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – Режим доступу до ресурсу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0750-17>

56. Про затвердження Інструкції з організації нормотворчої діяльності в Міністерстві внутрішніх справ України: наказ Міністерства внутрішніх справ України від 27.07.2012 № 649; із змінами відповідно до наказу МВС України від 18.03.2013 № 265 [Електронний ресурс] // Тимчасовий веб-сайт Національної поліції. – Режим доступу до ресурсу : <http://mvs.gov.ua/mvs/control/main/uk/publish/article/788950>; http://cct.com.ua/2013/18.03.2013_265.htm

57. Про затвердження Інструкції з оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення в органах поліції: наказ Міністерства внутрішніх справ України від 06.11.2015 № 1376 ; редакція від 29.09.2017, підстава z1093-17 [Електронний ресурс] // Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – Режим доступу до ресурсу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0750-17>

58. Про затвердження Інструкції з оформлення поліцейськими матеріалів про адміністративні правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, зафіксовані не в автоматичному режимі: наказ Міністерства внутрішніх справ України від 07.11.2015 № 1395; редакція від 09.12.2016, підстава z1414-16 [Електронний

ресурс] // Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – Режим доступу до ресурсу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z1408-15>

59. Про затвердження Положення про порядок роботи зі зверненнями громадян і організації їх особистого прийому в системі Міністерства внутрішніх справ України: наказ Міністерства внутрішніх справ України від 10.10.2004 № 1177 [Електронний ресурс] // Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – Режим доступу до ресурсу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z1361-04>

60. Про затвердження Порядку розгляду звернень щодо продовження терміну перебування в Україні іноземців та осіб без громадянства: Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 23.08.2011 № 601 [Електронний ресурс] // Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – Режим доступу до ресурсу : <http://zakon.rada.gov.ua/>

61. Про організацію добору (конкурсу) та просування по службі поліцейських: наказ Міністерства внутрішніх справ України від 25.12.2015 № 1631 [Електронний ресурс] // Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – Режим доступу до ресурсу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0049-16>

62. Про судові рішення в адміністративній справі: постанова Пленуму Вищого адміністративного суду України від 20.05.2013 № 7 [Електронний ресурс] // Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – Режим доступу до ресурсу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v0007760-13>

63. Адміністративна діяльність органів публічної влади: сучасний стан та перспективи розвитку: навч. посіб. / С. В. Петков, Н. О. Армаш, Є. Ю. Соболев. – К.: Центр навчальної літератури, 2015. – 207 с.

64. Адміністративна юстиція. Адміністративне судочинство: навч. посіб. / Т. О. Коломоєць, Г. Ю. Гулевська, Р. В. Сінельник, І. О. Сквірський; [за заг. ред. Т. О. Коломоєць, Г. Ю. Гулевської]. – К.: Істина, 2007. – 152 с.

65. Адміністративне право України. Т. 1: Загальне адміністративне право навч. посіб. : [у 2-х томах] / [Галунько В. В. та ін. ; за заг. ред. В. В. Галунька]. – Херсон : ПАТ «Херсонська міська друкарня», 2011. – 320 с.

66. Адміністративне право України: навч. посіб. / За ред. Т. О. Коломоєць, Г. Ю. Гулевської. – К.: Істина, 2007. – 216 с.

67. Адміністративне процесуальне (судове) право України: підруч. / Одеська національна юридична академія / С. В. Ківалов (ред.). – О.: Юридична література, 2007. – 312 с.

68. Адміністративне судочинство України: навч. посіб. / [Бортник Н. П., Остапенко О. І., Парпан У. М., Сковчиляс-Павлів О. В., Лесько Н. В.]. – Л.: Львівська політехніка, 2016. – 236 с.

69. Адміністративний процес: мультимедійний навч. посіб. [Електронний ресурс] / [О. В. Кузьменко, І. Д. Пастух, М. В. Співак та ін.] // Національна академія внутрішніх справ. – Режим доступу до ресурсу: https://www.naiu.kiev.ua/books/admin_proces/materials/about.html

70. Адміністративно-правовий захист прав громадян: навч.-метод. посіб. / [К. К. Афанасьєв та ін.]. – Л.: РВВ ЛДУВС ім. Е.О. Дідоренка, 2011. – 279 с.

71. Адміністративно-процесуальне право України: підруч. / За ред. О. В. Кузьменко. – К.: Атіка, 2007. – 416 с.

72. Афанасьєв К. К. Адміністративні послуги : навч. посіб. / К. К. Афанасьєв. – Луганськ : РВВ ЛДУВС ім. Е. О. Дідоренка, 2010. – 175 с.
73. Бандурка О. М. Адміністративний процес : підруч. для ВНЗ / О. М. Бандурка, М. М. Тищенко. – К.: Літера ЛТД, 2002. – 286 с.
74. Бевзенко В. М. Адміністративні суди України: навч. посіб. / В. М. Бевзенко. – К.: Алерта; КНТ, 2006. – 271 с.
75. Битяк Ю.П. Адміністративне право: підруч. / Ю.П. Битяк, В. М. Гарашук, В. В. Зуй. – Х.: Право, 2013. – 656 с.
76. Богущкий В. В. Провадження у справах про адміністративні правопорушення: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / В. В. Богущкий, В. В. Богущка, В. В. Мартиновський. – 3-те вид., переробл. і допов. – Х.: ФІНН, 2011. – 200 с.
77. Голосніченко І. П. Адміністративний процес: навч. посіб. / І. П. Голосніченко, М. Ф. Стахурський. – К.: ГАН, 2003. – 256 с.
78. Дембіцька С. Л. Адміністративні послуги населенню України органами місцевого самоврядування: навч. посіб. / С. Л. Дембіцька. – Х.: Право, 2015. – 212 с.
79. Демський Е. Ф. Адміністративне процесуальне право України: навч. посіб. / Е. Ф. Демський. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 496 с.
80. Картузова І. О. Адміністративно-процедурне право : навч.-метод. посіб. / І. О. Картузова, А. Ю. Осадчий. – О. : Юрид. літ., 2008. – 288 с.
81. Кісіль З. Р. Адміністративне право : навч. посіб. / З. Р. Кісіль, Р. В. Кісіль. – К. : Правова єдність, 2011. – 695 с.
82. Коломієць Т. О. Адміністративне судочинство: підруч. / Т. О. Коломієць. – К.: Істина, 2011. – 304 с.
83. Колпаков В. К. Адміністративна відповідальність (адміністративно-деліктне право): навч. посіб. / В. К. Колпаков. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 256 с.
84. Колпаков В. К. Адміністративне право України: підруч. / В. К. Колпаков О. В. Кузьменко. – К.: Юрінком Інтер, 2003. – 544 с.
85. Колпаков В. К. Адміністративно-деліктний процес: навч. посіб. / Колпаков В. К., Гордєєв В. В. – Х. : Харків юридичний, 2012. – 227 с.
86. Комзюк А. Т. Адміністративний процес України : навч. посіб. / А. Т. Комзюк, В. М. Бевзенко, Р. С. Мельник. – К.: Прецедент, 2007. – 531 с.
87. Кузьменко О. В. Адміністративно-процесуальне право України : підруч. / О. В. Кузьменко, Т. О. Гуржій ; за заг. ред. О. В. Кузьменко. – К. : Атіка, 2007. – 416 с.
88. Кузьменко О. В. Адміністративна юстиція в Україні: навч. посіб. / О. В. Кузьменко. – К.: Атіка, 2007. – 156 с.
89. Кузьменко О. В. Курс адміністративного процесу: навч. посіб. / О. В. Кузьменко. – К. : Юрінком Інтер, 2012. – 207 с.
90. Лебідь В.І. Адміністративне право та адміністративне судочинство: навч. посіб. / В.І.Лебідь. – К.: Алерта, 2016. – 48 с.
91. Мінка Т. П. Адміністративне процесуальне право: навч. посіб. / Т. П. Мінка. – Х.: Право, 2013. – 352 с.
92. Миколенко О. І. Адміністративний процес та адміністративна відповідальність в Україні: навч. посіб. / О. І. Миколенко. – Х.: Одиссей, 2010. – 368 с.

93. Науково-практичний коментар Закону України «Про виконавче провадження». Станом на 5 вересня 2017 року: практ. посіб. / кол. авторів. – К. : «Центр учбової літератури», 2017. – 304 с
94. Науково-практичний коментар Кодексу України про адміністративні правопорушення / [Р. А. Каложний, М. І. Іншин, І. М. Шопіна та ін.]. – Видання п'яте, із змінами та доповненнями станом на 10 вересня 2013 р. – К. : Алерта, 2013. – 976 с.
95. Оскарження судових рішень і ухвал в системі адміністративного судочинства України : практ. посіб. / [Армаш Н.О., Дрозд О.Ю., Ігнатенко В.В., Петков С.В та ін.]. – К. : Центр навчальної літератури, 2017. – 272 с.
96. Перепелюк В. Г. Адміністративний процес. Загальна частина: навч. посіб. / В. Г. Перепелюк. – К. : Центр навчальної літератури, 2004. – 367 с.
97. Петков С. В. Науково-практичний коментар Кодексу адміністративного судочинства України / С. В. Петков. – К.: Центр навчальної літератури, 2017. – 384 с.
98. Руснак Ю. І. Настільна книга судді при розгляді справ адміністративного судочинства: практ. посіб. / Ю. І. Руснак. – К.: Центр навчальної літератури, 2017. – 464 с.
99. Судова практика Вищого адміністративного суду України. – К.: Юрінком Інтер, 2015. – 392 с.

Допоміжна:

1. Авер'янов В. Б. Процесуальний аспект адміністративного права: особливості тлумачення / В. Б. Авер'янов // Державне управління: проблеми адміністративно-правової теорії та практики [за заг. ред. Авер'янова В. Б.]. – К.: Факт, 2003. – С. 39-43.
2. Авер'янов В. Б. Органи виконавчої влади в Україні / В.Б. Авер'янов. – К. : ІнЮре, 1997. – 48 с.
3. Адміністративна процедура та адміністративні послуги: Зарубіжний досвід і пропозиції для України / Центр політико-правових реформ; [І. Б. Коліушко (відп. ред.), В. П. Тимошук (авт.-упоряд.)]. – К. : Факт, 2003. – 495 с.
4. Адміністративна юстиція: проблеми теорії і практики: Настільна книга судді / за заг. ред. О.М. Пасенюка. – К.: Істина, 2007. – 608 с.
5. Адміністративне право в сучасному вимірі: матеріали IV наук.-практ. семінару / Київ. нац. ун-т внутр. справ. Каф. адміністратив. права і процесу ; ред. кол.: В. К. Колпаков (голова) [та ін.]. – К., 2010. – 208 с.
6. Адміністративне право і процес: історія, сучасність, перспективи розвитку: Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Кривий Ріг, 24 березня 2017 року). – Кривий Ріг: Донецький юридичний інститут МВС України, 2017. – 212 с.
7. Адміністративне право України в сучасних умовах (виклики початку ХХІ століття) : монографія / Галуцько В. В. [та ін.] ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, доц. В. В. Галуцька. – Херсон : Херсонська міська друкарня, 2010. – 378 с.
8. Адміністративні послуги місцевих органів державної виконавчої влади / А. О. Чемерис, М. Д. Лесечко, А. В. Ліпенцев, А. О. Каляев, В. М. Ципук – Л.: ЛРІДУ НАДУ, 2004. – 148 с.
9. Адміністративні послуги для тебе. Посібник громадянину /Тимошук В. (заг. ред.),Школьній Є., Український Д. – К.: Вид. ФОП Москаленко О.М.,2014 – 44 с.

10. Адміністративні послуги: стан і перспективи реформування. Збірник матеріалів. – К.: Центр політико-правових реформ, 2015 –165 с.
11. Актуальні проблеми становлення та розвитку місцевого самоврядування в Україні / За ред. В. В. Кравченка, М. О. Баймуратова, О. В. Батанова. – К.: Атіка, 2007. – 864 с.
12. Алфьоров С. М. Адміністративно-правова діяльність щодо протидії корупції в органах внутрішніх справ : монографія / С. М. Алфьоров. – Х. : Золота миля, 2011. – 372 с.
13. Андрійко О. Ф. Державний контроль у сфері виконавчої влади / О. Ф. Андрійко. – К., 1999. – 45 с.
14. Анпілогов О. В. Захист прав та свобод громадянина прокурором в адміністративному судочинстві: монографія / О. В. Анпілогов. – К.: Ін Юре, 2008. – 167 с.
15. Баб'як А. В. Процесуальні строки в адміністративному процесі: процедурні та юрисдикційні провадження: монографія / А. В. Баб'як. – Львів: Каменяр, 2006. – 192 с.
16. Берлач Н. А. Адміністративно-правові засади формування органічного напрямку у сільському господарстві України : монографія / Н. А. Берлач. – К. : Новая Идеология, 2010. – 398 с.
17. Битяк Ю. П. Державна служба в Україні: організаційно-правові засади. – Х.: Право, 2005. – 304 с.
18. Бергман В. Административно-процесуальное право Германии (Verwaltungsrechtsschutz in Deutschland) / Вильфрид Бергман. – М. : Волтерс Клувер, 2007. – 288с.
19. Бондаренко Б. В. Оформлення прибудинкової території: практ. посіб. для ОСББ / Б. В. Бондаренко, М. В. Мазур. – Луганськ : Резніков В. С., 2011. – 104 с.
20. Бородін І. Л. Адміністративно-юрисдикційний процес: монографія / І. Л. Бородін. – К.: Алеута, 2007. – 184 с.
21. Бринцева Л. В. Адміністративний порядок вирішення адміністративно-правових спорів: загальна характеристика та шляхи удосконалення: монографія / Л. В. Бринцева. – Х. : ФІНН, 2011. - 119 с.
22. Буркацький Л. К. Складання процесуальних документів на захист прав та інтересів громадян: Коментарі, позовні заяви, заяви, скарги: навч. посіб. / Л. К. Буркацький. – К. : Юрінком Інтер, 2002. – 287 с.
23. Вплив Європейського Союзу на національне адміністративне судочинство. – Einfluss der Europäischen Union auf die Nationale Erwaltungsgerichtsbarkeit : матеріали наук.-практ. конф., 25-26 трав. 2011 р. / [упоряд. С. О. Осятинський] ; Харк. нац. ун-т внутр. справ, Нім. служба акад. обмінів, Ун-т ім. Георга-Августа м. Гьотінген. – Х. : ХНУВС, 2012. – 148 с.
24. Гнатюк С. С. Провадження в справах про адміністративні проступки: проблемні питання структури: монографія / С. С. Гнатюк. – Л. : ЛьвДУВС, 2012. – 155 с.
25. Горбунова Л. М. Принцип законності у нормотворчій діяльності органів виконавчої влади: монографія / Л. М. Горбунова. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – 240 с.
26. Громадські організації та органи державного управління: питання взаємовідносин / Н. Р. Нижник (заг.ред.). – Хмельницький : ХУУП, 2007. – 236 с.

27. Гуржій Т.О. Перспективи розвитку адміністративно-деліктного законодавства України / Т.О. Гуржій // Адміністративне право і процес. – № 3(9). – 2014. – С. 156-168.
28. Демократичні засади державного управління та адміністративне право : монографія / [Ю. С. Шемшученко та ін.] ; за заг. ред. В. Б. Авер'янова. – К. : Юридична думка, 2010. – 495 с.
29. Завальна Ж. В. Концептуальні засади договірного регулювання адміністративно-правових відносин : монографія / Ж. В. Завальна. – Суми : Мрія, 2010. – 360 с.
30. Зарубіжний досвід публічного адміністрування : метод. рек. / Н. М. Мельтюхова та ін. ; за заг. ред. Н. М. Мельтюхової. – К. : НАДУ, 2010. – 27 с.
31. Каблов Д. С. Адміністративно-правовий статус членів громадських формувань з охорони громадського порядку і державного кордону : монографія / Д. С. Каблов. – Д. : Ноулідж, Донецьк, від-ня, 2010. – 170 с.
32. Коллер Ю. С. Адміністративна відповідальність за правопорушення у сфері безпеки дорожнього руху : монографія / Ю. С. Коллер, А. О. Собакарь. – К. : «МП Леся», 2015. – 204 с.
33. Коломоєць Т. О. Адміністративно-правове регулювання порядку створення і діяльності професійних правничих громадських організацій в Україні : монографія / Т. О. Коломоєць, М. Ю. Віхляєв. – Запоріжжя : Запорізь. нац. ун-т, 2010. – 286 с.
34. Коломоєць Т. О. Прокурор в адміністративно-юрисдикційних провадженнях: питання теорії та практики: монографія / Т. О. Коломоєць, О. В. Шемакин. – Запоріжжя : Запорізь. нац. ун-т, 2012. – 219 с.
35. Коломоєць Т. О. Тлумачення актів адміністративного законодавства : монографія / Т. О. Коломоєць, О. І. Костенко. – Запоріжжя : Запорізь. нац. ун-т, 2011. – 200 с.
36. Колпаков В. К. Адміністративна юстиція: перспективи розвитку / В. К. Колпаков // Взаємодія громадян та правоохоронних органів в контексті формування правової держави: Тези Всеукраїнської науково-практичної конференції 15 травня 2008р. – Львів: ЛьвДУВС, 2008. – С. 157-161.
37. Колпаков В. К. Адміністративно-деліктна законотворчість: поняття і функції / В. К. Колпаков // Право України. – 2002. – № 6. – С. 25-33.
38. Колпаков В. К. Предмет адміністративного права: сучасний вимір / В. К. Колпаков // Юридична Україна. – 2008. – № 3. – С. 33-38.
39. Колпаков В. К. Структура адміністративно-деліктного процесу / В. К. Колпаков // Юридична Україна. – 2005. – № 4. – С. 23-30.
40. Кривенко В. В. Процесуальні особливості судового розгляду адміністративних спорів щодо порушень виборчого законодавства / Інститут прикладних гуманітарних досліджень / В. В. Кривенко, І. Л. Самсін, В. Л. Маринченко, О. Н. Панченко, М. І. Смокович. – Х., 2006. – 352 с.
41. Кузніченко С. О. Надзвичайні адміністративно-правові режими : монографія / С. О. Кузніченко. – Сімф. : Крим навч пед. держвидав, 2010. – 272 с.
42. Кузьменко О. В. Норми адміністративно-процесуального права: теоретичний аспект / О. В. Кузьменко //Юридична Україна – 2005. – №11. – С.14-17.

43. Кузьменко О. В. Процесуальні категорії адміністративного права: монографія / О. В. Кузьменко. – Львів: Атлас, 2004. – 232 с.
44. Кузьменко О. В. Теоретичні засади адміністративного процесу : монографія / О. В. Кузьменко. – К. : Атіка, 2005. – 352 с.
45. Кучабський О. Г. Адміністративно-територіальна організація України: теорія, методологія, механізми становлення : монографія / О. Г. Кучабський. – Л. : ЛРІДУ НАДУ, 2010. – 315 с.
46. Лазур Я. В. Забезпечення прав і свобод громадян України у сфері публічного управління: адміністративно-правовий механізм : монографія / Я. В. Лазур. – К. : Четверта хвиля, 2010. – 283 с.
47. Личенко І. О. Адміністративна відповідальність посадових осіб органів місцевого самоврядування: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / І. О. Личенко. – Л. : Львів. держ. ун-т внутр. справ, 2012. – 159 с.
48. Ляхович У. І. Адміністративно-правовий статус державного службовця: організаційно-правові засади реалізації : монографія / У. І. Ляхович. – Івано-Франківськ : Вид-во Прикарпат. нац. ун-ту ім. В. Стефаника, 2010. – 129 с.
49. Мельник І. Проблема термінології в нотаріальному процесуальному праві / І. Мельник // Право України. – 2005. – № 9. – С. 99-102.
50. Мельник Р. С. Система адміністративного права України : монографія / Р. С. Мельник. – Х. : Вид-во Харк. нац. ун-ту внутр. справ, 2010. – 398 с.
51. Методологічні засади адміністративно-територіальної реформи в Україні: соціально-економічні аспекти : [монографія] / [Б. М. Данилишин та ін.] ; за ред. акад. НАН України Б. М. Данилишина ; НАН України, Рада по вивч. продукт. сил України. – К. : Основа, 2011. – 149 с.
52. Миколенко А. И. Административный процесс и административная ответственность: учеб. пособ. / А. И. Миколенко. - 3-е изд., перераб. и доп. – Х.: Одиссей, 2007. – 360 с.
53. Місцеве самоврядування в умовах децентралізації влади в Україні / [Ж. А. Белец та ін.]; за заг. ред. Р. Плюща. – Київ : Рідна мова, 2016. – 742 с.
54. Миколенко О. І. Загальні методи наукового пізнання та науки адміністративного процедурного права / О. І. Миколенко // Ринкова економіка: сучасна теорія і практика управління: зб. наук, праць. – 2009. – Т. 12 (Випуск 25). – Ч. 2. – С. 52-59.
55. Миколенко О. І. Теорія адміністративного процедурного права: монографія / О. І. Миколенко. – Х.: Бурун Книга, 2010. – 336 с.
56. Молчанов Р. Ю. Провадження в справах про адміністративні правопорушення у сфері безпеки дорожнього руху, зафіксовані в автоматичному режимі / Р. Ю. Молчанов // Науковий вісник Ужгородського національного університету. – 2016. – Вип. 38. Т. 2. – С. 15-18.
57. Науково-практичний коментар до Закону України «Про адміністративні послуги» / За заг. ред. В.П.Тимошука. – К., 2013: ФОП Москаленко О.М. – 392 с
58. Ніколаєнко Н. О. Адміністративний ресурс: політико-правові проблеми протидії в сучасній політичній практиці : монографія / Н. О. Ніколаєнко. – Миколаїв : МНУ, 2011. – 392 с.

59. Обрусна С. Ю. Адміністративно-правові засади судової реформи в Україні: теорія, історія, сучасність : монографія / С. Ю. Обрусна. – Х. : ХНУВС, 2010. – 304 с.
60. Омельченко А. Адміністративно-правові засади зовнішньо-економічної діяльності в Україні : монографія / А. Омельченко. – К. : КНЕУ, 2011. – 309 с.
61. Ониськів М. М. Організаційно-правові питання адміністративної реформи в Україні : монографія / М. М. Ониськів. – К. : Юридична думка, 2010. – 195 с.
62. Основи адміністративного судочинства в Україні: навч. посіб. для юр. факультетів та юр. клінік / За заг. редакцією Александрової Н. В., Куйбіди Р. О. – 2-ге вид., доп. і перероб. – К.: КНТ, 2009. – 248 с.
63. Основи адміністративного судочинства в Україні: нав. посіб. / Рябченко О. П., Бутенко В. І., Ясинюк М. М., Лічман Л. Г., Погребний С. О. – Суми: «МакДен», 2008. – 200 с.
64. Пастух І. Д. Дії та рішення підрозділів МВС України, що забезпечують безпеку дорожнього руху, в адміністративно-деліктному провадженні та їх оскарження : монографія / І. Д. Пастух, А. В. Червінчук. – К., 2015. – 227 с.
65. Патерило І. В. Адміністративно-правові інструменти діяльності публічної адміністрації України : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра юрид. наук : спец. 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право» / І. В. Патерило. – К., 2015. – 31 с.
66. Перевірки і штрафи: як захистити свої інтереси: практ. керівництво. – Д. : Баланс-Клуб, 2012. – 111 с.
67. Писаренко Н. Б. Адміністративно-правові спори (удосконалення порядку вирішення): монографія / Н. Б. Писаренко, В. А. Сьоміна ; Нац. ун-т «Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого». – 2-ге вид., зі змінами та допов. – Х. : Право, 2012. – 135 с.
68. Права громадян у сфері виконавчої влади: адміністративно-правове забезпечення реалізації та захисту: монографія / за заг. ред. В. Б. Авер'янова. – Д. : Ліра, 2008. – 585 с.
69. Прудіус Л. В. Оцінка якості надання адміністративних послуг: теоретико-методологічний підхід : наук. розробка / Л. В. Прудіус. – К. : НАДУ, 2010. – 37 с.
70. Публічна адміністрація в Україні: становлення та розвиток : монографія / [за заг. ред. Толстоухова А. В., Нижник Н. Р., Гончарук Н. Т.]. – Д. : Монолит, 2010. – 400 с.
71. Саєнко С. І. Процедури реалізації адміністративного нагляду міліції за особами, звільненими з місць позбавлення волі : монографія / С. І. Саєнко, П. П. Фомін. – Луганськ : РВВ ЛДУВС ім. Е. О. Дідоренка, 2011. – 247 с.
72. Скірський І. В. Адміністративна відповідальність за порушення правил полювання та рибальства: монографія / І. В. Скірський, І. І. Світлак, Т. І. Сухоребра. – Вінниця : Едельвейс і К, 2012. – 431 с.
73. Створення системи управління якістю адміністративних та освітніх послуг: теорія та практика : матеріали наук.-практ. конф. (21 квіт. 2011 р., м. Луганськ); [редкол.: Клімочкіна О. М. та ін.]. – Луганськ : ДЗ «ЛНУ ім. Тараса Шевченка», 2011. – 292 с.

74. Тимошук В. П. Адміністративні акти: процедура прийняття та припинення дії / В. П. Тимошук. – К. : Конус-Ю, 2010. – 296 с.
75. Трачук П. А. Адміністративно-правові засади реформування місцевої публічної влади в Україні : монографія / П. А. Трачук. – Ужгород : Ліра, 2011. – 335 с.
76. Хоменко В. О. Інструменти діяльності органів місцевого самоврядування в Україні : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 / Хоменко Віктор Олександрович. – К., 2016. – 220 с.
77. Циганов О.Г. Характеристика адміністративно-правових відносин щодо надання адміністративних послуг у сфері правоохоронної діяльності / О. Г. Циганов // Правові та організаційні засади забезпечення державою правоохоронної функції: матер. Всеукр. наук.-практ. конф. (Дніпропетровськ, 27 травня 2016 р.) – Дніпропетровськ: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2016. – С. 57-59.

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУДОУСТРОЮ ТА ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Актуальні проблеми судуострою та правоохоронної діяльності» викладається на другому курсі в тринадцятому семестрі для студентів спеціальності «Правознавство» ступеня вищої освіти «магістр» заочної форми навчання.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є актуальні питання судуострою України, правового статусу суддів, судової і правоохоронної діяльності, організаційно-правові засади діяльності органів, які здійснюють судову і правоохоронну діяльність.

Метою викладання дисципліни «Актуальні проблеми судуострою та правоохоронної діяльності» є підготовка спеціалістів ступеня вищої освіти «магістр» відповідно до державних стандартів, встановлених освітньо-професійною програмою підготовки спеціалістів за спеціальністю «Правознавство», забезпечення необхідних компетентностей студентів -юристів.

1.2. Основними завданнями дисципліни «Актуальні проблеми судуострою та правоохоронної діяльності» є забезпечення вивчення і засвоєння студентами сукупності знань, відомостей, матеріалу про проблемні питання судуострою України, діяльність судових органів, їх систему, основні принципи правосуддя, вивчення нормативно-правової бази, що є основою правоохоронної діяльності, засвоєння основних завдань, функцій, повноважень, структури державних органів, які здійснюють судову та правоохоронну діяльність.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні

знати:

- поняття судуострою, судової і правоохоронної діяльності;
- поняття, ознаки та види правоохоронних органів;
- поняття правосуддя, його ознаки та принципи здійснення;
- поняття суду, системи судуострою України, її склад, порядок утворення судів;
- ланки системи судуострою і судові інстанції;
- повноваження судів усіх ланок та інстанцій;

- правовий статус суддів, порядок їх призначення на посади, звільнення суддів з посади;
- систему та повноваження органів суддівського самоврядування;
- правовий статус, склад, повноваження Вищої ради правосуддя та Вищої кваліфікаційної комісії суддів України;
- правовий статус, склад та повноваження Державної судової адміністрації України.
- актуальні проблеми прокурорського нагляду та діяльності прокуратури;
- завдання, систему та компетенцію органів МВС, Національної поліції, СБУ, НАБУ, Державної прикордонної служби України, Державної фіскальної служби України, органів юстиції України;
- організаційно-правові засади здійснення оперативно-розшукової, розвідувальної та контррозвідувальної, охоронної діяльності;
- організаційно-правові засади боротьби з корупцією;
- правовий статус, завдання та систему нотаріату, порядок здійснення нотаріальної діяльності.

вміти:

- чітко розрізняти юрисдикцію судів загальної юрисдикції і Конституційного Суду України;
- вміти визначати підсудність судових справ конкретним судам системи судів загальної юрисдикції;
- розрізняти оперативно-розшукову, розвідувальну та контррозвідувальну діяльність;
- визначати компетенцію правоохоронних органів при необхідності звернення до них;
- надавати консультацію щодо повноважень конкретних судових та правоохоронних органів України;
- застосовувати заходи державного примусу;
- складати процесуальні документи, що необхідні при здійсненні різних проваджень.

2. ПРОГРАМА КУРСУ.

Змістовий модуль 1. Актуальні проблеми організаційно-правового забезпечення судоустрою та здійснення правосуддя.

Тема 1.1. Судова система України, її склад та принципи побудови; поняття, ознаки та основні засади правосуддя.

Поняття судоустрою та судової діяльності, судової влади, їх ознаки. Поняття суду, його склад та особливості як органу державної влади. Поняття та склад судової системи України, принципи побудови системи судоустрою України та порядок утворення і ліквідації судів загальної юрисдикції. Ланки системи судоустрою та судові інстанції. Організаційно-правові засади діяльності місцевих, апеляційних, вищих спеціалізованих судів та Верховного Суду України. Особливості юрисдикції та діяльності Конституційного Суду України. Поняття й ознаки правосуддя. Основні засади (принципи) здійснення правосуддя в Україні.

Тема 1.2. Актуальні питання правового статусу суддів в Україні.

Поняття правового статусу суддів, його правове регулювання та шляхи вдосконалення. Вимоги, що ставляться до суддів. Обов'язки суддів. Вимоги до кандидатів на суддівські посади. Порядок призначення на посади суддів судів загальної юрисдикції. Припинення повноважень судді та порядок переведення суддів судів загальної юрисдикції з одного суду до іншого. Гарантії незалежності суддів. Кваліфікаційне оцінювання суддів. Дисциплінарна відповідальність суддів.

Тема 1.3. Актуальні питання організаційно-правового забезпечення діяльності судів системи судоустрою України.

Вища кваліфікаційна комісія суддів України, її склад, порядок формування, повноваження та організація діяльності. Вища рада правосуддя (ВРП), її склад, повноваження та організація діяльності. Державна судова адміністрація України, її система, повноваження та організація діяльності. Суддівське самоврядування в Україні, його завдання та органи суддівського самоврядування. З'їзд суддів України, порядок його скликання і проведення та його повноваження. Апарат суду.

Змістовий модуль 2. Актуальні проблеми правоохоронної діяльності в Україні.

Тема 2.1. Правоохоронна діяльність, правоохоронні органи, їх види та ознаки.

Поняття, ознаки та види правоохоронної діяльності, її правове регулювання. Поняття, ознаки та види правоохоронних органів. Оперативно-розшукова діяльність, її завдання, органи, які її здійснюють та підстави здійснення.

Тема 2.2. Актуальні проблеми організації діяльності правоохоронних органів, що ведуть боротьбу зі злочинністю, корупцією, тероризмом, здійснюють оперативно-розшукову, розвідувальну та контррозвідувальну діяльність, охорону державного кордону та забезпечення національної безпеки.

Основні завдання, функції та повноваження МВС України. Національна поліція, її система, завдання та повноваження. Національна гвардія України. Розвідувальна, контррозвідувальна, антитерористична та охоронна діяльність. Організація та правове регулювання діяльності Служби зовнішньої розвідки України, Служби безпеки України, Управління державної охорони. Організація та правове забезпечення запобігання і протидії корупції. Національне антикорупційне бюро України, Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів, Національне агентство з питань запобігання корупції, організація їх діяльності. Державна прикордонна служба України, її система, завдання і функції, правове регулювання діяльності.

Тема 2.3. Актуальні проблеми прокурорського нагляду та діяльності прокуратури.

Поняття, система та функції прокуратури, основні засади її діяльності. Правовий статус прокурора органу прокуратури, гарантії його незалежності, загальні права та обов'язки прокурора. Підпорядкування прокурорів та виконання наказів і вказівок. Повноваження Генерального прокурора України, керівників регіональної та місцевої прокуратур. Підтримання публічного обвинувачення в суді. Нагляд за додержанням законів органами, які проводять оперативно-розшукову діяльність, дізнання, досудове слідство як функція прокуратури. Функція нагляду за додержанням

законів при виконанні судових рішень у кримінальних справах, а також при застосуванні інших заходів примусового характеру, пов'язаних з обмеженням особистої свободи громадян.

3. ТЕМАТИКА ТА ЗМІСТ ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ.

Лекція 1. Тема 1.1. Судова система України, її склад та принципи побудови; поняття, ознаки та основні засади правосуддя (2 год.).

Логіка викладу:

1. Поняття судоустрою України, його система, її склад та принципи побудови.
2. Суди загальної юрисдикції, їх види, склад та повноваження.
3. Конституційний Суд України, його склад, повноваження та порядок провадження у справах в Конституційному Суді.
4. Поняття та ознаки правосуддя, його основні засади (принципи).

Рекомендована література:

основна – 1; 2; 3; 4; 41; 44-48; 71-76; 81; 86.

додаткова - 24; 26; 28; 31.

Лекція 2. Тема 1.3. Актуальні питання організаційно-правового забезпечення судоустрою та діяльності судів України (2 год.).

Логіка викладу:

1. Вища рада правосуддя, її склад, повноваження, організація та правове регулювання діяльності.
2. Вища кваліфікаційна комісія суддів України, її склад, повноваження, порядок формування та організація діяльності.
3. Державна судова адміністрація України, її система, повноваження, організація та правове регулювання діяльності.
4. Суддівське самоврядування, його завдання, органи суддівського самоврядування та їх компетенція.

Рекомендована література:

основна – 1; 2; 3; 21; 31; 40; 71-76; 87.

додаткова - 24; 28; 30.

Лекція 3. Тема 2.1. Правоохоронна діяльність та її правове регулювання, правоохоронні органи, їх види та ознаки (2 год.).

Логіка викладу:

1. Поняття правоохоронної діяльності, її ознаки та правове регулювання.
2. Поняття, види та ознаки правоохоронних органів.
3. Оперативно-розшукова діяльність та органи, які її здійснюють.
4. Поняття розвідувальної, контррозвідувальної та антитерористичної діяльності, органи, що її здійснюють.

Рекомендована література:

основна – 1; 2; 5; 6; 12; 16; 30; 31; 36; 55; 56; 61; 62; 71-76;
додаткова - 1; 9; 24; 27; 30.

4. ТЕМАТИКА, ПЛАНИ ТА МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ.

Семінарське заняття № 1. Тема 1.1. Судова система України, її склад та принципи побудови, поняття, ознаки та основні засади правосуддя (2 год.).

Зміст семінарського заняття

1. Поняття судоустрою України, його система, її склад та принципи побудови.
2. Суди загальної юрисдикції, їх склад та повноваження.
3. Ланки системи судоустрою та судові інстанції.
4. Конституційний Суд України, його склад, повноваження та порядок провадження у справах в Конституційному Суді.
5. Поняття та ознаки правосуддя, основні засади здійснення правосуддя в Україні.

Рекомендована література:

основна – 1; 2; 3; 4; 41; 44-48; 55; 61; 71-76; 81; 82; 85; 86.
додаткова - 3; 4; 5; 13; 15; 24; 26; 28; 30; 31.

1. Розкриваючи перше питання, визначити поняття судоустрою України, його систему, її склад, принципи побудови системи судоустрою, порядок утворення і ліквідації судів, завдання суду, порядок визначення кількості суддів у судах загальної юрисдикції.

2. Розглядаючи друге питання, визначити склад, повноваження, види місцевих судів, апеляційних судів, вищих спеціалізованих судів, порядок призначення суддів на адміністративні посади в місцевих судах, апеляційних судах, вищих спеціалізованих судах та Верховному Суді, повноваження голови та суддів місцевого суду, апеляційного суду, вищого спеціалізованого суду та Верховного Суду, розкрити структуру Верховного Суду, а також повноваження Верховного суду та Пленуму Верховного суду.

3. Розглядаючи третє питання, визначити поняття ланки системи судоустрою та судової інстанції, поняття апеляції та касації, які суди належать до судів першої інстанції, апеляційної та касаційної інстанції.

4. Розкриваючи четверте питання, визначити статус Конституційного Суду України як органу конституційної юрисдикції, його склад, порядок формування, повноваження, організаційну структуру, форми звернення до Конституційного Суду України та порядок провадження у справах в Конституційному Суді.

5. Розкриваючи п'яте питання, визначити поняття правосуддя, його ознаки і форми, співвідношення з поняттям «судочинство», основні засади здійснення правосуддя в Україні, виходячи з положень ст. 129 Конституції України та першого розділу закону України «Про судоустрій і статус суддів», процесуального законодавства.

Семінарське заняття № 2. Тема 2.1. Поняття та правове регулювання правоохоронної діяльності; правоохоронні органи, їх види та ознаки (2 год.).

Зміст семінарського заняття

1. Поняття правоохоронної діяльності, її ознаки та правове регулювання.
2. Поняття, види та ознаки правоохоронних органів.
3. Оперативно-розшукова діяльність та органи, які її здійснюють.
4. Поняття розвідувальної, контррозвідувальної та антитерористичної діяльності, органи, що їх здійснюють.
5. Поняття корупції, корупційних діянь, запобігання корупції та органи, що ведуть боротьбу з корупцією.
6. Державна охорона органів державної влади України та посадових осіб.

Рекомендована література:

основна – **1; 2; 5; 6; 12; 16; 30; 31; 36; 55; 56; 61; 62; 71-76.**

додаткова - **1; 9; 24; 27; 30.**

1. Розкриваючи перше питання, визначити поняття правоохоронної діяльності у широкому і вузькому розумінні, її об'єкт охорони і впливу, функції, охарактеризувати її ознаки, розкрити співвідношення із судовою та правозахисною діяльністю, а також правове регулювання, особливу увагу приділивши Конституції і законам України.

2. Розкриваючи друге питання, визначити поняття правоохоронних органів, виходячи з нормативних визначень цього поняття, що даються в законах України «Про основи національної безпеки України» та «Про демократичний цивільний контроль над Воєнною організацією і правоохоронними органами держави», охарактеризувати їх ознаки, а також навести перелік основних правоохоронних органів і правоохоронних функцій згідно закону України «Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів».

3. Розкриваючи третє питання, визначити поняття, завдання та принципи оперативно-розшукової діяльності, її правову основу, підстави для проведення, а також органи і підрозділи, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність, їх права і обов'язки та гарантії законності під час здійснення такої діяльності.

4. Розкриваючи четверте питання, визначити поняття розвідувальної, контррозвідувальної та антитерористичної діяльності, органи, що їх здійснюють, їх компетенцію щодо цих видів правоохоронної діяльності виходячи із положень законів України «Про розвідувальні органи України», «Про контррозвідувальну діяльність», «Про боротьбу з тероризмом».

5. Розкриваючи п'яте питання, визначити поняття корупції, корупційного правопорушення і правопорушення, пов'язаного із корупцією, визначити суб'єктів, на яких поширюється дія закону України «Про запобігання корупції» та іншого антикорупційного законодавства, органи, які ведуть боротьбу з корупцією, правовий статус Національного агентства з питань запобігання корупції, його склад, завдання і повноваження, гарантії незалежності та

організаційно-правові засади діяльності Національного антикорупційного бюро України.

6. Розглядаючи шосте питання, визначити поняття державної охорони органів державної влади України та посадових осіб, органи державної влади України та посадових осіб, які підлягають державній охороні, органи, які здійснюють таку державну охорону, а також завдання і повноваження Управління державної охорони України щодо здійснення державної охорони.

5. ЗАВДАННЯ ДО СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ.

Семінарське заняття № 1. Тема 1.1. Судова система України, її склад та принципи побудови, поняття, ознаки та основні засади правосуддя (2 год.).

1. Дайте письмове визначення поняття судоустрою України, намалюйте схему системи судоустрою.

2. Письмово дайте класифікацію основних нормативно-правових актів, що регулюють діяльність судових і правоохоронних органів за критерієм їх юридичної сили.

3. Визначте вірні твердження з нижче перерахованих:

- юрисдикція судів України охоплює всі правовідносини, крім тих, котрі підлягають адміністративному регулюванню.

- судочинство здійснюється Конституційним Судом України і судами системи судоустрою.

- судові рішення є обов'язковими для виконання на всій території України.

- найвищим судовим органом у системі судоустрою є Конституційний Суд України.

- усі судді України займають свої посади безстроково.

- голова Верховного Суду призначається на посаду Президентом України за згодою Верховної Ради України.

4. Вкажіть правильні відповіді: утворення яких судів не допускається в Україні?

- спеціалізованих;

- особливих;

- апеляційних;

- з одноособовим розглядом справ;

- надзвичайних.

5. Вставте пропущені слова і цифри у наступних реченнях:
- КСУ складається з ____ суддів.
 - Рішення з питання про конституційність правових актів приймається Конституційним Судом України у випадку звернення не менше ____ народних депутатів України.
 - Матеріали справ, по яких приймаються рішення чи дається висновок КСУ зберігаються _____ років.
 - Оригінали рішень і висновків КСУ зберігаються ____ років.
6. Назвіть основні принципи побудови системи судоустрою України, підстави утворення та ліквідації судів.
7. Визначте поняття судової інстанції, які суди належать до першої, апеляційної та касаційної інстанцій.
8. Знайдіть помилки у тексті: «Конституційний Суд України складається з 12 суддів, що обираються Верховною Радою України, з'їздом суддів України та Кабінетом Міністрів України по чотири особи терміном на п'ять років».
9. Які справи підсудні місцевим загальним судам як адміністративним?
10. Визначити, які касаційні суди діють у Верховному суді України.
11. Дайте визначення поняття «правосуддя» і назвіть його основні ознаки.
12. Як співвідносяться поняття «правосуддя» і «судочинство»?

Семінарське заняття № 2. Тема 2.1. Поняття та правове регулювання правоохоронної діяльності; правоохоронні органи, їх види та ознаки (2 год.).

1. Дайте визначення поняття правоохоронної діяльності у широкому і вузькому розумінні та розкрийте її основні ознаки.
2. Сформулюйте письмово визначення поняття «правоохоронні органи», враховуючи при цьому положення відповідних законодавчих актів, де дається нормативне визначення даного поняття.
3. Дайте визначення поняття оперативно-розшукової діяльності та вкажіть органи, які її здійснюють.
4. Визначте поняття державної охорони органів державної влади України та посадових осіб та які органи і посадові особи підлягають державній охороні.

5. Визначте правовий статус Управління державної охорони України і його завдання.

6. Розкрийте правове регулювання правоохоронної діяльності.

7. Дайте письмовий перелік основних правоохоронних функцій, посилаючись на відповідний закон, і визначте їх значення для віднесення того чи іншого органу до переліку правоохоронних.

8. Письмово зробіть порівняльний аналіз понять «правоохоронна діяльність» - «судова діяльність»; «правоохоронна діяльність» - «правозастосовна діяльність».

9. Який закон наводить приблизний перелік і визначає основні види правоохоронних органів?

10. Визначити поняття корупції, корупційного правопорушення і правопорушення, пов'язаного з корупцією.

11. Визначити поняття розвідувальної та контррозвідувальної діяльності і органи, уповноважені їх здійснювати.

12. Визначити поняття антитерористичної діяльності, органи, які ведуть боротьбу з тероризмом та правове регулювання їх діяльності.

Тестові завдання до семінарських занять.

1. Судову владу в Україні здійснюють:

- а) лише суди системи судоустрою;
- б) суди системи судоустрою і суд конституційної юрисдикції;
- в) Вища рада правосуддя;
- г) Державна судова адміністрація України.

2. Систему судоустрою України складають:

- а) Верховний Суд; Конституційний Суд України; окружні адміністративні суди;
- б) місцеві суди; апеляційні суди; Верховний суд;
- в) третейські суди; місцеві арбітражні суди; окружні адміністративні суди;
- г) місцеві військові суди гарнізонів, апеляційні військові суди регіонів.

3. Єдність системи судоустрою забезпечується:

- а) єдиним порядком організаційного забезпечення діяльності судів;
- б) самостійністю судів;
- в) гласністю і відкритістю судового процесу;

г) правом на судовий захист.

4. Суди системи судоустрою утворюються і ліквідовуються:

а) Вищою радою правосуддя за поданням голови Верховного Суду;

б) Президентом України на підставі пропозиції Державної судової адміністрації України;

в) Верховною Радою України за поданням Міністра юстиції на підставі пропозиції голови відповідного вищого спеціалізованого суду;

г) законом України.

5. В якому із вказаних законів наведений перелік основних правоохоронних органів України:

а) «Про державну охорону органів державної влади України та посадових осіб»;

б) «Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів»;

в) «Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю»;

г) «Про прокуратуру».

6. Національна школа суддів України утворюється при:

а) Кабінеті Міністрів України;

б) Державній судовій адміністрації України;

в) Верховному Суді України;

г) Вищій кваліфікаційній комісії суддів України.

7. До складу Верховного суду входять:

а) 25 суддів;

б) 50 суддів;

в) 100 суддів;

г) не більше двохсот суддів.

8. Дисциплінарне провадження щодо суддів місцевих та апеляційних судів здійснює:

а) Вища рада правосуддя;

б) Вища кваліфікаційна комісія суддів України;

в) Рада суддів України;

г) Державна судова адміністрація України.

9. Основним завданням Конституційного Суду є гарантування:

- а) верховенства Конституції України як Основного Закону держави на всій території України;
- б) законності та правопорядку на всій території України;
- в) Верховенства законів України та інших нормативних актів на всій території України;
- г) додержання усіма гілками влади законності.

10. На адміністративну посаду голову місцевого суду та його заступника обирають:

- а) Вища рада правосуддя;
- б) Рада судів України;
- в) збори суддів відповідного місцевого суду;
- г) Президент України.

11. До суддів не може застосовуватися дисциплінарне стягнення у вигляді:

- а) переведення судді до суду нижчого рівня;
- б) суворої догани - з позбавленням права на отримання доплат до посадового окладу судді протягом трьох місяців;
- в) попередження;
- г) затримка призначення на адміністративну посаду до одного року.

12. Дисциплінарне провадження щодо суддів вищих спеціалізованих судів здійснює:

- а) Вища рада правосуддя;
- б) Вища кваліфікаційна комісія суддів України;
- в) Рада суддів України;
- г) Державна судова адміністрація України.

13. На посаду судді особа призначається:

- а) Верховною Радою України за поданням Президента України;
- б) Президентом України за згодою Верховної Ради України;
- в) Президентом України за поданням Вищої ради правосуддя;
- г) Вищою радою правосуддя за поданням Ради суддів України.

14. До організаційної структури Конституційного Суду України не входить:

- а) Велика палата;
- б) Мала палата;
- в) сенат;

г) колегія.

15. Формою звернення до Конституційного Суду є:

- а) апеляційна скарга;
- б) конституційне звернення;
- в) конституційна заява;
- г) касаційне клопотання.

16. Суддів Конституційного суду призначають по шість осіб кожен такі органи:

- а) Міністерство юстиції, Рада судів України, Вища рада правосуддя;
- б) Верховна Рада України; З'їзд суддів України; Президент України;
- в) Кабінет міністрів України; Вища рада правосуддя; Верховний Суд;
- г) Вища кваліфікаційна комісія судів України; Президент України; Верховна рада України.

17. Генерального прокурора України на посаду призначає:

- а) Верховна Рада України за згодою Кабінету Міністрів України;
- б) Верховна рада України за згодою Президента України;
- в) Президент України за згодою Верховної Ради України;
- г) Президент України за поданням Кабінету Міністрів України.

18. Мінімальний розмір страхової суми цивільно-правової відповідальності приватного нотаріуса складає:

- а) 500 мінімальних розмірів заробітної плати;
- б) 600 мінімальних розмірів заробітної плати;
- в) 800 мінімальних розмірів заробітної плати;
- г) 1000 мінімальних розмірів заробітної плати.

19. До основних принципів правосуддя не відноситься принцип:

- а) підтримання публічного обвинувачення в суді прокурором;
- б) соціальної справедливості;
- в) забезпечення доведеності вини;
- г) обов'язковості судового рішення.

20. До органів, діяльність яких спрямовується і координується Кабміном через Міністра внутрішніх справ, не відноситься:

- а) Національна поліція;

- б) Національна гвардія;
- в) Служба безпеки України;
- г) Державна прикордонна служба України.

21. До системи органів прокуратури не входять:

- а) Генеральна прокуратура України;
- б) військові прокуратури;
- в) природоохоронні прокуратури;
- г) місцеві прокуратури.

22. До складу Вищої ради правосуддя за посадою входить:

- а) Голова Верховного Суду України;
- б) Голова Конституційного суду України;
- в) Міністр юстиції України;
- г) Генеральний прокурор України.

23. До суб'єктів, які формують Вищу раду правосуддя, не відноситься:

- а) Президент України;
- б) Кабінет Міністрів України;
- в) Верховна Рада України;
- г) з'їзд адвокатів України.

24. Правосуддя не здійснюється:

- а) Конституційним Судом України;
- б) третейськими судами;
- в) вищими спеціалізованими судами;
- г) апеляційними судами.

25. Дисциплінарне провадження щодо суддів місцевих та апеляційних судів здійснюють:

- а) збори суддів відповідних судів;
- б) Вища рада правосуддя;
- в) Вища кваліфікаційна комісія суддів України;
- г) Рада суддів України.

26. Місцевими господарськими судами є:

- а) районні в містах господарські суди;
- б) господарські суди міст обласного значення;
- в) районні господарські суди;
- г) окружні господарські суди.

27. До системи Служби безпеки України не входить:

- а) Національне антикорупційне бюро України;
- б) регіональні органи СБУ;

- в) органи військової контррозвідки;
- г) військові формування.

28. До розвідувальних органів України не відноситься:

- а) Служба зовнішньої розвідки України;
- б) Служба безпеки України;
- в) розвідувальний орган Міністерства оборони України;
- г) розвідувальний орган Адміністрації державної прикордонної служби України.

29. Загальне керівництво розвідувальними органами України здійснює:

- а) Голова Служби зовнішньої розвідки України;
- б) Верховна Рада України;
- в) Президент України;
- г) Міністр оборони України.

30. До принципів контррозвідувальної діяльності не відноситься принцип:

- а) законності;
- б) позапартійності;
- в) безперервності;
- г) демократизму.

31. Згідно Закону «Про запобігання корупції», до «близьких осіб» не відносяться особи:

- а) особи, які спільно проживають, пов'язані спільним побутом і мають взаємні права та обов'язки із особою, уповноваженою на виконання функцій держави, але не перебувають у шлюбі;
- б) прадід особи, уповноваженої на виконання функцій держави;
- в) свекор, тесть особи, уповноваженої на виконання функцій держави;
- г) двоюрідний брат особи, уповноваженої на виконання функцій держави.

32. Згідно Закону «Про запобігання корупції», до осіб, уповноважених на виконання функцій держави, не відносяться:

- а) викладачі державних вищих навчальних закладів;
- б) поліцейські;
- в) народні депутати України;
- г) судді.

33. Національне агентство з питань запобігання корупції є:

- а) центральним органом виконавчої влади зі спеціальним

статусом;

- б) структурним підрозділом Кабінету Міністрів України;
- в) структурним підрозділом Адміністрації Президента України.
- г) структурним підрозділом Міністерства юстиції України.

34. Національне антикорупційне бюро відноситься до органів:

- а) законодавчої влади;
- б) виконавчої влади;
- в) судової влади;
- г) не відноситься до жодної з гілок державної влади.

35. Скільки територіальних управлінь Національного антикорупційного бюро для забезпечення виконання ним своїх завдань утворює своїм рішенням Директор бюро:

- а) не більше семи;
- б) не більше восьми;
- в) не більше десяти;
- г) не більше 25.

36. Національне антикорупційне бюро України утворюється:

- а) Верховною Радою України;
- б) Президентом України;
- в) Кабінетом Міністрів України;
- г) Генеральною прокуратурою України.

37. Організація боротьби з тероризмом в Україні здійснюється:

- а) Міністерством внутрішніх справ України;
- б) Службою безпеки України;
- в) Кабінетом Міністрів України;
- г) Президентом України.

38. Згідно закону України «Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів», до правоохоронних органів не відноситься:

- а) Національне антикорупційне бюро України;
- б) прокуратура;
- в) Державна прикордонна служба України;
- г) Служба зовнішньої розвідки України.

39. Національне агентство з питань запобігання корупції утворюється:

- а) Кабінетом Міністрів України;
- б) Президентом України;
- в) Верховною Радою України;
- г) Національним антикорупційним бюро України.

40. До складу Національного агентства з питань запобігання корупції входить:

- а) 5 членів;
- б) 7 членів;
- в) 9 членів;
- г) 10 членів.

41. До суб'єктів, які безпосередньо здійснюють боротьбу з тероризмом, не відноситься:

- а) Міністерство внутрішніх справ України;
- б) Міністерство фінансів України;
- в) Міністерство оборони України;
- г) Служба безпеки України.

42. До завдань Управління державної охорони України, згідно закону України «Про державну охорону органів державної влади України та посадових осіб», не відноситься:

- а) забезпечення безпеки членів сімей посадових осіб, визначених цим Законом, які проживають разом з ними або супроводжують їх;
- б) участь у заходах, спрямованих на боротьбу з корупцією;
- в) участь у заходах, спрямованих на боротьбу з тероризмом;
- г) забезпечення безпеки посадових осіб, визначених цим Законом.

43. Не бере участі у здійсненні державної охорони у взаємодії з Управлінням державної охорони України:

- а) Національне антикорупційне бюро України;
- б) Національна поліція;
- в) Служба безпеки України;
- г) Адміністрація державної прикордонної служби України.

44. Оперативно-розшукова діяльність здійснюється оперативними підрозділами:

- а) Національної поліції;
- б) Служби зовнішньої розвідки України;
- в) органів доходів і зборів;
- г) оперативними підрозділами всіх вказаних органів.

45. Підставами для проведення оперативно-розшукової діяльності є:

- а) наявність достатньої інформації, що потребує перевірки за допомогою оперативно-розшукових заходів і засобів, про злочини, що готуються;
- б) запити повноважних державних органів, установ та організацій про перевірку осіб у зв'язку з їх допуском до державної таємниці;
- в) потреба в отриманні розвідувальної інформації в інтересах безпеки суспільства і держави;
- г) все вказане є підставою для проведення оперативно-розшукової діяльності.

46. Окремі обмеження прав і свобод людини під час здійснення оперативно-розшукової діяльності мають винятковий і тимчасовий характер і можуть застосовуватись лише за рішенням:

- а) начальника відповідного підрозділу, що здійснює оперативно-розшукову діяльність;
- б) слідчого судді;
- в) прокурора;
- г) Президента України.

47. Координація дій щодо реалізації прав підрозділів, які проводять оперативно-розшукову діяльність з метою боротьби з тероризмом, здійснюється:

- а) Президентом України;
- б) Генеральним прокурором;
- в) Службою безпеки України;
- г) Міністром внутрішніх справ України.

48. Оперативно-розшукова справа повинна бути закрита у разі:

- а) закриття кримінального провадження слідчим, прокурором або судом;
- б) завершення виконання розвідувальних, контррозвідувальних заходів або вичерпання можливостей для їх здійснення;
- в) спростування у встановленому порядку матеріалів про злочинну діяльність особи;
- г) правильним є все вищенаведене.

49. Голову Служби безпеки України призначає на посаду:

- а) Президент України;
- б) Верховна Рада України за поданням Президента України;
- в) Президент України за згодою Верховної Ради України;
- г) Верховна Рада України за поданням Кабінету Міністрів

України.

50) У кожному випадку наявності підстав для проведення оперативно-розшукової діяльності заводиться:

- а) протокол;
- б) оперативно-розшукова справа;
- в) журнал на проведення відповідних дій;
- г) все вказане заводиться.

6. САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ.

Самостійна робота студентів з дисципліни «Актуальні проблеми судоустрою та правоохоронної діяльності» має за мету забезпечити засвоєння студентами в повному обсязі навчальної програми та формування самостійності як особистісної риси та важливої професійної якості, сутність якої полягає в умінні і здатності планувати, організовувати і контролювати власну діяльність, більш глибоке засвоєння ними теоретичних та аналітичних основ курсу, розвиток творчого мислення, набуття навиків та вмінь у самостійному виборі різних методів пізнання. Самостійна робота тісно узгоджується з лекційним і практичним курсом і проводиться за всіма основними темами. Самостійна робота студентів є тією основою, що забезпечує підготовку студентів до передбачених навчальним планом аудиторних занять, написання самостійних робіт, модульних контрольних робіт тощо.

Самостійна робота передбачає конкретні, визначені викладачем, питання та теми, які студент готує самостійно. Наслідки самостійної роботи студенти викладають у рефератах, повідомленнях та у співбесідах з викладачем.

Працюючи самостійно, варто використовувати конспекти лекцій, підручники, посібники, рекомендовану літературу, науково-довідникові видання, можливості Інтернету. Обов'язковою умовою самостійної роботи є застосування знань, набутих при вивченні інших курсів.

Тема 1.1. Судова система України, її склад та принципи побудови, поняття, ознаки та основні засади правосуддя (14 год.).

Перелік питань для самостійної роботи

1. Поняття судоустрою, судова система та України, її склад та принципи побудови.
2. Суди загальної юрисдикції, їх види, склад та повноваження.
3. Судові ланки та судові інстанції.
4. Конституційний Суд України, його склад, повноваження та порядок провадження у справах в Конституційному Суді.
5. Поняття та ознаки правосуддя.
6. Основні засади здійснення правосуддя в Україні.
7. Поняття судової влади та її ознаки. Суд як орган судової влади.

Рекомендована література:

основна – 1; 2; 3; 4; 41; 44-48; 55; 61; 71-76; 81; 82; 85; 86.

додаткова - 3; 4; 5; 13; 15; 24; 26; 28; 30; 31.

Тема 1.2. Актуальні проблеми вдосконалення правового статусу суддів в Україні (13 год.).

Перелік питань для самостійної роботи

1. Поняття правового статусу суддів, незалежність, недоторканість та незмінюваність суддів, їх права і обов'язки.
2. Порядок призначення на посаду судді в судах загальної юрисдикції.
3. Кваліфікаційне оцінювання суддів.
4. Дисциплінарна відповідальність суддів.
5. Припинення повноважень судді та звільнення судді з посади.

Рекомендована література:

основна – 1-5; 31; 40; 55; 61; 71-76; 82; 90.

додаткова - 13; 14; 24; 30.

Тема 1.3. Актуальні питання організаційно-правового забезпечення діяльності судів України (13 год.).

Перелік питань для самостійної роботи

1. Вища рада правосуддя, її склад, повноваження, організація та правове регулювання діяльності.
2. Вища кваліфікаційна комісія суддів України, її склад, повноваження, порядок формування та організація роботи.
3. Державна судова адміністрація України, її система, повноваження та правове регулювання діяльності.
4. Суддівське самоврядування, його завдання та органи суддівського самоврядування.
5. З'їзд суддів України, його повноваження, порядок скликання і проведення.
6. Рада суддів України, її склад, формування та повноваження.
7. Апарат суду, його структура, керівництво та організаційна діяльність щодо забезпечення належної роботи суду.

Рекомендована література:

основна – 1; 2; 3; 21; 31; 40; 71-76; 87.
додаткова - 24; 28; 30.

Тема 2.1. Поняття та правове регулювання правоохоронної діяльності; правоохоронні органи, їх види та ознаки (13 год.).

Перелік питань для самостійної роботи

1. Поняття правоохоронної діяльності, її ознаки та правове регулювання.
2. Поняття, види та ознаки правоохоронних органів.
3. Оперативно-розшукова діяльність та органи, які її здійснюють.
4. Державна охорона органів державної влади України та посадових осіб.
5. Управління державної охорони України, його завдання та повноваження.

Рекомендована література:

основна – 1; 2; 5; 6; 12; 16; 30; 31; 36; 55; 56; 61; 62; 71-76;
додаткова - 1; 9; 24; 27; 30.

Тема 2.2. Актуальні проблеми організації діяльності правоохоронних органів, що ведуть боротьбу зі злочинністю, корупцією, тероризмом, здійснюють оперативно-розшукову, розвідувальну та контррозвідувальну діяльність, охорону державного кордону та забезпечення національної безпеки (14 год.).

Перелік питань для самостійної роботи

1. Міністерство внутрішніх справ України, його система, завдання і повноваження
2. Національна поліція України, її система, завдання та основні повноваження.
3. Національна гвардія України, її структура, завдання, функції, принципи та організація діяльності.
4. Поняття корупції, корупційних діянь, запобігання корупції та органи, що ведуть боротьбу з корупцією.
5. Національне антикорупційне бюро України та його діяльність щодо боротьби з корупцією.
6. Поняття розвідувальної, контррозвідувальної та антитерористичної діяльності, органи, що її здійснюють.
7. Служба зовнішньої розвідки та інші розвідувальні органи, їх компетенція у сфері розвідувальної діяльності.
8. Служба безпеки України, її компетенція у сфері контррозвідувальної, антитерористичної діяльності, забезпечення державної безпеки.
9. Державна прикордонна служба України, її система, завдання і функції.

Рекомендована література:

- основна – 1; 2; 5; 6; 8-11; 14-16; 19; 20; 22; 23; 27; 28; 30; 31; 34-39; 43; 55-57; 59; 60; 61; 65-69; 71-76; 85; 91.
додаткова - 1; 7; 9; 10; 11; 12; 18; 24; 27; 30.

Тема 2.3. Актуальні проблеми прокурорського нагляду та діяльності прокуратури (13 год.).

Перелік питань для самостійної роботи

1. Поняття прокуратури, її система, функції та принципи діяльності.
2. Правовий статус прокурора органу прокуратури, гарантії його незалежності, загальні права та обов'язки прокурора.

3. Підтримання державного обвинуваченні в суді прокурором.

4. Представництво прокурором інтересів держави в суді.

5. Нагляд прокуратурою за дотриманням законів органами, що проводять оперативно-розшукову діяльність, дізнання, досудове слідство.

6. Нагляд прокуратурою за дотриманням законів при виконанні судових рішень у кримінальних справах, а також при застосуванні інших заходів примусового характеру, пов'язаних з обмеженням особистої свободи громадян.

Рекомендована література:

основна – **1; 2; 8; 55; 61; 71-80; 84.**

додаткова - **1; 16-25.**

Контрольні роботи для студентів заочної форми навчання

Навчальною програмою підготовки студентів заочної форми навчання передбачено виконання контрольної роботи з навчальної дисципліни «Актуальні проблеми судоустрою та правоохоронної діяльності». Виконання контрольної роботи передбачає письмове написання контрольної роботи за одним із двох варіантів. Студенти, прізвища яких починаються на літери від "А" до «М» включно, виконують роботу за першим варіантом; від "Н" до "Я" - за другим варіантом.

Виконання контрольної роботи передбачає ретельне опрацювання необхідного науково-теоретичного матеріалу і відповідних нормативно-правових актів чинного законодавства.

Контрольна робота пишеться у формі реферату, обсяг роботи – 12-15 стор., шрифт - TimesNewRoman, розмір шрифту – 14, міжрядний інтервал – 1,5. У кінці роботи необхідно навести список використаних джерел, вказати дату виконання роботи та підписати її.

Номер теми в межах потрібного варіанта роботи обирається за алфавітним порядком прізвищ студентів.

Навчальний реферат – це письмова робота, в якій у стислій формі, на основі опрацювання наукової та методичної літератури, розкривається конкретна проблема чи окремий аспект теми.

Реферат складається зі змісту, до якого входять такі складові частини: вступ, основна частина (включає розділи і підрозділи), висновки, список використаних джерел.

У вступі обґрунтовується актуальність обраної теми, її значення для поглибленого опанування програмного матеріалу, визначається мета та дослідницькі завдання реферату, об'єкт дослідження, загальні методи розкриття теми.

Основна частина може складатися з кількох розділів. В одному з них, як правило, розглядаються рівень дослідження проблеми, характеризуються різні точки зору. В інших розділах розкривається зміст обраної теми, дається опис та аналіз опрацьованого матеріалу, оцінка тих чи інших культурних процесів і явищ, робляться узагальнення щодо окремих аспектів проблеми.

Важливою структурною частиною реферату є висновки. В них лаконічно робляться узагальнення та формулюються результати виконаної роботи. Висновки засвідчують здатність студента до самостійних узагальнень.

В кінці реферату наводиться список використаних джерел.

Оформлення реферату: розмір лівого поля до 30 мм, правого – не менше 10 мм, верхнього та нижнього – 20 мм.

ВАРІАНТ № 1. Актуальні проблеми організаційно-правового забезпечення судоустрою та здійснення правосуддя.

Теми контрольних робіт:

1. Судоустрій України, склад та принципи побудови судової системи України.
2. Місцеві суди в Україні, їх види, склад та повноваження.
3. Апеляційні суди, їх склад, повноваження та організація роботи.
4. Вищі спеціалізовані суди, їх види, склад повноваження та організація діяльності.
5. Верховний Суд як найвищий судовий орган у системі судоустрою України.
6. Конституційний Суд України, його склад, повноваження, організаційна структура та судді Конституційного Суду.
7. Поняття та ознаки правосуддя, основні засади його здійснення.
8. Поняття судової влади та її ознаки. Суд як орган судової влади.

9. Правовий статус суддів України та актуальні питання його вдосконалення.

10. Порядок призначення на посаду судді в судах загальної юрисдикції та припинення повноважень судді і звільнення з посади.

11. Кваліфікаційне оцінювання та дисциплінарна відповідальність суддів.

12. Вища рада правосуддя, її склад, повноваження та організація діяльності.

13. Вища кваліфікаційна комісія суддів України, її склад, повноваження, порядок формування та організація роботи.

14. Державна судова адміністрація України, її система, повноваження та правове регулювання діяльності.

15. Суддівське самоврядування, його завдання та повноваження органів суддівського самоврядування.

ВАРІАНТ № 2. Актуальні проблеми правоохоронної діяльності в Україні.

Теми контрольних робіт:

1. Правоохоронна діяльність, її ознаки та правове регулювання.

2. Поняття, види та ознаки правоохоронних органів.

3. Оперативно-розшукова діяльність, її завдання, підстави та повноваження відповідних підрозділів щодо здійснення..

4. Державна охорона органів державної влади України та посадових осіб, її організація та правове регулювання.

5. Управління державної охорони України, його завдання та повноваження.

6. Національна поліція України, її система, завдання, повноваження та організація діяльності.

7. Правовий статус поліцейського в Україні.

8. Національна гвардія України, її структура, завдання, функції, принципи та організація діяльності.

8. Організаційно-правові основи запобігання та протидії корупції..

9. Національне антикорупційне бюро України та його діяльність щодо боротьби з корупцією.

10. Організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю.

11. Організаційно–правові основи розвідувальної та контррозвідувальної діяльності.
12. Організаційно-правові основи антитерористичної діяльності.
13. Служба зовнішньої розвідки та інші розвідувальні органи, їх компетенція у сфері розвідувальної діяльності.
14. Служба безпеки України, її компетенція у сфері контррозвідувальної, антитерористичної діяльності, забезпечення державної безпеки.
15. Державна прикордонна служба України, її система, завдання і функції.
16. Прокуратура України, її система, завдання та принципи діяльності.
17. Правовий статус прокурора органу прокуратури, гарантії його незалежності, загальні права та обов'язки прокурора.
18. Підтримання публічного обвинуваченні в суді прокурором та представництво прокурором інтересів держави в суді.
19. Наглядові функції прокуратури та їх характеристика.

7. ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Поняття судоустрою України, його система, її склад та принципи побудови, порядок утворення судів та призначення суддів на адміністративні посади.
2. Місцеві суди, їх види, склад та повноваження.
3. Апеляційні суди, їх склад, повноваження та організація роботи.
4. Вищі спеціалізовані суди, їх склад, повноваження та організація діяльності.
5. Верховний Суд, його склад, повноваження та організація роботи.
6. Пленум Верховного Суду України, його повноваження та організація роботи.
7. Ланки системи судоустрою та судові інстанції.
8. Конституційний Суд України, його склад, повноваження, організаційна структура та порядок формування.
9. Судді Конституційного Суду та їх правовий статус.
10. Поняття та ознаки правосуддя.
11. Основні засади здійснення правосуддя в Україні.

12. Поняття судової влади та її ознаки. Суд як орган судової влади.
13. Поняття правового статусу суддів, вимоги до кандидатів на посаду судді.
14. Незалежність, недоторканість та незмінюваність суддів, їх права і обов'язки.
15. Порядок призначення на посаду судді в судах загальної юрисдикції.
16. Кваліфікаційне оцінювання суддів.
17. Дисциплінарна відповідальність суддів.
18. Порядок дисциплінарного провадження щодо судді.
19. Припинення повноважень та звільнення з посади судді.
20. Вища рада правосуддя, її склад, повноваження, організація та правове регулювання діяльності.
21. Вища кваліфікаційна комісія суддів України, її склад, повноваження, порядок формування та організація роботи.
22. Державна судова адміністрація України, її система, повноваження та правове регулювання діяльності.
23. Суддівське самоврядування, його завдання та органи суддівського самоврядування.
24. З'їзд суддів України, його повноваження, порядок скликання і проведення.
25. Рада суддів України, її склад, порядок формування та повноваження.
26. Апарат суду, його структура, керівництво та організація діяльності.
27. Поняття правоохоронної діяльності, її ознаки та правове регулювання.
28. Поняття, види та ознаки правоохоронних органів.
29. Оперативно-розшукова діяльність, її завдання, підстави та органи, які здійснюють.
30. Державна охорона органів державної влади України та посадових осіб.
31. Управління державної охорони України, його завдання та повноваження.
32. Міністерство внутрішніх справ України, його система, завдання і повноваження.

33. Національна поліція України, її система, завдання і повноваження.
34. Правовий статус поліцейського в Україні.
35. Національна гвардія України, її структура, завдання, функції, принципи та організація діяльності.
36. Поняття корупції, корупційних діянь та органи, що ведуть боротьбу з корупцією.
37. Національне антикорупційне бюро України, його система, завдання та повноваження.
38. Організаційно-правові основи запобігання та протидії корупції.
39. Організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю.
40. Організаційно-правові основи розвідувальної та контррозвідувальної діяльності.
41. Організаційно-правові основи антитерористичної діяльності.
42. Служба зовнішньої розвідки та інші розвідувальні органи, їх компетенція у сфері розвідувальної діяльності.
43. Служба безпеки України, її компетенція у сфері контррозвідувальної, антитерористичної діяльності, забезпечення державної безпеки.
44. Державна прикордонна служба України, її система, завдання і функції.
45. Поняття прокуратури, її система, функції та принципи діяльності.
46. Правовий статус прокурора органу прокуратури, гарантії його незалежності, загальні права та обов'язки прокурора.
47. Підтримання публічного обвинуваченні в суді прокурором.
48. Представництво прокурором інтересів держави в суді.
49. Нагляд прокуратурою за дотриманням законів органами, що проводять оперативно-розшукову діяльність, дізнання, досудове слідство.
50. Нагляд прокуратурою за дотриманням законів при виконанні судових рішень у кримінальних справах, а також при застосуванні інших заходів примусового характеру, пов'язаних з обмеженням особистої свободи громадян.

8. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ І ЛІТЕРАТУРИ.

Базові

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. - № 30. (із змінами).
2. Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя). Закон України від 02.06.2016 № 1401-VIII / [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1401-19>
3. Про відновлення дії окремих положень Конституції України. ЗУ від 21.02.2014 р. № 742-VII. // Відомості Верховної Ради України. — 2014. — №11. — Ст.143.
4. Про судоустрій і статус суддів. Закон України від 02.06.2016 № 1402-VIII/ [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1402-19>
5. Про Конституційний Суд України. Закон України від 13.07.2017 № 2136-VIII / [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2136-19>
6. Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів. Закон України від 23 грудня 1993 р. № 3781-XII / [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3781-12>
7. Про основи національної безпеки України. Закон України від 19.06.2003 р. № 964-IV/ [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/964-15>
8. Про демократичний цивільний контроль над Воєнною організацією і правоохоронними органами держави. Закон України від 19.06.2003 р. № 975-IV / [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/975-15>
9. Про прокуратуру. Закон України від 14.10.2014 р. № 1697-VII. / [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1697-18>
10. Про Національну поліцію. Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII. / [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/580-19>
11. Закон України “Про службу безпеки України” від 25 березня 1992р. // Відомості Верховної Ради України. – 1992. - № 27 (із змінами).
12. Про загальну структуру і чисельність Служби безпеки України. Закон України від 20 жовтня 2005 р. // Урядовий кур’єр. – 2005. - № 215.
13. Про державну охорону органів державної влади України та посадових осіб. Закон України від 4 березня 1998 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1998. - № 35. – Ст. 236.
14. Закон України “Про нотаріат” від 2 вересня 1993р. // ВВР України. – 1993. - № 239 (із змінами).
15. Про розвідувальні органи України. Закон України від 22 березня 2001 р. // Офіційний вісник України. – 2001. - № 15. – Ст. 642.
16. Про контррозвідувальну діяльність. Закон України від 26.12.2002 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2003. - № 12. – С. 89.
17. Про оперативно-розшукову діяльність. Закон України від 18 лютого 1992 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1992. - № 22. – С. 303.
18. Господарський процесуальний кодекс України від 06.11.1991 р. № 1798-XII/ [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1798-12>
19. Кодекс адміністративного судочинства України від 6 липня 2005 р. № 2747-

IV. // Відомості Верховної Ради України. — 2005. — № 35-36, № 37. — Ст.446.

20. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001р. № 2341-III / [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>

21. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984р. № 8073-X // Відомості Верховної Ради Української РСР. – 1984. – Додаток до № 51. – Ст. 1122.

22. Про Вищу раду правосуддя. Закон України від 21.12.2016 № 1798-VIII / [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1798-19>

23. Закон України «Про загальну структуру і чисельність Міністерства внутрішніх справ України» від 10 січня 2002 р. № 2925-III / [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2925-14>

24. Закон України «Про адміністративний нагляд за особами, звільненими з місць позбавлення волі» від 1 грудня 1994 р. № 264/94-ВР / [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/264/94-%D0%B2%D1%80>

25. Про Національну гвардію України. Закон України від 13.03.2014 № 876-VII. / [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/264/94-%D0%B2%D1%80>

26. Про Державне бюро розслідувань. Закон України від 12.11.2015 № 794-VIII / [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/794-19>

27. Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів. Закон України від 02.06.2016 № 1403-VIII. / [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1403-19>

28. Про виконавче провадження. Закон України від 02.06.2016 № 1404-VIII. / [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1404-19>

29. Про Державну прикордонну службу України. Закон України від 03.04.2003 р. № 661-IV / [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/661-15>

30. Про державний кордон України. Закон України від 04.11.1991 р. № 1777-XII / [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1777-12>

31. Про виключну (морську) економічну зону України. Закон України від 16.05.1995 р. № 162/95-ВР / [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/162/95-%D0%B2%D1%80>

32. Закон України «Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю» від 30 червня 1993 р. № 3341-XII / [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3341-12>

33. Про запобігання корупції. Закон України від 14.10.2014 № 1700-VII. / [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1700-18>

34. Про відновлення довіри до судової влади в Україні. Закон України від 08.04.2014 № 1188-VII. / [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1188-18>

35. Про охоронну діяльність. Закон України від 22.03.2012 № 4616-VI. / [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4616-17>

36. Про Національне антикорупційне бюро України. Закон України від 14.10.2014 № 1698-VII / [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1698-18>

37. Про засади державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційна стратегія) на 2014-2017 роки. Закон України від 14.10.2014 № 1699-VII. /

[Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1699-18>

38. Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення. Закон України від 14.10.2014 № 1702-VII / [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1702-18>

39. Про затвердження Положення про Міністерство внутрішніх справ України. Постанова Кабінету Міністрів України від 28.10.2015 № 878. / [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/878-2015-%D0%BF>

40. Про затвердження Положення про Національну поліцію. Постанова Кабінету Міністрів України від 28.10.2015 № 877. / [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/877-2015-%D0%BF>

41. Про боротьбу з тероризмом. Закон України від 20.03.2003 № 638-IV. / [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/638-15>

42. Про очищення влади. Закон України від 16.09.2014 № 1682-VII. / [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1682-18>

43. Про Стратегію реформування судовоюстрою, судочинства та суміжних правових інститутів на 2015-2020 роки. Указ Президента України від 20.05.2015 № 276/2015. / [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/276/2015>

44. Закон України «Про попереднє ув'язнення» від 30 червня 1993 р. № 3352-XI. / [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3352-12>

45. Закон України «Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві» від 23 грудня 1993 р. № 3782-XII. / [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3782-12>

46. Про Концепцію вдосконалення судівництва для утвердження справедливого суду в Україні відповідно до європейських стандартів. Указ Президента України від 10 травня 2006 р. // Урядовий кур'єр. – 2006. - № 95.

47. Про ліквідацію та утворення місцевих загальних судів. Указ Президента України від 29.12.2017 р. №449/2017/ [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/449/2017>

48. Про ліквідацію та утворення місцевих загальних судів. Указ Президента України від 29.12.2017 р. №450/2017/ [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/450/2017>

49. Про реорганізацію місцевих загальних судів. Указ Президента України від 29.12.2017 р. №451/2017/ [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/451/2017>

50. Про ліквідацію апеляційних судів та утворення апеляційних судів в апеляційних округах. Указ Президента України від 29.12.2017 р. №452/2017/ [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/452/2017>

51. Про ліквідацію місцевих господарських судів та утворення окружних господарських судів. Указ Президента України від 29.12.2017 р. №453/2017/ [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/453/2017>

52. Про ліквідацію апеляційних господарських судів та утворення апеляційних господарських судів в апеляційних округах. Указ Президента України від 29.12.2017 р. №454/2017/ [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/454/2017>

53. Про ліквідацію апеляційних адміністративних судів та утворення апеляційних адміністративних судів в апеляційних округах. Указ Президента України від 29.12.2017 р. №455/2017/ [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/455/2017>

54. Положення про Адміністрацію Державної прикордонної служби України. Постанова Кабінету Міністрів України від 16.10.2014 № 533. / [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/533-2014-%D0%BF>

55. Про безоплатну правову допомогу. Закон України від 02.06.2011 р. № 3460-VI. [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3460-17>

56. Положення про Міністерство юстиції України. Затверджено постановою КМУ від 02.07.2014 р. № 228. / [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/228-2014-%D0%BF>

57. Положення про Координаційний центр з надання правової допомоги. Затверджено постановою КМУ від 6 червня 2012 р. № 504. / [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/504-2012-%D0%BF>

58. Положення про Головні територіальні управління юстиції Міністерства юстиції України в Автономній Республіці Крим, в областях, містах Києві та Севастополі. Затверджено наказом Мін'сту від 23.06.2011 р. №1707\5. / [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0759-11>

59. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод. Прийнято 4 листопада 1950 р. Ратифіковано Україною 17 липня 1997 р.

60. Протоколи №№ 1, 2, 4, 7, 11 до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 р. Прийнято 4 листопада 1950 р. Ратифіковано Україною 17 липня 1997 р.

61. Європейська конвенція про видачу правопорушників. Прийнято 13 грудня 1957 р. Ратифіковано Україною 16 січня 1998 р. (із застереженнями).

62. Конвенція про визнання та виконання іноземних арбітражних рішень. Прийнято 10 червня 1958 р. Ратифіковано Україною 22 серпня 1960 р.

63. Європейська конвенція про взаємну допомогу у кримінальних справах. Прийнято 20 квітня 1959 р. Ратифіковано Україною 16 січня 1998 р. (із застереженнями).

64. Єдина конвенція про наркотичні засоби. Прийнято 30 березня 1961 р. Ратифіковано Україною 10 січня 1964 р.

65. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права. Прийнято 16 грудня 1966 р. Ратифіковано Україною 19 жовтня 1973 р.

66. Факультативний протокол до Міжнародного пакту про громадянські та політичні права. Прийнято 16 грудня 1966 р. Приєднання — 25 грудня 1990 р.

67. Міжнародна конвенція про боротьбу із захопленням заручників. Прийнято 17 грудня 1979 р. Приєднання - 8 травня 1987 р. (із застереженнями).

68. Конвенція про передачу засуджених осіб. Прийнято 21 березня 1983 р. Приєднання — 22 вересня 1995 р.

69. Конвенція проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання. Прийнято 10 грудня 1984 р. Ратифіковано Україною 26 січня 1986 р.

70. Європейська конвенція про запобігання тортурам та нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню. Прийнято 26 листопада 1987 р.

Ратифіковано Україною 24 січня 1997 р.

71. Конвенція Організації Об'єднаних Націй про боротьбу проти незаконного обігу наркотичних засобів і психотропних речовин. Прийнято 20 грудня 1988 р. Ратифіковано Україною 25 квітня 1991 р.

72. Міжнародна конвенція про боротьбу з вербуванням, використанням, фінансуванням і навчанням найманців. Прийнято 4 грудня 1989 р. Ратифіковано Україною 14 липня 1993 р.

73. Конвенція про відмивання, пошук, арешт та конфіскацію доходів, одержаних злочинним шляхом. Прийнято 8 листопада 1990 р. Ратифіковано Україною 17 грудня 1997 р. (із застереженнями).

74. Конвенція про правову допомогу у цивільних, сімейних та кримінальних справах. Прийнято 22 січня 1993 р. Ратифіковано Україною 10 листопада 1994 р. (із застереженнями).

75. Організація судових та правоохоронних органів: підручник / І.Є. Марочкін, Л.М. Москвич, П.М. Каркач та ін.; за ред. І.Є. Марочкіна. – Х.: Право, 2013. – 448 с.

76. Тимченко С.М. Судові та правоохоронні органи. Навчальний посібник. – К.: «Центр навчальної літератури», 2004. – 304 с.

77. Суд, правоохоронні та правозахисні органи України: Навч. посібник// В.Т. Білоус, С. Є. Демський, О.С. Захарова та ін.; Відп. ред. Я. Кондратьєв; Нац. акад. внутрішніх справ України. – К.: Юрінком Інтер, 2002. – 318 с.

78. Юзікова Н.С. Судові та правоохоронні органи України: Навчальний посібник. – Вид. четверте, перероб. і допов. – К.: Істина, 2006. – 320 с.

79. Суд, правоохоронні та правозахисні органи України.: Підручник //О.С.Захарова, В.С.Ковальський, В.С.Лукомський та ін.; Відп. ред. В. Маляренко. – 3-є вид., перероб. і доп. – К.: Юрінком Інтер, 2007. – 352 с.

80. Бараннік Р.В. Судові, правоохоронні та правозахисні органи України: навч. посіб. – 2-ге вид., перероб. і допов. – К.: КНТ, 2011. – 352 с.

81. Шумський В.П. Прокуратура України. – Вентурі. – К., 1998.

82. Шупеня М., Бачук Б., Франків Л. Прокурорський нагляд та участь прокурора у виконавчому провадженні. // Право України. – 2006. - № 1. – С. 37-40.

83. Косюта М., Долежан В. Правозахисна функція прокуратури та її закріплення у майбутньому законі України «Про прокуратуру». // Право України. – 2006. - № 3. – С. 59-63.

84. Сухонос В. Проблеми прокурорського реагування на незаконні акти органів місцевого самоврядування. // Право України. – 2006. - № 10. – С. 113-115.

85. Бондаренко І. Судова система України та її реформування у сучасних умовах // Право України. — 2002.— № 8.— С. 37—39.

86. Бринцев В. Шляхи подальшого реформування судочинства з метою забезпечення належної дії Закону України "Про судоустрій України" // Право України. — 2002. — № 10. — С. 56—59.

87. Казакевич О. Європейський суд з прав людини: здобутки та перспективи // Юридична Україна. — 2003. — № 4. — С. 80—86.

88. Литвак О.М., Шумський П.В. Функції прокуратури України. — Хмельницький, 1998. — 390 с.

89. Мельник М.І., Хавронюк М.І. Суд та інші правоохоронні органи. Правоохоронна діяльність: закони і коментарі: Навчальний посібник. — К., 2000.

— 512 с.

90. Організація судової влади в Україні / За ред. А.О. Селіванова. —К., 2002. - 112 с.

91. Організація судових та правоохоронних органів / І.Є. Марочкін, Н.В. Сибільова, О.Б Зозулинський та ін. — Харків, 1996. — 138 с.

92. Популярна юридична енциклопедія / Кол. авт.: В.К. Гіжевський, В.В. Головченко, В.С. Ковальський (кер.) та ін. — К.,2003. - 528 с.

93. Скомороха Л.В., Скомороха Л. Державна виконавча служба: історія і сучасність // Право України. — 2002. — № 8. —С. 94-97.

94. Штогун С. Проблеми правових гарантій незалежності суддівв Україні // Право України. — 2003. — № 3. — С. 34—36.

95. Комзюк В.Т. Щодо окремих недоліків правового регулювання діяльності прокуратури / В.Т. Комзюк // Проблеми вдосконалення економіко-правової системи України на сучасному етапі розвитку громадянського суспільства: збірник тез доповідей учасників Всеукраїнської науково-практичної конференції, Черкаси, 26-27 листопада 2015 р. – Черкаси: Східноєвропейський університет економіки і менеджменту, 2015. – С. 57-59.

96. Про Службу зовнішньої розвідки України. Закон України від 01.12.2005 № 3160-IV. [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3160-15>

Допоміжні

1. Кримінально-виконавчий кодекс України від 11.07.2003 р. № 1129-IV / [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1129-15>

2. Закон України “Про порядок виїзду з України і в’їзду в Україну громадян України” від 21 січня 1994р. // ВВР України.- 1994.- №16. – Ст. 101.

3. Закон України «Про доступ до судових рішень» від 22.12.2005 № 3262-IV / [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3262-15>

4. Про гарантії держави щодо виконання судових рішень. Закон України від 05.06.2012 р. № 4901-VI / [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4901-17>

5. Про судовий збір. Закон України від 08.07.2011 № 3674-VI / [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3674-17>

6. Закон України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» від 20 грудня 1991 р. № 2011-XII. / [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2011-12>

7. Закон України «Про статус ветеранів військової служби, ветеранів органів внутрішніх справ, ветеранів Національної поліції і деяких інших осіб та їх соціальний захист» від 24 березня 1998 р. № 203/98-ВР. / [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/203/98-%D0%B2%D1%80>

8. Закон України «Про заходи протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та зловживанню ними» від 15 лютого 1995 р. № 62/95-ВР. / [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/62/95-%D0%B2%D1%80>

9. Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсорів. Закон України від 15.02.1995 № 60/95-ВР / [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/60/95-%D0%B2%D1%80>

10. Закон України «Про державну таємницю» від 21 січня 1994 р. № 3855-ХН.- // Відомості Верховної Ради України. – 1994. - № 16. – Ст. 93.

11. Положення про порядок комплектування, матеріально-технічного, військового, фінансового та соціально-побутового забезпечення спеціальних підрозділів Служби безпеки України по боротьбі з корупцією і організованою злочинністю. Затверджене постановою Верховної Ради України від 12 жовтня 1994 р. № 199/94-ВР. / [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/199/94-%D0%B2%D1%80>

12. Інструкція про порядок використання правоохоронними органами можливостей Національного центрального бюро Інтерполу в Україні у попередженні, розкритті та розслідуванні злочинів. Затверджена наказом МВС, Генпрокуратури, СБУ, Держкомкордону, Держмиткому, Державної податкової адміністрації України від 9 січня 1997 р. № 3/1/2/5/2/2. / [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0054-97>

13. Положення про порядок придбання, видачі, обліку, зберігання та застосування вогнепальної зброї, боєприпасів до неї, спеціальних засобів індивідуального захисту працівниками судів і правоохоронних органів, а також особами, які беруть участь у кримінальному судочинстві. Затверджене наказом МВС України від 24 липня 1996 р. № 523. / [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0556-96>

14. Постанова Пленуму Верховного Суду України «Про застосування Конституції України при здійсненні правосуддя» від 1 листопада 1996 р. № 9.

15. Постанова Пленуму Верховного Суду України «Про застосування законодавства, що забезпечує незалежність суддів» від 12 квітня 1996 р. № 4

16. Постанова Пленуму Верховного Суду України «Про застосування законодавства, що передбачає державний захист суддів, працівників суду і правоохоронних органів та осіб, які беруть участь у судочинстві» від 19 червня 1999 р. № 10.

17. Про організацію прокурорського нагляду за додержанням законів органами, які проводять оперативно-розшукову діяльність, дізнання та досудове слідство. Наказ Генеральної прокуратури України від 4 жовтня 1998 р. № 4.

18. Про організацію прокурорського нагляду за додержанням законів спеціальними підрозділами по боротьбі з організованою злочинністю. Наказ Генеральної прокуратури України від 7 жовтня 1999 р. № 3.

19. Про організацію прокурорського нагляду за додержанням законів у сфері боротьби з корупцією. Наказ Генеральної прокуратури України від 23 квітня 1997 р. № 12.

20. Про організацію прокурорського нагляду за додержанням законів Службою безпеки, органами охорони державного і митного кордонів України. Наказ Генеральної прокуратури України від 5 квітня 2000 р. № 4.

21. Про організацію прокурорського нагляду за додержанням законів органами Служби безпеки України, які проводять оперативно-розшукову діяльність. Наказ Генеральної прокуратури України від 17 вересня 1999 р. № 2.

22. Про організацію прокурорського нагляду за додержанням законів при виконанні судових рішень у кримінальних справах, а також при застосуванні інших заходів примусового характеру, пов'язаних з обмеженням особистої свободи

громадян. Наказ Генеральної прокуратури України від 5 квітня 2000 р. № 3.

23. Басай В.Д. Судові та правоохоронні органи України. Підручник. — Івано-Франківськ, 2002. — 820 с.

24. Гарник М. Сильна прокуратура — могутня держава // Вісник прокуратури. — 2000. — № 3. — С. 16—22.

25. Грошевий Ю.М., Марочкін І.Є. Органи судової влади в Україні. - К., 1997. - 20 с.

26. Клименко Н.І. Правоохоронні органи України: Навчальний посібник. — К., 2002. — 194 с.

27. Комзюк В.Т. Деякі питання адміністративно-правового статусу митних органів України в умовах їх реформування / В. Т. Комзюк // Адміністративне право і процес. — 2016. — № 1 (15). — С. 124-133.

28. Молдован В. В., Молдован А. В. Судуострій України. — К., 2000.

29. Нотаріат в Україні: Підручник / За ред. В. В. Комарова. — К.: Юрінком Інтер, 2006. - 320 с.

30. Бандурка А.М., Бассмертний А.К. Судебные и правоохранительные органы Украины: Учебник. — Харьков, 1999.

31. Судові та правоохоронні органи України: навч. посіб. / Керів. автор. кол. Г.О. Пономаренко та О.Ю. Синявська; автор. кол.: С.Ф. Денисюк, О.В. Марцеляк, О.О. Теличкін, В.В. Морозюк, О.В. Джафарова, В.Т. Комзюк, М.П. Запорожець, І.Г. Запорожець, С.О. Шатрава — Х.: ФО-П Шейніна О.В., 2010. — 288 с.

32. Комзюк В. Т. Митні органи України: адміністративно-правовий статус: монографія / В. Т. Комзюк. — Х.: НікаНова, 2013. — 340 с.

33. Мельник П.В., Цимбал П.В. Судова система України. Навчальний посібник. — Ірпінь, 2000.

КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВІ ОСНОВИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ТА ТЕРИТОРІАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Програма вивчення навчальної дисципліни «Конституційно-правові основи місцевого самоврядування та територіального управління» складена відповідно до освітньо-професійної програми напряму підготовки **081 Право** освітнього ступеня «**магістр**».

Предметом дисципліни є механізми реалізації фундаментальних основ місцевого самоврядування та процеси територіального управління в Україні.

Міждисциплінарні зв'язки. Дисципліна «Конституційно-правові основи місцевого самоврядування та територіального управління» має міждисциплінарний характер. Вона інтегрує відповідно до свого предмету знання з інших освітніх і наукових галузей: юридичних, економічних, географічних, політологічних, соціологічних, тощо.

Програма навчальної дисципліни складається з таких **змістових модулів**:

1. Організаційно-правові засади функціонування місцевого самоврядування.

2. Особливості територіального управління в Україні.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Основна мета навчальної дисципліни «Конституційно-правові основи місцевого самоврядування та територіального управління» формування у слухачів сучасних теоретичних і практичних знань, умінь і навичок щодо специфіки інституту місцевого самоврядування контексті фундаментальних засад демократичного врядування.

Завдання вивчення навчальної дисципліни полягають у:

- набуття вмінь і знань про основні ознаки та принципи місцевого самоврядування;

- поглиблення знань конституційно-правових засад місцевого самоврядування в Україні;

- формування вмінь та навичок практичного аналізу законодавчих актів у сфері місцевого самоврядування;
- вироблення вмінь та формування навичок практичного застосування методів управління містом і регіоном, механізму взаємодії органів місцевого самоврядування та державної адміністрації;
- застосування теорії політичного процесу (політичні сили регіонального розвитку, політичні арени, громадський вибір, електоральна залежність місцевих влад, інституційний раціональний вибір тощо) для аналізу проблем місцевого самоврядування і територіального управління.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

- теоретико-методологічні основи здійснення місцевого самоврядування;
- об'єктивні передумови виникнення місцевого самоврядування як форми народовладдя;
- концепції місцевого самоврядування;
- поняття та суть місцевого самоврядування;
- основні ознаки та принципи місцевого самоврядування;
- специфіку відображення теоретичних засад місцевого самоврядування у чинному законодавстві України;
- конституційні-правові основи місцевого самоврядування;
- положення Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні»;
- положення Європейської хартії місцевого самоврядування;
- організацію роботи органів управління регіонального та місцевого рівня з виконання покладених на них завдань та повноважень;
- специфіку місцевого самоуправління та територіального управління;
- світовий досвід функціонування державного управління та місцевого самоврядування;
- процес управління нормами законодавства України щодо інститутів місцевого самоврядування та місцевого державного управління;

- законодавчу базу діяльності органів управління територіальним розвитком;
- принципи та механізми взаємодії місцевого самоврядування та державного управління;
- адміністративно-територіальний устрій країни, моделі, принципи централізації та децентралізації територіальної організації влади;
- структуру та компетенцію місцевих органів державної влади.

вміти:

- здійснювати аналіз сучасних законопроектів у сфері місцевого самоврядування на основі концепцій місцевого самоврядування;
- аналізувати основні принципи місцевого самоврядування;
- проводити аналіз «сильних» і «слабких» сторін принципів автономії місцевого самоврядування;
- здійснювати аналіз відображення принципів автономії місцевого самоврядування у загальнодержавному правовому полі;
- визначати основні вектори імплементації Європейської хартії місцевого самоврядування до українського законодавства;
- розробляти пропозиції щодо узгодження норм Конституції України, Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», Європейської хартії місцевого самоврядування;
- визначати основні тенденції розвитку вітчизняного законодавства у сфері місцевого самоврядування;
- визначати пріоритетні напрямки розвитку регіонів;
- аналізувати основні економічні показники та тенденції соціально-економічного розвитку регіону, відповідної адміністративно-територіальної одиниці;
- узагальнювати досвід діяльності органів управління територіальним розвитком в Україні;
- визначати підходи до організаційних змін в функціональній побудові місцевих влад.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться **90 годин / 3 кредити ECTS.**

2. ПРОГРАМА КУРСУ

Змістовий модуль 1. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ФУНКЦІОНУВАННЯ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Тема 1.1. Конституційно-правові засади місцевого самоврядування в Україні

Основи законодавства у сфері місцевого самоврядування. Конституційні основи місцевого самоврядування в Україні. Законодавчі основи місцевого самоврядування в Україні. Зміст статей Конституції України, пов'язаних із місцевим самоврядуванням. Особливості конституційної моделі місцевого самоврядування в Україні. Принципи функціонування демократичного суспільства.

Всесвітня Декларація місцевого самоврядування та Європейська Хартія місцевого самоврядування. Історія розробки, підписання Хартії в Європі. Основні напрямки імплементації Європейської Хартії місцевого самоврядування Україною.

Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні». Закон України «Про службу в органах місцевого самоврядування». Підзаконні нормативно-правові акти в галузі місцевого самоврядування. Локальні нормативно-правові акти в галузі місцевого самоврядування в Україні.

Статут територіальної громади. Структура статуту територіальної громади села. Участь населення у формуванні органів місцевого самоврядування. Державна політика в галузі місцевого самоврядування на сучасному етапі.

Тема 1.2. Сучасна система місцевого самоврядування в Україні

Поняття системи місцевого самоврядування, її особливості в Україні. Структура сучасної системи місцевого самоврядування. Елементи системи місцевого самоврядування. Територіальна громада – первинний суб'єкт місцевого самоврядування, основний носій його функцій і повноважень. Сутність верховенства територіальної громади у системі місцевого самоврядування. Види територіальних громад, порядок їх об'єднання та роз'єднання. Проблеми оптимізації територіальних громад.

Представницькі органи та виконавчі органи місцевого самоврядування. Сільські, селищні, міські ради – органи місцевого самоврядування, що представляють відповідні територіальні громади і здійснюють від їх імені та в їх інтересах функції і повноваження місцевого самоврядування. Районні, обласні ради – органи місцевого самоврядування, що представляють спільні інтереси територіальних громад сіл, селищ та міст. Органи самоорганізації населення в системі місцевого самоврядування. Виконавчі органи сільських, селищних, міських рад. Виконавчі комітети. Відділи, управління та інші органи, що створюються виконавчими радами. Виконавчий апарат районної, обласної ради. Посадова особа органів місцевого самоврядування.

Асоціації та інші форми добровільного об'єднання органів місцевого самоврядування. Роль асоціацій та інших добровільних об'єднань громадян у розвитку місцевого самоврядування. Особливості системи місцевого самоврядування у містах з районним поділом, у Києві та Севастополі.

Тема 1.3. Формування органів місцевого самоврядування

Загальні питання та принципи організації виборів. Основні форми безпосереднього волевиявлення територіальної громади. Місцеві вибори. Депутат місцевої ради.

Вибори посадових осіб місцевого самоврядування. Сільський, селищний, міський голова. Вибори секретаря сільської, селищної та міської рад. Голова районної та обласної ради.

Особливості проведення виборів до рад різного рівня. Порядок формування місцевих рад. Організація роботи сільських, селищних, міських, районних у містах, районних, обласних рад, шляхи її вдосконалення.

Формування органів самоорганізації населення. Порядок організації органів самоорганізації населення. Принципи формування виконавчих органів місцевого самоврядування. Повноваження виконавчих комітетів органів місцевого самоврядування.

Тема 1.4. Повноваження посадових осіб та органів місцевого самоврядування

Основне завдання органів місцевого самоврядування. Цілі та завдання діяльності органів місцевого самоврядування. Компетенція органів місцевого самоврядування. Повноваження місцевого самоврядування.

Повноваження та функції територіальних громад. Правосуб'єктність територіальної громади.

Компетенція місцевих рад. Функції місцевих рад. Повноваження виконавчих органів місцевих рад. Власні повноваження або самоврядні. Делеговані повноваження. Завдання виконавчого комітету.

Завдання та повноваження органів самоорганізації населення. Власні повноваження органів самоорганізації населення. Делеговані повноваження органів самоорганізації населення.

Повноваження посадових осіб місцевого самоврядування. Статус та повноваження сільських, селищних і міських голів. Конституційні функції та повноваження сільських, селищних і міських голів. Повноваження секретаря сільської, селищної, міської ради. Керуючий справами виконкому. Основні повноваження голови районної (у місті) ради. Заступник голови районної, районної у місті ради.

Повноваження районних та обласних рад. Делегування повноважень. Юридичні інструменти для вирішення компетенційних спорів.

Тема 1.5. Гарантії та відповідальність посадових осіб та органів місцевого самоврядування

Система гарантії місцевого самоврядування. Гарантії місцевого самоврядування за рівнем нормативно-правового регулювання. Гарантії місцевого самоврядування за функціональним спрямуванням. Гарантії організаційної самостійності місцевого самоврядування. Гарантії матеріально-фінансової самостійності місцевого самоврядування. Гарантії захисту прав місцевого самоврядування. Власні нормативно-правові акти місцевого самоврядування. Гарантії діяльності органу самоорганізації населення.

Відповідальність органів і посадових осіб місцевого самоврядування перед територіальною громадою, державою, юридичними та фізичними особами. Заходи впливу на органи місцевого самоврядування та їх посадових осіб. Види відповідальності органів і посадових осіб місцевого самоврядування. Державний контроль за діяльністю органів і посадових осіб місцевого самоврядування. Заходи впливу на органи місцевого самоврядування та їх посадових осіб.

Змістовий модуль 2

ОСОБЛИВОСТІ ТЕРИТОРІАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ В УКРАЇНІ

Тема 2.1. Територіальні основи регіонального управління

Адміністративно-територіальний поділ. Сутність адміністративно-територіальної одиниці (утворення). Село. Селище. Місто. Район. Область.

Проблеми адміністративно-територіального поділу й устрою держави та шляхи їх вирішення. Критерії приналежності населених пунктів до відповідних категорій.

Сутність адміністративно-територіального устрою України. Адміністративно-територіальний устрій. Зміна територіального політико-адміністративного устрою України.

Структурування адміністративно-територіального устрою України. Аналіз кратності адміністративно-територіальних одиниць України. Аналіз параметрів областей за абсолютними величинами. Аналіз морфометричних характеристик.

Тема 2.2. Теорія та методологія регіонального управління

Регіональне управління в системі суспільно-економічних наук. Структуризація соціально-економічного простору. Регіонознавство. Регіональне управління як наука.

Визначення регіону як одиниці соціально-економічного простору. Сутність поняття «регіон». Територія. Район. Класифікація регіонів. Рівні соціально-економічного розвитку регіонів. Регіон як цілісна динамічна система. Типи територіальної структури господарства. Суб'єкти управління. Об'єкти управління.

Методологічні засади регіонального управління. Мета управління. Реалізація принципів регіонального управління. Методи та пріоритети регіонального управління.

Класифікація регіональних систем. Територіальна структура господарства. Характеристика територіальних структур господарства регіону.

Прогнозування розвитку регіону як систем. Етапи процесу прогнозування системи. Суть управління регіоном.

Тема 2.3. Регіональні органи державного управління

Історія формування системи регіонального управління в Україні. Розвиток українського законодавства у сфері формування

системи регіонального управління. Структура органів регіонального управління. Посадові особи місцевих державних адміністрацій.

Процедура формування місцевих державних адміністрацій. Організація і порядок роботи місцевих державних адміністрацій. Нормативно-правові акти місцевих державних адміністрацій. Управління, відділи та інші структурні підрозділи місцевих державних адміністрацій.

Компетенція місцевих державних адміністрацій в економічній сфері. Компетенція місцевих державних адміністрацій в соціальній сфері. Компетенція місцевих державних адміністрацій в інших сферах суспільного життя.

Відносини місцевих державних адміністрацій з Президентом України і Кабінетом Міністрів України. Відносини місцевих державних адміністрацій з міністерствами і територіальними органами виконавчої влади. Відносини обласної і районної місцевої державної адміністрації. Відносини місцевих державних адміністрацій з обласними і районними Радами. Відносини місцевих державних адміністрацій з органами місцевого самоврядування територіальних громад і їх посадовими особами. Відносини місцевих державних адміністрацій з підприємствами, установами та організаціями.

Тема 2.4. Управління факультативними територіальними одиницями

Факультативні територіальні одиниці. Різновиди територіальних одиниць. Основні територіальні одиниці. Екологічні зони. Зони територіальної охорони. Соціальна (вільна) економічна зона. Виключна (морська) економічна зона.

Класифікація спеціальних економічних зон. Типи спеціальних економічних зон та їх характеристики. Історія розвитку і становлення спеціальних економічних зон. Сучасний етап функціонування спеціальних економічних зон. Збільшення кількості спеціальних економічних зон у країнах, що розвиваються.

Передумови і проблеми створення спеціальних економічних зон в Україні. Процедура створення і ліквідація спеціальних економічних зон. Організаційні фактори створення спеціальних економічних зон. Різновиди створення спеціальних економічних зон.

Органи управління спеціальних економічних зон. Державне регулювання спеціальних економічних зон. Органи управління вільних економічних зон. Компетенція органу вільних економічних зон.

Екологічні зони. Законодавство України про правове регулювання в економічних зонах. Особливості здійснення господарської діяльності на державному кордоні України. Господарська діяльність у виключній (морській) економічній зоні України.

Тема 2.5.Зарубіжний досвід у сфері територіальної організації влади та формування регіональної політики

Моделі місцевого самоврядування. Місцеве управління. Моделі (типи, системи) управління на місцях. Організація влади у країнах Європи. Напрями діяльності за компетенцією органів місцевого самоврядування сучасних європейських країн.

Особливості територіальної організації влади та регіональної політики Великої Британії. Особливості територіальної організації влади та регіональної політики Сполучених Штатів Америки. Особливості територіальної організації влади та регіональної політики Франції. Комуна. Муніципалітет. Департамент. Регіон. Особливості територіальної організації влади та регіональної політики Німеччини. Земля.

3. ТЕМАТИКА ТА ЗМІСТ ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ

Змістовий модуль 1.

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ФУНКЦІОНУВАННЯ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Лекція 1

Вступ (0,1 год.)

Частина 1

Тема 1.1. Конституційно-правові засади місцевого самоврядування в Україні(0,9 год.)

Логіка викладу:

1. Місцеве самоврядування у Конституції України
2. Всесвітня Декларація місцевого самоврядування та Європейська Хартія місцевого самоврядування
3. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні»
4. Закон України «Про службу в органах місцевого самоврядування»
5. Статут територіальної громади

Частина 2

Тема 1.2. Сучасна система місцевого самоврядування в Україні (1 год.)

Логіка викладу:

1. Сучасна модель місцевого самоврядування
2. Елементи системи місцевого самоврядування
3. Асоціації та інші форми добровільного об'єднання органів місцевого самоврядування.

Рекомендована література:

- основна: **1; 2; 4; 7 - 9; 19; 20; 24; 29-31; 35; 37-39; 49; 55; 61; 63; 67; 69; 73; 76;**
додаткова: **5; 8; 10; 14; 16; 18; 27.**

Змістовий модуль 2.

ОСОБЛИВОСТІ ТЕРИТОРІАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ В УКРАЇНІ Лекція 2

Тема 2.1. Територіальні основи регіонального управління (2 год.)

Логіка викладу:

1. Адміністративно-територіальні одиниці – елементи адміністративно-територіального поділу держави.
2. Проблеми адміністративно-територіального поділу й устрою держави та шляхи їх вирішення.
3. Сутність адміністративно-територіального устрою України.
4. Структурування адміністративно-територіального устрою України.

Рекомендована література:

- основна: **1; 2; 4; 8; 34; 40; 44; 48; 50; 51; 53; 60; 66; 68; 75; 76;**
додаткова: **5; 10; 12; 15; 16; 26.**

4. ТЕМАТИКА ТА ЗМІСТ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Семінарське заняття № 1

Тема 1.2. Конституційно-правові засади місцевого самоврядування в Україні(2год.)

Зміст семінарського заняття

Теоретичні питання:

1. Основні засади місцевого самоврядування, закріпленні в Конституції.
2. Зміст основних законів щодо місцевого самоврядування.
3. Статут територіальної громади та вимоги до його написання.
4. Структура статуту територіальної громади села.
5. Державна політика в галузі місцевого самоврядування на сучасному етапі.

Завдання для обов'язкового виконання

1. Домашні завдання

Опрацювати усно теоретичні питання, виконати у зошиті для семінарських занять практичні завдання.

Практичні завдання:

1. Вкажіть рівні нормативно-правового регулювання місцевого самоврядування.
2. Яка структура Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні».
3. Що регулює Закон України «Про службу в органах місцевого самоврядування».
4. Місцеве самоврядування – це право чи обов'язок територіальної громади вирішувати питання місцевого значення.
5. У чому полягає відмінність поняття «служба» в органах місцевого самоврядування та органах державного управління.
6. Що означає прийняття статуту як для влади, так і для територіальної громади?
7. Якою має бути оптимальна структура статуту територіальної громади?
8. Які документи подаються для реєстрації статуту?
9. Яка перспектива розвитку місцевого самоврядування в Україні?
10. Яка мета реформування системи місцевого самоврядування та територіального устрою?

Тестові завдання:

1. Викреслите те, що випадає з логічного переліку:

- політична нейтральність, реальність, місцеве управління, системність підходу, креативність;
- сільська, селищна, міська, обласна ради;
- декларативні, харизматичні, нормативні, директивні статути;
- вибори, громадські слухання, місцеві ініціативи, загальні збори громадян, статут територіальної громади, місцеві референдуми.
- управлінська, регуляторна, інноваційна, відкрита, етична, правозахисна функції.

2. Вибрати правильну відповідь.

1. Інституціями, що представляють спільні інтереси територіальних громад сіл, селищ, міст, є:

- а) сільські, селищні, міські, районні, обласні ради;
- б) районні й обласні державні адміністрації;
- в) районні й обласні ради.

2. Первинним суб'єктом місцевого самоврядування є:

- а) сільський, селищний, міський голова;
- б) сільська, селищна, міська рада;
- в) територіальна громада.

3. Об'єднання територіальних громад села, селища, міста одну територіальну громаду здійснюється шляхом:

- а) прийняття рішення територіальними громадами або сесіями місцевих рад;
- б) прийняття рішення місцевим референдумом; ст. 6
- в) прийняття рішення Верховною Радою України.

4. Виконавчий комітет може не створюватись, якщо територіальні громади налічують до:

- а) 500 жителів;
- б) 600 жителів;
- в) 700 жителів.

5. До прийняття Закону про адміністративно-територіальний устрій України територіальні громади села, селища, міста можуть ухвалити рішення про вихід із цієї громади за умови:

- а) прийняття рішення всіх територіальних громад села, селища, міста;
- б) прийняття відповідного рішення Кабінетом Міністрів України;

в) наявності матеріально-фінансової бази, достатньої для забезпечення здійснення функцій та повноважень місцевого самоврядування.

6. Порядок внесення місцевої ініціативи на розгляд ради визначається:

а) радою вищого рівня;

б) представницьким органом місцевого самоврядування або статутом територіальної громади;

в) ініціативною групою депутатів відповідної ради.

7. Європейська Хартія місцевого самоврядування ратифікована Україною:

а) 21.05.1997 р.

б) 15.07.1997 р.

в) 15.01.1999 р.

8. Питання символіки територіальних громад визначаються і затверджуються:

а) головою одноособово;

б) на засіданні ради;

в) на засіданні виконкому.

2. Аудиторні завдання

Обговорення домашнього завдання, рішення задач-казусів, виконання тестових завдань.

Рекомендована література:

базова: **1; 2; 7; 8; 19-21; 29-31; 33; 35; 37-41; 49;55; 61; 63; 67; 69; 73-76;**

додаткова: **1; 5; 8; 10; 15; 18; 20-23; 27-30.**

Семінарське заняття № 2

Тема 1.4. Повноваження посадових осіб та органів місцевого самоврядування(2 год.)

Зміст семінарського заняття

Теоретичні питання:

1. Завдання, компетенція, повноваження та функції органів місцевого самоврядування.

2. Повноваження та функції територіальних громад.

3. Завдання та компетенція місцевих рад.

2. У випадку неможливості селищним головою скликати сесію ради, ці повноваження здійснює:

- секретар селищної ради;
- заступник голови;
- виконавчий комітет.

3. Юридичні інструменти для вирішення компетенційних суперечок:

- фінансові;
- нормативно-правові;
- організаційні.

4. Міська рада зобов'язана повторно розглянути рішення у:
тижневий; двотижневий; місячний термін.

5. Делеговані повноваження, відповідно до Закону «Про місцеве самоврядування в Україні», надаються:

- органам місцевого самоврядування;
- виконавчим органам;
- відповідним радам.

6. Рішення ради набирає чинності, якщо вона відхилила зауваги голови і підтвердила попереднє рішення:

1/2; 1/3; 2/3 депутатів від загального складу ради.

7. Рішення сільської ради може бути зупинено сільським головою у:

5; 7; 10 денний термін.

8. Органи та посадові особи місцевого самоврядування інформують населення про виконання програм соціально-економічного, культурного розвитку не менш як:

2 рази на рік; 1 раз на рік 1 раз на два роки.

9. Рішення відповідної ради може бути зупинене:

- головою відповідної ради;
- виконкомом;
- радою вищого рівня.

10. На вимогу якої кількості депутатів міський голова зобов'язаний відзвітувати перед радою про роботу виконавчих органів:

1/3 2/3 1/2 депутатів міської ради.

2. Чи правильне вказане твердження? Так/Ні. Якщо «ні» - виправити його.

–Обсяг та межі повноважень районних у містах рад та їх виконавчих органів можуть змінюватися міською радою без згоди відповідної районної ради у місті впродовж періоду скликання.

–У всіх випадках повноваження сільського голови починаються з моменту оголошення відповідною виборчою комісією про його обрання і закінчуються в момент вступу на цю посаду іншої обраної відповідно до закону особи.

–У виняткових випадках рішення сесії ради доводиться до відома депутатів і населення не пізніше, як за 10 днів до її початку.

–Повноваження делегуються індивіду, а не посаді і вони завжди є обмежені.

–До виключної компетенції сільських, селищних та міських рад належать ті питання, що вирішуються на їх пленарних засіданнях та засіданнях постійних і тимчасових комісій.

–До нормотворчих функцій сільських, селищних і міських рад належать обрання окремих посадових осіб, визначення кількості депутатів ради наступного скликання, прийняття статуту територіальної громади.

3. Закінчити речення:

Власні повноваження виконавчих органів - це ...

–За рішенням ради, одночасно здійснювати повноваження секретаря виконавчого комітету відповідної ради може ...

–Компетенція посадових осіб місцевого самоврядування реалізується ...

–Сесія ради вважається правочинною, якщо у її пленарному засіданні бере участь ...

–Голова в межах своїх повноважень видає ...

2. Аудиторні завдання

Обговорення домашнього завдання, рішення задач-казусів, виконання тестових завдань.

Рекомендована література:

базова: 1-4; 8; 19; 21; 24; 32; 34; 38; 46; 47; 52; 61; 69; 70;

додаткова: 1;11; 14; 16; 20; 24; 25; 28-30.

Методичні вказівки щодо підготовки до семінарських занять

Семінарські заняття складаються із 2-х частин: теоретичних питань та практичних завдань.

При підготовці до семінарського заняття студент повинен всебічно розглянути та засвоїти теоретичні питання, опрацювати необхідну навчально-наукову літературу, законодавчу базу, а потім приступити до виконання практичної частини.

Виконання завдань з практичної частини передбачають: конспектування матеріалу, відповіді на питання, рішення задач-казусів з повним обґрунтуванням (якщо таке завдання передбачено) і без такого.

Задачі є основною формою виконання практичного завдання. Метою їх використання є набуття навичок застосування адміністративного процесуального законодавства та максимальне наближення теоретичного навчання з майбутньою професійною діяльністю. Під час їх розв'язання потрібно користуватися нормативними джерелами, а також науково-навчальною літературою. Відповідь на задачу повинна бути максимально розгорнута, викладена логічно та послідовно.

5. МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ І ТЕМАТИКА КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

Мета контрольної роботи полягає у:

- систематизації, поглибленні і закріпленні теоретичних і практичних знань;
- виробленні вмінь і навичок застосування набутих знань при розв'язанні конкретних завдань;
- формуванні розуміння існуючих у праві науково-практичних проблем і набуття вміння їх розв'язувати;
- оволодінні методикою наукового дослідження при вирішенні проблемних питань, які досліджуються в контрольній роботі, узагальненні та логічному викладенні матеріалу;
- виробленні навиків практичного застосування законодавства.

Номер теми контрольної роботи залежить від останньої цифри у заліковій книжці і обирається студентом. Так, якщо номер залікової книжки закінчується на цифру «7», то він повинен обрати варіант № 7.

Виконання контрольної роботи слід починати з ознайомлення з загальними методичними рекомендаціями.

Контрольна робота містить в собі дві частини – теоретичну і практичну. Теоретична частина являє собою науково-практичний аналіз певних питань програмного матеріалу, який проводиться на підставі вивчення наукової літератури, чинного законодавства, судової практики, які було самостійно підібрано і проаналізовано студентом при виконанні контрольної роботи. Практична частина складається з рішення задач.

Обов'язковими складовими **теоретичної частини** контрольної роботи є:

- 1) зміст;
- 2) основна частина;
- 3) список використаних джерел.

Зміст роботи включає план роботи, а також посилання на список використаних джерел.

Основна частина являє собою змістовне розкриття питань, які становлять предмет дослідження.

У **списку використаних джерел** наводяться джерела, на які зроблені посилання в контрольній роботі, при цьому слід дотримуватися вимог стосовно назви джерел та послідовності їх розміщення у списку.

Практична частина повинна містити рішення задач і з обов'язковим посиланням на використані нормативно-правові акти.

Вимоги щодо оформлення контрольної роботи

Контрольна робота повинна бути написана українською мовою, грамотно, акуратно, власноручно (розбірливим почерком) або віддрукована.

Робота виконується на стандартних аркушах паперу формату А4 (210 мм x 297 мм) з розміщенням тексту лише на одному боці аркуша та з дотриманням відповідних технічних вимог щодо розміщення тексту та встановлених правил щодо посилань на джерела.

Сторінки контрольної роботи, починаючи з вступу, мають бути пронумеровані.

При цьому титульна сторінка та зміст контрольної роботи включаються до загальної нумерації сторінок, однак цифр 1 на титульній сторінці не ставиться. За певними правилами оформлюється титульна сторінка контрольної роботи.

У кінці роботи, після списку використаних джерел студент повинен поставити дату її фактичного завершення і власноручний підпис.

Оптимальний обсяг для контрольної роботи становить 25-30 друкованих сторінок. Допускається відхилення від зазначених орієнтирів у бік збільшення у межах 20 відсотків.

Якщо обсяг контрольної роботи перевищує вказані межі, науковий керівник може зазначити це як недолік.

На перевірку викладачу робота подається за один місяць до початку сесії.

До захисту не допускаються та повертаються студенту для повторного виконання контрольні роботи у випадках, коли:

- обсяг контрольної роботи менший 25 сторінок;
- практична частина виконана на основі застарілого (відмінного, зміненого) законодавства;
- практичні завдання вирішені не вірно або з суттєвими помилками;
- робота виконана за допомогою засобів ксерокопіювання та сканера;
- несамостійна або не відповідає вищезазначеним вимогам.

Варіанти контрольної роботи для студентів заочної форми навчання

Варіант № 0

1. Поняття та система гарантій місцевого самоврядування.
2. Сутність територіальної організації місцевого самоврядування.
3. Задача:

Міське відділення Всеукраїнської громадської організації звернулося до міського голови з пропозицією розглянути на найближчій сесії міської ради розроблену ним в ініціативному порядку програму інноваційного розвитку місцевого господарства. Міський голова відмовився включити це питання до порядку денного сесії міської ради, посилаючись на те, що проекти місцевих програм

розробляються виключно виконавчими органами місцевих рад. Крім того, громадські організації та їх відділення не передбачені регламентом ради як суб'єкти ініціювання питань порядку денного сесій міської ради.

Чи відповідають дії міського голови вимогам законодавства? Яка процедура внесення та розгляду у раді питань в порядку місцевої ініціативи?

Варіант № 1

1. Основні засади делегування повноважень у сфері місцевого самоврядування.

2. Методологічні засади територіальної основи місцевого самоврядування.

3. Задача:

Міська рада прийняла рішення про делегування комітетові мікрорайону наступних повноважень: встановлювати правила з питань благоустрою території мікрорайону, торгівлі на ринках, додержання тиші в громадських місцях; розміщувати на договірних засадах замовлення на виробництво продукції, виконання робіт та послуг, необхідних для населення мікрорайону, на підприємствах, в установах і організаціях; вести облік громадян, які мешкають у межах території мікрорайону. Розглянувши на своєму засіданні рішення міської ради, комітет мікрорайону прийняв рішення про виключення вказаних повноважень у зв'язку з незабезпеченням їх виконання фінансами і майном. Не погодившись з рішенням комітету мікрорайону, міська рада скасувала його.

Дайте юридичний аналіз ситуації. Чи правомірні дії міської ради та комітету мікрорайону?

Варіант № 2

1. Відповідальність органів та посадових осіб місцевого самоврядування перед населенням, державою, фізичними та юридичними особами.

2. Місцеве самоврядування та адміністративно-територіальний устрій України.

3. Задача:

Міський голова своїм розпорядженням затвердив положення про міську комісію з питань перевірки дотримання правомірності розміщення малих архітектурних форм на території міста. Комісії для

виконання покладених на неї завдань було надано право: а) звертатись в установленому порядку до виконавчих органів міської ради, підприємств, установ і організацій для отримання необхідної інформації; б) приймати рішення про демонтаж самовільно встановлених об'єктів дрібнороздрібною торгівлі; в) утворювати в разі потреби в своєму складі експертні та робочі групи.

Дайте юридичний аналіз ситуації. Чи відповідають дії міського голови вимогам законодавства?

Варіант № 3

1. Форми добровільного об'єднання органів місцевого самоврядування.

2. Ефективність розвитку і територіальної організації місцевого самоврядування.

3. Задача:

Депутат міської ради звернувся з запитом до директора приватного ремонтно-будівельного підприємства з вимогою надати інформацію про дотримання встановлених будівельних і санітарних норм та правил при спорудженні на території міста торговельно-розважального комплексу. Директор відмовився надати таку інформацію, посилаючись на те, що депутат не має права вимагати інформацію від некомунальних підприємств та 15 установ. Крім того, контроль за дотриманням вказаних норм та правил здійснюється спеціально уповноваженими державними органами. Депутат на сесії міської ради звернувся до головуючого з проханням надати йому слово для оцінки відповіді на свій запит, а також провести обговорення відповіді та заслухати звіт директора приватного підприємства. Головуючий не задовольнив прохання у зв'язку з тим, що депутатом був порушений порядок внесення депутатського запиту, і міською радою такий запит не розглядався.

Дайте юридичний аналіз ситуації. Який порядок внесення та розгляду депутатського запиту? Які існують відносини між підприємствами, установами та організаціями, що не перебувають у комунальній власності відповідних територіальних громад?

Варіант № 4

1. Доходи і видатки місцевих бюджетів.

2. Удосконалення територіальної організації місцевого самоврядування.

3. Задача:

Комунальне підприємство виступило одним із засновників благодійної організації. На загальних зборах засновників було затверджено статут, сформовано правління та наглядову раду благодійної організації. У якості внеску комунальне підприємство надало благодійній організації право безоплатного використання нежитлового приміщення.

Дайте юридичний аналіз ситуації. Чи правомірні дії посадових осіб комунального підприємства? Який порядок участі органів місцевого самоврядування у створенні юридичних осіб?

Варіант № 5

1. Припинення служби в органах місцевого самоврядування.

2. Територіальна громада як первинний суб'єкт місцевого самоврядування.

3. Задача:

Обласна рада прийняла рішення, яким скасувала делегування обласній державній адміністрації повноважень щодо управління об'єктами спільної власності територіальних громад сіл, селищ та міст і утворила власні виконавчі органи – Управління комунальною власністю та Управління земельних ресурсів. Прокурор області, не погодившись з цим рішенням, вніс подання, в якому вказувалося, що делегування повноважень місцевим державним адміністраціям має здійснюватися відповідно до вимог Закону України “Про місцеве самоврядування в Україні”. Цей Закон не передбачає також можливості утворення обласною радою виконавчих органів. Розглянувши подання прокурора, обласна рада залишила в силі раніше прийняте рішення, посилаючись на те, що згідно з ч. 1 ст. 142 Конституції України об'єкти спільної власності територіальних громад сіл, селищ, міст, мають перебувати в управлінні обласних рад.

Чи відповідає вимогам законодавства прийняте обласною радою рішення? Як повинен діяти прокурор області?

Варіант № 6

1. Міжбюджетні трансферти.

2. Місцеве управління і державне регулювання розвитку територій громади.

3. Задача:

Міська рада нового скликання на своїй першій сесії прийняла рішення про припинення повноважень виконавчого комітету і

затвердила за поданням депутатських фракцій новий персональний склад та регламент роботи виконавчого комітету. До складу виконавчого комітету були включені: міський голова, його заступники з питань діяльності виконавчих органів ради, секретар міської ради, голови депутатських фракцій, начальники управлінь та відділів міської ради, ректор інституту міського господарства, директор комунального підприємства “Теплові мережі”, начальник міського управління Державної податкової адміністрації. Міський голова, не погодившись з рішенням ради, зупинив його і звернувся до суду з вимогою визнати рішення міської ради незаконним. Дайте юридичний аналіз ситуації.

Який порядок формування та склад виконавчого комітету місцевої ради? Яке рішення має прийняти суд?

Варіант № 7

1. Виконавчі органи сільських, селищних, міських, районних у містах рад.

2. Моделі місцевого управління і децентралізація владних повноважень.

3. Задача:

На сесії районної ради було прийняте рішення про затвердження персонального складу постійної комісії з питань забезпечення законності та правопорядку, яку очолив заступник голови ради, а також положення про комісію. У рішенні районної ради були визначені права та гарантії діяльності постійної комісії: розробляти проекти рішень районної ради з питань, віднесених до відання постійної комісії; готувати висновки щодо проектів рішень, внесених на розгляд ради; розглядати протести прокурора, винесені на рішення районної ради; заслуховувати звіти начальників органів внутрішніх справ про стан боротьби зі злочинністю, а також керівників місцевої міліції про стан громадської безпеки та охорони громадського порядку на території району; готувати щорічні та спеціальні доповіді про стан профілактики і боротьби зі злочинністю, зміцнення громадського порядку; розробляти і вносити на розгляд ради проекти цільових програм. Серед гарантій діяльності постійної комісії було зазначено, що заступник голови і секретар комісії виконують свої обов'язки на постійній основі з оплатою їх праці за рахунок коштів обласного бюджету.

Чи відповідають порядок утворення, права та гарантії діяльності постійної комісії вимогам закону?

Варіант № 8

1. Правові гарантії місцевого самоврядування.
2. Адміністративно-територіальний устрій: чинники формування.
3. Задача:

Кандидат на посаду міського голови Василенко подав до територіальної виборчої комісії скаргу про визнання недійсними виборів міського голови у зв'язку з тим, що: а) спостерігачі і довірені особи кандидата зафіксували понад 100 фактів порушень виборчого законодавства; б) Стаценко, який став переможцем виборів, одночасно був зареєстрований кандидатом в народні депутати і кандидатом на посаду міського голови; в) для проведення передвиборної агітації Стаценко використовував не лише кошти особистого виборчого фонду, а й кошти виборчого фонду політичної партії, за списком якої він був зареєстрований кандидатом у народні депутати.

Як повинна діяти територіальна виборча комісія? Назвіть підстави для визнання недійсними виборів сільських, селищних, міських голів.

Варіант № 9

1. Поняття і види відповідальності у сфері місцевого самоврядування.
2. Правове регулювання територіальної організації місцевого самоврядування.
3. Задача:

Міська рада, розглянувши на своїй сесії 1 березня вимогу групи жителів міста, прийняла рішення про призначення місцевого референдуму. В рішенні визначалися дата проведення референдуму – 5 червня поточного року та питання, що виносяться на референдум: а) про затвердження статуту територіальної громади міста; б) про ліквідацію районних у місті територіальних громад та відповідних рад; в) про визнання міста курортом; г) про введення курортного збору. Крім того, вказувалося, що підготовка і проведення референдуму покладається на міську виборчу комісію.

Чи відповідає вимогам закону прийняте міською радою рішення? Який порядок призначення, підготовки і проведення місцевого референдуму?

6. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ (САМОКОНТРОЛЮ).

1. До основних принципів місцевого самоврядування відносяться:

- а) принцип відповідальності;
- б) законність;
- в) гласність;
- г) усі відповіді вірні.

2. Згідно принципу ... органи місцевого самоврядування повинні у своїй діяльності дотримуватись Конституції та законів:

- а) гласності;
- б) публічності;
- в) законності;
- г) підзвітності та відповідальності перед територіальною громадою.

3. Організація роботи громадського транспорту належить до такої функції місцевого самоврядування:

- а) управління комунальною власністю;
- б) сприяння соціально-економічному розвитку;
- в) надання громадських послуг населенню;
- г) забезпечення благоустрою.

4. Для принципів місцевого самоврядування НЕ є характерним:

а) вони визначають основи побудови системи місцевого самоврядування у кожній окремій територіальній одиниці;

б) вони виступають як критерії оцінки діючої системи місцевого самоврядування;

в) вони відображають сутність місцевого самоврядування.

5. Відповідно до державницької теорії місцевого самоврядування органи місцевого самоврядування мають діяти за принципом:

- а) «Дозволено все, що не заборонено законом»;
- б) «Дозволено лише те, що передбачено законом»;
- в) «Все дозволено».

Виберіть правильне визначення поняття

6. Мінімальний рівень соціальних потреб – це:

а) гарантований державою мінімальний рівень соціальних послуг на душу населення в межах всієї території України;

б) гарантований органами місцевого самоврядування мінімальний рівень соціальних послуг на душу населення в межах всієї території України;

в) гарантований державою мінімальний рівень соціальних послуг на душу населення в межах відповідної адміністративно-територіальної одиниці України.

7. Зумовлені правовою природою місцевого самоврядування основні напрями діяльності його органів – це:

а) принципи місцевого самоврядування;

б) функції місцевого самоврядування;

в) гарантії місцевого самоврядування.

Оберіть те, що випадає з логічного переліку

8. а) забезпечення суспільного розвитку;

б) територіальна організація;

в) джерело влади – народ;

г) реалізація публічної влади;

д) здійснення збору податків;

е) суверенітет;

є) наявність власних правових актів та власного апарату управління.

9. а) народовладдя;

б) законність;

в) гласність;

г) одноосібність у вирішенні важливих питань;

д) поєднання місцевих і державних інтересів;

е) виборність;

є) підзвітність і відповідальність перед територіальними громадами їх органів і посадових осіб;

ж) державна підтримка і гарантія місцевого самоврядування;

з) судовий захист прав місцевого самоврядування

Доповніть речення

10. Фінансова самостійність означає право територіальної громади самостійно розпоряджатися коштами, виділеними з

11. До основних теорій місцевого самоврядування слід відносити

Визначте, чи правильним є ствердження (так/ні). Якщо ні, то виправте його

12. Правова самостійність означає те, що місцевому самоврядуванню відводиться власна роль у правотворчості:

- а) так;
- б) ні.

13. У загальному розумінні поняття «місцеве державне управління» та «місцеве самоврядування» за своїм змістом співпадають:

- а) так;
- б) ні.

14. Для місцевого самоврядування в Україні властивим є дуалізм його функцій:

- а) так;
- б) ні.

Встановіть відповідність

15. Функції місцевого самоврядування та їх зміст:

- а) охорона громадського порядку;
- б) забезпечення соціально-економічного і культурного розвитку;
- в) управління комунальною власністю і місцевими фінансами.
- г) внесення пропозицій і розробка програм соціально-економічного і культурного розвитку певних районів, областей;
- д) створення і утримання муніципальної міліції;
- е) створення комунальних підприємств, встановлення місцевих податків.

Вирішіть наступні практичні завдання

16. Проаналізуйте визначення місцевого самоврядування, що містяться в Європейській хартії місцевого самоврядування і Законі України «Про місцеве самоврядування в Україні». Чи є відмінності в цих визначеннях?

17. Відповідно до ст. 12 Конституції України органи місцевого самоврядування не входять до системи органів державної влади. Чи мають у зв'язку з цим акти органів місцевого самоврядування владну силу? Чи є місцеве самоврядування владною діяльністю? Аргументуйте свою відповідь.

18. Назвіть основні принципи місцевого самоврядування в Європейській Хартії місцевого самоврядування і порівняйте їх з принципами, що містяться в Конституції України та Законі «Про місцеве самоврядування в Україні». Які пункти Хартії зобов'язані дотримувати сторони, що підписали Хартію?

19. Стаття 5 Конституції України закріплює: «Народ здійснює владу безпосередньо і через органи державної влади та органи місцевого самоврядування». Як реалізуються ці конституційні положення в практиці місцевого самоврядування? Свою відповідь обґрунтуйте посиланнями на відповідні статті Конституції України, законодавства, нормотворчості органів місцевого самоврядування.

7. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Адміністративно-територіальний устрій України: сучасний стан і питання реформування.
2. Акти виконавчих органів сільських, селищних, міських, районних у містах рад.
3. Акти сільського, селищного, міського голови. Особливості правового статусу голів районних у містах, районних та обласних рад.
4. Англосаксонська система місцевого самоврядування та її особливості.
5. Взаємовідносини місцевих рад з місцевими органами виконавчої влади.
6. Місцеве самоврядування як інститут громадянського суспільства.
7. Виконавчий апарат районної, обласної ради. Президія районної, обласної ради.
8. Виконавчий орган сільської, селищної, міської, районної у місті ради, його завдання та функції.
9. Відносини місцевих державних адміністрацій з обласними та районними радами.
10. Відносини місцевих державних адміністрацій з підприємствами, установами та організаціями різних форм власності.
11. Відносини місцевих державних адміністрацій з центральними органами виконавчої влади в Україні.
12. Відповідальність органів і посадових осіб місцевого самоврядування перед територіальною громадою.
13. Власні та делеговані повноваження виконавчих органів сільських, селищних, міських рад. Галузеві повноваження виконавчих комітетів сільських, селищних, міських рад.

14. Гарантії та повноваження посадових осіб органів місцевого самоврядування та територіального управління.

15. Громадські слухання: методологія організації та проведення.

16. Державна регіональна політика і розвиток місцевого самоврядування.

17. Дострокове припинення повноважень органів місцевого самоврядування та сільського, селищного, міського голови.

18. Еволюція становлення системи місцевого самоврядування.

19. Загальна та виключна компетенція сільських, селищних, міських рад.

20. Загальна характеристика місцевого самоврядування: поняття, принципи та функції.

21. Загальна характеристика основних концепцій (теорій) місцевого самоврядування.

22. Загальна характеристика повноважень виконавчих органів сільських, селищних, міських рад.

23. Загальні збори громадян як форма вирішення питань місцевого значення.

24. Тенденції розвитку територіального управління та місцевого самоврядування.

25. Захист прав місцевого самоврядування у відносинах з державними органами, підприємствами, установами та організаціями.

26. Захист права громадян на участь у місцевому самоврядуванні.

27. Історичні аспекти розвитку принципів діяльності органів територіального управління та самоврядних органів.

28. Історичні етапи розвитку місцевого самоврядування в Україні

29. Компетенція районних і обласних рад. Делегування повноважень районних і обласних рад відповідним місцевим державним адміністраціям.

30. Комунальна власність: поняття та сутність.

31. Конституційно-правові засади місцевого самоврядування в Україні.

32. Континентальна система місцевого самоврядування та її особливості.

33. Концепції місцевого самоврядування, їх розвиток та взаємовпливи.
34. Концепція державної регіональної політики в Україні.
35. Міжнародні правові акти з питань місцевого самоврядування.
36. Місцева державна адміністрація. Закон України «Про місцеві державні адміністрації».
37. Місцеве самоврядування в зарубіжних країнах на сучасному етапі.
38. Місцеве самоврядування в системі народовладдя.
39. Місцеві вибори: поняття і види. Порядок призначення та проведення.
40. Місцеві референдуми: поняття, предмет, порядок призначення та проведення. Рішення місцевого референдуму.
41. Об'єкти управління місцевих державних адміністрацій.
42. Обласна і районна державні адміністрації.
43. Органи самоорганізації населення: мета та завдання створення, організація діяльності.
44. Органи самоорганізації населення: мета та завдання створення, організація діяльності.
45. Організація взаємодії місцевого самоврядування і політичних партій у процесі розвитку громадянського суспільства.
46. Організація та порядок діяльності місцевих державних адміністрацій.
47. Основні категорії державного управління та місцевого самоврядування.
48. Основні принципи здійснення місцевого самоврядування в Україні.
49. Основні системи місцевого самоврядування та їх особливості.
50. Основні функції органів місцевого самоврядування у сфері використання та охорони земель, інших природних ресурсів і охорони довкілля.
51. Особливості місцевого самоврядування в Києві та Севастополі, а також у містах з районним поділом.
52. Особливості правового статусу голів районних у містах, районних та обласних рад.

53. Особливості правового статусу міського голови в Києві.
54. Перспективи становлення регіонального управління в Україні.
55. Питання, що вирішуються виключно на пленарних засіданнях рад. Рішення рад.
56. Повноваження депутата місцевої ради в Україні. Закон України «Про статус народного депутата».
57. Повноваження органів місцевого самоврядування щодо володіння, розпорядження та користування комунальною власністю.
58. Повноваження сільського, селищного, міського голови.
59. Поняття виконавчого органу сільської, селищної, міської, районної у місті ради.
60. Поняття та підстави відповідальності органів і посадових осіб місцевого самоврядування.
61. Поняття територіальної громади. Правосуб'єктність територіальної громади.
62. Порядок обрання сільського, селищного, міського голови.
63. Порядок призначення та проведення місцевих виборів.
64. Порядок формування та організація роботи рад
65. Постійні та тимчасові комісії рад: порядок формування, функції та організація роботи.
66. Правове регулювання місцевого самоврядування в Україні. Система нормативно-правових актів, які регламентують відносини у сфері місцевого самоврядування.
67. Правовий статус виконавчого комітету сільської, селищної, міської, районної у місті ради. Порядок формування, склад та організація роботи. Взаємовідносини виконавчого комітету з відповідною радою.
68. Правовий статус депутата ради: повноваження та гарантії депутатської діяльності.
69. Правовий статус сільських, селищних, міських, районних у містах, районних та обласних рад.
70. Правовий статус сільського, селищного, міського голови: порядок обрання, повноваження, відповідальність. Припинення повноважень голови.

71. Принцип розподілу повноважень між представницькими органами місцевого самоврядування, сільськими, селищними, міськими головами та виконавчими органами місцевого самоврядування.

72. Принципи, форми та види місцевого планування. Розробка генеральних планів і прогнозів розвитку населених пунктів.

73. Розвиток місцевого самоврядування після проголошення незалежності України.

74. Роль соціальної інфраструктури у комплексному розвитку населених пунктів. Партнерство у наданні громадських послуг.

75. Секретар сільської, селищної, міської, районної в місті ради: особливості його правового статусу.

76. Сесія - основна організаційно-правова форма діяльності рад. Порядок скликання сесій рад.

77. Символіка територіальних громад. Статут територіальної громади села, селища, міста.

78. Система місцевого самоврядування в Україні. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні».

79. Система місцевого самоврядування та загальна характеристика її елементів.

80. Склад і структура місцевих державних адміністрацій.

81. Соціальне партнерство на рівні місцевого самоврядування.

82. Статус територіальної громади села, селища, міста.

83. Стратегічне планування соціально-економічного розвитку територіальних громад.

84. Суб'єкти та об'єкти права комунальної власності. Склад і структура комунальної власності.

85. Сутність та поняття місцевого самоврядування.

86. Територіальне управління і місцеве самоврядування в Україні. Закон України «Про формування місцевих органів влади і самоврядування».

87. Територіальні громади в Україні.

88. Типологія місцевого самоврядування.

89. Трансформація законодавчої бази територіального управління та місцевого самоврядування відповідно до стандартів Європейського союзу.

90. Форми безпосередньої участі громадян у вирішенні питань місцевого значення.

8. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ І ЛІТЕРАТУРИ

Базова:

1. Конституція України. Закон від 28.06.1996 № 254к/96-ВР станом на 30.09.2016. [Електронний ресурс] : Законодавство України. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/>. – Верховна Рада України.

2. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР; поточна редакція від 31.12.2017, підстава 2206-19 [Електронний ресурс] // Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр>

3. Про місцеві державні адміністрації: Закон України від 09.04.1999 № 586-XIV; поточна редакція від 01.01.2018, підстава 1764-19 [Електронний ресурс] // Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/586-14>

4. Про добровільне об'єднання територіальних громад: Закон України від 05.02.2015 № 157-VIII; поточна редакція від 01.01.2018, підстава 2233-19 [Електронний ресурс] // Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/157-19>

5. Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів: Закон України №1403-VIII від 02. 06. 2016 р.; набрання чинності 05. 10. 2016 р.[Електронний ресурс] // Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – Режим доступу до ресурсу :<http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1403-19>

6. Про центральні органи виконавчої влади: Закон України від 17.03.2011 № 3166-VI; поточна редакція від 01.05.2016, підстава 889-19[Електронний ресурс] // Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – Режим доступу до ресурсу :<http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/3166-17>

7. Про асоціації органів місцевого самоврядування: Закон України № 1275-XVII від 16.04.2009 р.; поточна редакція від 01.01.2016, підстава 835-19 [Електронний ресурс] // Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1275-17>

8. Про службу в органах місцевого самоврядування: Закон України від 07.06.2001 № 2493-III; поточна редакція від 11.10.2017, підстава 2148-19 [Електронний ресурс] // Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – Режим доступу до ресурсу :<http://zakon0.rada.gov.ua/laws/card/2493-14>

9. Про громадські об'єднання: Закон України від 22.03.2012 №4572-VI; поточна редакція від 19.07.2017, підстава 1982-19[Електронний ресурс] // Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – Режим доступу до ресурсу :<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4572-17>

10. Бюджетний кодекс України: Закон України від 08.07.2010 № 2456-VI ; редакція станом на 01.01.2018 [Електронний ресурс] // Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – Режим доступу до ресурсу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>

11. Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2010 № 2755-VI; редакція станом на 01.01.2018 [Електронний ресурс] // Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – Режим доступу до ресурсу : zakon.rada.gov.ua/go/2755-17
12. Кримінальний кодекс України : Закон України від 05.04.2001 № 2341–III; поточна редакція від 12.01.2018, підстава 2227-19 [Електронний ресурс] // Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – Режим доступу до ресурсу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>
13. Про Державний бюджет України на 2018 р.: Закон України від 07.12.2017 № 2246-VIII [Електронний ресурс] // Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – Режим доступу до ресурсу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2246-19/page>
14. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13.01.2011 № 2939-VI; поточна редакція від 01.05.2015, підстава 2042-19 [Електронний ресурс] // Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2939-17>
15. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 № 1700-VII; поточна редакція від 03.08.2017, підстава 2136-19 [Електронний ресурс] // Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – Режим доступу до ресурсу:<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1700-18>
16. Про звернення громадян: Закон України від 02.10.1996 № 393/96-ВР; поточна редакція від 05.10.2016, підстава 1404-19 [Електронний ресурс] // Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – Режим доступу до ресурсу:<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/393/96-вр>
17. Про інформацію: Закон України від 02.10.1992 № 2657-XII; поточна редакція від 01.01.2017, підстава 1774-19 [Електронний ресурс] // Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – Режим доступу до ресурсу:<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>
18. Про Кабінет Міністрів України: Закон України від 27.02.2014 № 794-VII; поточна редакція від 15.11.2017, підстава 2190-19 [Електронний ресурс] // Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – Режим доступу до ресурсу:<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/794-18>
19. Про органи самоорганізації населення: Закон України від 11.07.2001 р. № 2625-14; поточна редакція від 06.12.2012, підстава 5492-17 [Електронний ресурс] // Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2625-14>
20. Про ратифікацію Європейської хартії місцевого самоврядування: Закон України від 15.07.1997 р. № 452/97-вр [Електронний ресурс] // Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/452/97-вр>
21. Про статус депутатів місцевих рад: Закон України від 11.07.2002 р. № 93-15; поточна редакція від 16.04.2017, підстава 1971-19 [Електронний ресурс] // Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2625-14>
22. Деякі питання організації роботи міністерств, інших центральних органів виконавчої влади: Указ Президента України від 24.12.2010 року № 1199/2010 // Урядовий кур'єр. – 05.01.2011. – № 1.

23. Про державну реєстрацію нормативних актів міністерств та інших органів державної виконавчої влади: Указ Президента України від 03.10.1992 № 493/92; остання редакція від 21.05.98, підстава 403/98 [Електронний ресурс] // Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – Режим доступу до ресурсу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/493/92>
24. Про першочергові заходи щодо забезпечення реалізації та гарантування конституційного права на звернення до органів державної влади та місцевого самоврядування: Указ Президента України від 07.02.2008 року № 109/2008 // Офіційний вісник Президента України від 21.02.2008. – № 5. – С. 31. – Ст. 207.
25. Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади: Указ Президента України від 9.12.2010 № 1085/2010 // Урядовий кур'єр. – 14.12.2010. – № 234.
26. Про Положення про Адміністрацію Президента України: Указ Президента України від 02.04.2010 № 504/2010; остання редакція від 05.07.2016, підстава 283/2016 [Електронний ресурс] // Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – Режим доступу до ресурсу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/504/2010>
27. Деякі питання організації роботи щодо реалізації заходів з оптимізації системи центральних органів виконавчої влади: Розпорядження Президента України від 23.12.2010 № 1203/2010-рп // Офіційний вісник України. – 04.01.2011. – № 100. – С. 22. – Ст. 3546.
28. Про затвердження Положення про державну реєстрацію нормативно-правових актів міністерств та інших органів виконавчої влади: Постанова Кабінету Міністрів України від 28.12.1992 № 731-92-п; редакція від 06.08.2016, підстава 465-2016-п [Електронний ресурс] // Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/731-92-p>
29. Всесвітня Декларація про місцеве самоврядування // Місцеве самоврядування. –1997. – № 1. – С. 95-97.
30. Європейська хартія місцевого самоврядування // Європейська хартія місцевого самоврядування та розвиток місцевої і регіональної демократії в Україні. – К.: Крамар, 2003. – С. 71–78.
31. Науково-практичний коментар Закону України «Про місцеве самоврядування» / Теліпка В. Е., Панасюк С. А. – Київ: Центр учбової літератури, 2011. – 400 с.
32. Бабаєв В. М. Управління великим містом: теоретичні і прикладні аспекти : монографія / В. М. Бабаєв; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Х.: ХНАМГ, 2010. – 306 с.
33. Доповідна записка Кабінетові Міністрів щодо Концепції реформи місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні Квітень 24, 2012. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://civil-rada.in.ua/?m=201204>
34. Жовнірчик Я. Ф. Державне регулювання розвитку економіки регіонів та міжрегіональних економічних зв'язків : теорія, методологія, механізми : монографія / Я. Ф. Жовнірчик ; НАН України, Рада по вивченню продуктивних сил України. – Донецьк : Юго-Восток, 2011. – 423 с.
35. Іванова Т. В. Організація місцевого самоврядування в Україні : навч. посіб. / Т. В. Іванова. – К. : ВД «Професіонал», 2005. – 112 с.

36. Іщенко М.П. Соціально-політична енциклопедія: наук. вид. / М.П. Іщенко, О.М. Іщенко; за ред. д-ра філос. наук, проф. М.П. Іщенка. – Черкаси : ІнтролігаTOP, 2012. – 636 с.
37. Козюра І. В. Місцеве самоврядування в Україні. Становлення та еволюція : навч. посіб. / І. В. Козюра, О. Ю. Лебединська. – Ужгород : Патент, 2003. – 224с.
38. Колтун В. С. Теоретико-методологічні підходи до розвитку територіальних громад / В. С. Колтун // Вісн. НАДУ. – К. : Вид-во НАДУ – 2010. – Вип. 2.– С. 162 – 169.
39. Кравченко В. В. Конституційні засади місцевого самоврядування в Україні (основи муніципального права) : навч. посіб. / В. В. Кравченко, М. В. Пітцик. – К. : [б. і.], 2001. – 176 с.
40. Куйбіда В. С. Міське самоврядування і управління територіальним розвитком: історичні аспекти, сучасні реалії і проблеми удосконалення / В. С. Куйбіда. – Л. : НАН України, Ін-т регіон. дослідж., 1999. – 72 с.
41. Куйбіда В. С. Реформа місцевого самоврядування назріла давно // Віче. – 2004. – № 11. – С. 5-7.
42. Коломоєць Т. О. Адміністративно-правове регулювання порядку створення і діяльності професійних правничих громадських організацій в Україні : монографія / Т. О. Коломоєць, М. Ю. Віхляєв. – Запоріжжя : Запоріз. нац. ун-т, 2010. – 286 с.
43. Кривенко В. В. Процесуальні особливості судового розгляду адміністративних спорів щодо порушень виборчого законодавства / Інститут прикладних гуманітарних досліджень / В. В. Кривенко, І. Л. Самсін, В. Л. Маринченко, О. Н. Панченко, М. І. Смокович. – Х., 2006. – 352 с.
44. Кучабський О. Г. Адміністративно-територіальна організація України: теорія, методологія, механізми становлення : монографія / О. Г. Кучабський. – Л. : ЛРІДУ НАДУ, 2010. – 315 с.
45. Лазур Я. В. Забезпечення прав і свобод громадян України у сфері публічного управління: адміністративно-правовий механізм : монографія / Я. В. Лазур. – К. : Четверта хвиля, 2010. – 283 с.
46. Личенко І. О. Адміністративна відповідальність посадових осіб органів місцевого самоврядування: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / І. О. Личенко. – Л. : Львів. держ. ун-т внутр. справ, 2012. – 159 с.
47. Ляхович У. І. Адміністративно-правовий статус державного службовця: організаційно-правові засади реалізації : монографія / У. І. Ляхович. – Івано-Франківськ : Вид-во Прикарпат. нац. ун-ту ім. В. Стефаника, 2010. – 129 с.
48. Методологічні засади адміністративно-територіальної реформи в Україні: соціально-економічні аспекти : [монографія] / [Б. М. Данилишин та ін.]; за ред. акад. НАН України Б. М. Данилишина ; НАН України, Рада по вивч. продукт. сил України. – К. : Основа, 2011. – 149 с.
49. Місцеве самоврядування в умовах децентралізації влади в Україні / [Ж. А. Белец та ін.]; за заг. ред. Р. Плюща. – Київ : Рідна мова, 2016. – 742 с.
50. Малиновський В. Я. Територіальна організація влади в Україні : концептуальні засади трансформації: монографія / В. Я. Малиновський. – Луцьк: СПД Гадяк Жанна Володимирівна, 2010. – 451 с.

51. Мамонова В. В. Методологія управління територіальним розвитком : монографія / В. В. Мамонова. – Х. : Вид-во ХарРІНАДУ «Магістр», 2006. – 196 с.
52. Наконечний В. В. Управління містом: теоретико-методологічний вимір : монографія / В. В. Наконечний; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України, Харк. регіон. ін-т держ. упр. – Х.: [б. в.], 2012. – 263 с.
53. Новікова О. Основні напрями реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні. Електронний ресурс. Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/Dums/2012_1/12nooovu.pdf.
54. Орзіх М. Самоврядні території в системі державного устрою України // М. Орзіх / Місцева та регіональне самоврядування України. – К., 1993. – Вип. 1-2. – С. 64.
55. Основи місцевого самоврядування в Україні: Конспект лекцій. Ч. I. / Уклад.: О. С. Ігнатенко, С. М. Рюмшин. – К.: Вид-во УАДУ, 2002. – 68 с.
56. Патеріло І. В. Адміністративно-правові інструменти діяльності публічної адміністрації України : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра юрид. наук : спец. 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право» / І. В. Патеріло. – К., 2015. – 31 с.
57. Писаренко Н. Б. Адміністративно-правові спори (удосконалення порядку вирішення): монографія / Н. Б. Писаренко, В. А. Сьоміна ; Нац. ун-т «Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого». – 2-ге вид., зі змінами та допов. – Х. : Право, 2012. – 135 с.
58. Права громадян у сфері виконавчої влади: адміністративно-правове забезпечення реалізації та захисту: монографія / за заг. ред. В. Б. Авер'янова. – Д. : Ліра, 2008. – 585 с.
59. Публічна адміністрація в Україні: становлення та розвиток : монографія / [за заг. ред. Толстоухова А. В., Нижник Н. Р., Гончарук Н. Т.]. – Д. : Монолит, 2010. – 400 с.
60. Регіональне управління: підручник / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України, Каф. регіон. упр., місц. самоврядування та упр. містом; [авт.-упоряд.: Ю. В. Ковбасюк та ін.]; за заг. ред. Ю. В. Ковбасюка, В. М. Вакуленка, М. К. Орлатого. – К.: НАДУ, 2014. – 513 с.
61. Рубцов В. Деякі концептуальні питання щодо реформування місцевого самоврядування з погляду громадянського суспільства // Проблеми трансформації територіальної організації влади: Зб. матеріалів та док. / Наук. ред. М. Пухтинський. – К.: Атіка, 2005. – С. 307-315.
62. Самойленко Л. Я. Децентралізація влади – головне завдання адміністративної реформи в Україні / Л. Я. Самойленко // Особливості становлення системи державного управління і місцевого самоврядування в контексті членства України в Європейському Союзі / Збірник № 7 матеріалів науково-практичного семінару / за ред. проф. Ішенка М. П. – Черкаси : вид. Інтроліга TOP– 2015. – С. 21-24.
63. Самойленко Л. Я. Розвиток місцевого самоврядування у контексті європейських стандартів урядування в Україні / Л. Я. Самойленко // Науковий вісник Академії муніципального управління / за заг. ред. В. К. Присяжнюка, В. Д. Бакуменка. – К.: Видавничо-поліграфічний центр Академії муніципального управління, 2014. – С. 404-411. – (Серія «Управління»: вип. 4).

64. Самойленко Л.Я. Впровадження європейських стандартів у вітчизняну практику державного управління / Л.Я. Самойленко // Інвестиції: практика та досвід. – 2013. – № 12. – С. 90-93.
65. Самойленко Л.Я. Політико-правові засади децентралізації влади в Україні / Л. Я. Самойленко // Вісник Академії митної служби України. Серія : Державне управління № 2 (11). – 2014. – С. 60-67.
66. Саханенко С. Є. Територіальна організація влади в Україні: навч.-метод. посіб. / С. Є. Саханенко, М. П. Попов, О. І. Чебан; Нац. акад. держ. упр. При Президентіві України, Одес. регіон ін-т держ. упр. – О.: ОРІДУ НАДУ, 2011. – Ч. 1 : Територіальні основи публічної влади в Україні. – 278 с.
67. Система місцевого самоврядування в Україні: навчальний посібник / В. В. Дементьев, М. В. Гордон, Н. В. Оленцевич, Р. О. Коваленко, М. М. Дурас. – Донецьк: ТОВ «ВРА «Епіцентр» 2013. – 330 с.
68. Територіальна організація влади в Україні. Опорний конспект до дистанційного курсу / В. М. Вакуленко, О. С. Ігнатенко, О. М. Коваль, В. С. Колтун. – К., 2004. – 80 с.
69. Теліпко В. Е. Науково-практичний коментар Закону України “Про місцеве самоврядування в Україні”: станом на 10.01.2011 р. / В. Е. Теліпко, С. А. Панасюк. – К.: ЦУЛ, 2011.
70. Тимошук В. П. Адміністративні акти: процедура прийняття та припинення дії / В. П. Тимошук. – К.: Конус-Ю, 2010. – 296 с.
71. Трачук П. А. Адміністративно-правові засади реформування місцевої публічної влади в Україні : монографія / П. А. Трачук. – Ужгород : Ліра, 2011. – 335 с.
72. Удовиченко В. П. Проблеми реформування організації влади в Україні та шляхи їх вирішення // Проблеми децентралізації: національний та міжнародний досвід: Зб. матеріалів та док. / Наук. ред. М.Пухтинський. – К.: Атіка-Н, 2006. – С. 377-383.
73. Утвенко В. В. Теорія та історія місцевого самоврядування: Навч. посіб. / В. В. Утвенко. – К.: ДП «Вид.дім «Персонал», 2015. – 234 с.
74. Хоменко В. О. Інструменти діяльності органів місцевого самоврядування в Україні : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 / Хоменко Віктор Олександрович. – К., 2016. – 220 с.
75. Яцуба В.Г. Адміністративно-територіальний устрій України. Проблемні питання та шляхи їх вирішення / під заг. ред. В. Г. Яцуби. – К. : Секретаріат Кабінету Міністрів України, 2003. – 321 с.
76. Яцунська О. О. Світовий досвід реформування місцевого самоврядування та Україна // Проблеми історії та сучасного стану науки Української держави: Зб. наук. пр. – Миколаїв – Одеса: «ТОВ В.Д», 2002. – Т. 2. – С. 11-19.
- Додаткова:**
1. Про звернення громадян: Закон України від 02.10.1996 № 393/96-ВР, поточна редакція від 05.10.2016, підстава 1404-19 [Електронний ресурс] // Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/393/96-вр>
2. Про інформацію: Закон України від 02.10.1992 № 2657-ХІІ; поточна редакція від 01.01.2017, підстава 1774-19 [Електронний ресурс] // Офіційний веб-

портал Верховної Ради України. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>

3. Авер'янов В. Б. Органи виконавчої влади в Україні / В.Б. Авер'янов. – К. : ІнЮре, 1997. – 48 с.

4. Адміністративна діяльність органів публічної влади: сучасний стан та перспективи розвитку: навч. посіб. / С. В. Петков, Н. О. Армаш, Є. Ю. Соболев. – К.: Центр навчальної літератури, 2015. – 207 с.

5. Актуальні проблеми становлення та розвитку місцевого самоврядування в Україні / За ред. В. В. Кравченка, М. О. Баймуратова, О. В. Батанова. – К.: Атіка, 2007. – 864 с.

6. Алфьоров С. М. Адміністративно-правова діяльність щодо протидії корупції в органах внутрішніх справ : монографія / С. М. Алфьоров. – Х. : Золота миля, 2011. – 372 с.

7. Битяк Ю. П. Державна служба в Україні: організаційно-правові засади. – Х.: Право, 2005. – 304 с.

8. Біла С. О. Міське самоврядування в Україні: стан та перспективи розвитку. Аналітична доповідь. – К. : НІСД, 2009. – 62 с.

9. Борденюк В. Співвідношення органів державної влади та органів місцевого самоврядування / В. Борденюк // Зб. наук. пр. УАДУ / за заг. ред. В. І. Лугового, В. М. Князева. – К. : Вид-во УАДУ, 2002. – Вип. 2. – С. 347-363.

10. Гураль П. Статут територіальної громади як джерело муніципального права / П. Гураль // Вісн. Львів. нац. ун-ту ім. Івана Франка. – Львів, 2001. – Вип. 36. – (Серія юрид.).

11. Дембійська С. Л. Адміністративні послуги населенню України органами місцевого самоврядування: навч. посіб. / С. Л. Дембійська. – Х.: Право, 2015. – 212 с.

12. Дністрянський М. Чи потрібно реформувати адміністративно-територіальний устрій України ? (політико-географічний погляд) // Політ. Думка. – 2001. – № 1–2.

13. Князев В. М. Державне управління : філософські, світоглядні та методологічні проблеми : Монографія. / Кол. авт.; За ред. д-ра філос. наук, проф. В. М. Князева. – К. : Вид-во НАДУ; Міленіум, 2003. – 320 с.

14. Абасов Г. Г. Гарантії прав місцевого самоврядування в Україні: актуальні проблеми теорії та практики: [моногр.] / Г. Г. Абасов; відп. ред. Ю. С. Шемшученко; Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України. – К.: Юрид. думка, 2011.

15. Акти європейського права з питань регіональної політики та місцевого самоврядування / за ред. В. М. Литвина; Ін-т законодавства Верхов. Ради України. – 2-е вид., виправл. і доповн. – К.: Парлам. вид-во, 2010.

16. Гураль П. Ф. Територіальна громада в Україні: історико-правове дослідження: [моногр.] / П. Ф. Гураль. – Л.: ЛДУВС; Край, 2008.

17. Добкін М. Виконавчі органи міських рад: моногр. / М. Добкін. – Х.: ТД “Золота миля”, 2009.

18. Дробот І. О. Гарантування місцевого самоврядування в Україні: теоретико-методолог. аспект: [моногр.] / І. О. Дробот; ЛРІДУ НАДУ. – Л., 2010.

19. Корнієнко М. І. Муніципальне право України. Концептуальні та організаційно-правові питання: навч. посіб. / М. І. Корнієнко – К.: Алерта, 2005. – 144 с.
20. Любченко П. М. Компетенція суб'єктів місцевого самоврядування: моногр. / П. М. Любченко. – Х.: Модель всесвіту, 2001.
21. Любченко П. М. Конституційно-правові основи розвитку місцевого самоврядування як інституту громадянського суспільства: моногр. / П. М. Любченко. – Х.: Одиссей, 2006.
22. Любченко П. М. Муніципальне право України: навч. посіб. / П. М. Любченко. – Х.: ФІНН, 2012. Лялюк О. Ю. Основи організації і діяльності місцевих рад в Україні: моногр. / О. Ю. Лялюк. – Х.: Право, 2008.
23. Муніципальне право України: підруч. / за ред. М. О. Баймуратова. – 2-е вид. доповн. – К.: Прав. єдність, 2009.
24. Остапенко О. Г. Конституційно-правовий статус органів самоорганізації населення в Україні: моногр. / О. Г. Остапенко. – Х.: ХНАДУ, 2009.
25. Петришина М. О. Нормотворча діяльність в органах місцевого самоврядування в Україні: моногр. / М. О. Петришина. – Х.: Право, 2011.
26. Погорілко В. Ф. Муніципальне право України: підруч. / В. Ф. Погорілко, М. О. Баймуратов, Ю. Ю. Бальцій та ін.; за ред. М. О. Баймуратова. – 2-е вид. доповн. – К.: Прав. єдність, 2009.
27. Пітцик М. Принципи Європейської хартії місцевого самоврядування: навч. посіб. / М. Пітцик, В. Кравченко, Е. С. Моньйо та ін. – К., 2000.
28. Тодика Ю. М. Проблеми функціонування місцевих рад та їх виконавчих органів: моногр. / за ред. Ю. М. Тодики. – Х.: Право, 2009.
29. Чернецька О. Ф. Конституційно-правовий статус депутатів місцевих рад за законодавством України: моногр. / О. Ф. Чернецька. – К.: Скіф: КНТ, 2008.
30. Шаповал В. Д. Конституційно-правовий статус сільського, селищного, міського голови в Україні: моногр. / В. Д. Шаповал. – Кременчук: Вид. ПП Щербатих О. В., 2010.

ПРАВОВІ АСПЕКТИ СОЦІАЛЬНОЇ ДОПОМОГИ

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Програма вивчення навчальної дисципліни «Правові аспекти соціальної допомоги» складена відповідно до освітньо-професійної програми напряму підготовки **081 Право** освітнього ступеня «магістр».

Предметом дисципліни є суспільні відносини, які складаються з приводу надання державних соціальних допомог різноманітним категоріям населення відповідно до законодавства України.

Міждисциплінарні зв'язки: теорія держави і права, конституційне право, цивільне право, цивільний процес, актуальні проблеми цивільного процесу.

Програма навчальної дисципліни складається з таких **змістових модулів:**

1. Загальна характеристика державних соціальних допомог.
2. Сімейні та дитячі державні соціальні допомоги.
3. Соціальний захист окремих категорій осіб.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Основна мета навчальної дисципліни «Правові аспекти соціальної допомоги» полягає у формуванні у студентів професійних знань про: організаційно-правові форми соціального захисту, зокрема, державні соціальні допомоги, їх види; пакет документів, які необхідно подати для отримання того чи іншого виду, строки подачі документів, органи в які слід звернутися для отримання допомоги, порядок оскарження відмови в допомозі.

Завдання вивчення навчальної дисципліни полягають у: знанні основних нормативно-правових актів, які регулюють порядок та умови надання різних видів державної соціальної допомоги; вивченні змісту законодавчих актів щодо надання державної соціальної допомоги різним категоріям населення; набутті навичок самостійного використання знань теорії, законодавства для вирішення питань отримання допомоги; аналізі порядку та умов надання соціальної допомоги в процесі реалізації права на допомогу; оволодінні навиками складання окремих документів; доведенні до свідомості студентів

змісту і основних положень конституційно-правових норм, особливо тих, що стосуються належного забезпечення соціальних прав.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

- історію процесу становлення державних соціальних допомог в Україні;
- поняття, цілі і задачі соціальних допомог;
- систему нормативно-правових актів щодо надання державної соціальної допомоги;
- види державної соціальної допомоги;
- порядок, умови та суб'єктів отримання державної соціальної допомоги;
- розміри державної соціальної допомоги;
- коло осіб, які мають право на отримання тієї чи іншої допомоги;
- систему державних органів, в які звертаються особи за отриманням допомоги.

вміти:

- розкрити зміст понять «державна допомога», «соціальна допомога»;
- характеризувати зміст та види соціальної допомоги;
- визначити право особи на отримання тієї чи іншої допомоги;
- визначити право сім'ї на отримання певного виду допомоги;
- надати фахову консультацію особі або сім'ї для отримання певного виду допомоги;
- допомогти підготувати необхідні документи на отримання особою допомоги;
- вирахувати розмір державної соціальної допомоги для особи, сім'ї.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин / 3 кредити ECTS.

2. ПРОГРАМА КУРСУ

Змістовий модуль 1

Загальна характеристика державних соціальних допомог

ТЕМА 1.1. Правове регулювання державних соціальних допомог

Державна соціальна допомога як форма соціального забезпечення. Поняття державної допомоги. Поняття соціальної допомоги. Законодавча основа призначення та виплати державних допомог. Закони України щодо надання державних соціальних допомог. Підзаконні нормативно-правові акти у сфері державної допомоги. Постанови Кабінету Міністрів щодо надання державних соціальних допомог. Класифікація державних соціальних допомог. Необхідність державних соціальних допомог.

Принципи державної соціальної допомоги. Суб'єкти отримання допомоги. Суб'єкти надання допомоги.

ТЕМА 1.2. Правове регулювання соціального страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності

Поняття соціального страхування. Види соціального страхування. Компоненти соціального страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності. Особи, які підлягають страхуванню. Види матеріального забезпечення за страхуванням у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності. Страхові випадки, за яких надається допомога по тимчасовій непрацездатності

Умови надання допомоги по тимчасовій непрацездатності внаслідок захворювання або травми. Умови надання допомоги по тимчасовій непрацездатності по догляду за хворою дитиною та хворим членом сім'ї. Умови надання допомоги по тимчасовій непрацездатності внаслідок інших страхових випадків. Тривалість виплати допомоги по тимчасовій непрацездатності.

Підстави для відмови в наданні допомоги по тимчасовій непрацездатності. Розмір допомоги по тимчасовій непрацездатності.

ТЕМА 1.3. Допомоги по безробіттю

Поняття допомоги по безробіттю. Правова основа допомог по безробіттю. Коло застрахованих осіб, які мають право на допомогу по безробіттю. Особи, які мають право на допомогу по безробіттю без

урахування страхового стажу. Тривалість виплати допомоги по безробіттю застрахованим особам. Умови виплати допомоги по безробіттю незастрахованим особам.

Випадки відкладення виплати допомоги по безробіттю. Випадки скорочення виплати допомоги по безробіттю. Випадки припинення виплати допомоги по безробіттю. Розміри виплати допомоги по безробіттю. Поняття допомоги по частковому безробіттю. Випадки виплати допомоги по частковому безробіттю. Випадки невиплати допомоги по частковому безробіттю.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.

Сімейні та дитячі державні соціальні допомоги

ТЕМА 2.1. Державні допомоги сім'ям з дітьми

Поняття державної допомоги сім'ям з дітьми. Види державної допомоги сім'ям з дітьми. Правова основа призначення та виплати допомоги сім'ям з дітьми. Суб'єкти отримання допомоги. Жінки, які мають право на допомогу у зв'язку з вагітністю та пологами. Тривалість виплати допомоги у зв'язку з вагітністю та пологами. Розміри допомоги у зв'язку з вагітністю та пологами.

Особи, які мають право на допомогу при народженні дитини. Підстави для виплати допомоги при народженні дитини. Розмір допомоги при народженні дитини. Механізм виплати допомоги при народженні дитини.

Допомоги на дітей, над якими встановлено опіку чи піклування. Умови та розмір допомоги на дітей, над якими встановлено опіку чи піклування.

Особи, які мають право на допомогу на дітей самотнім матерям. Умови, за яких виплачується допомога на дітей самотнім матерям. Розмір допомоги на дітей самотнім матерям. Допомога при усиновленні дитини та її розмір.

ТЕМА 2.2. Допомоги малозабезпеченим сім'ям.

Поняття державної соціальної допомоги малозабезпеченим сім'ям. Правова основа виплати державної соціальної допомоги малозабезпеченим сім'ям. Умови призначення та виплати державної соціальної допомоги малозабезпеченим сім'ям. Документи, необхідні для призначення та виплати державної соціальної допомоги малозабезпеченим сім'ям.

Склад малозабезпеченої сім'ї. Визначення розміру допомоги для малозабезпеченої сім'ї. Випадки збільшення та зменшення розміру допомоги для малозабезпеченої сім'ї. Порядок виплати допомоги малозабезпеченій сім'ї. Випадки відмови у призначенні та виплаті допомоги малозабезпеченій сім'ї.

ТЕМА 2.3. Соціальний захист дітей

Поняття дитина-інвалід. Порядок визнання дитини інвалідом. Розмір допомоги дітям-інвалідам.

Поняття дитина-сирота та дитина, позбавлена батьківського піклування. Сутність соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування. Види допомоги дітям-сиротам та дітям, позбавленим батьківського піклування.

Допомога ВІЛ-інфікованим дітям і дітям, які страждають на зворобу, зумовлену ВІЛ.

Соціальний захист дітей, потерпілих від Чорнобильської катастрофи.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ № 3.

Соціальний захист окремих категорій осіб

ТЕМА 3.1. Соціальний захист деяких категорій осіб

Особи, які мають право на отримання допомоги постраждалим учасникам масових акцій громадського протесту в Україні. Правова основа отримання допомоги постраждалим учасникам масових акцій громадського протесту в Україні. Види допомоги постраждалим учасникам масових акцій громадського протесту в Україні та членам їх сімей. Розміри допомоги постраждалим учасникам масових акцій громадського протесту в Україні. Порядок виплати допомоги постраждалим учасникам масових акцій громадського протесту в Україні.

Випадки виплати допомоги у разі загибелі (смерті) або інвалідності працівника міліції. Поняття виконання службових обов'язків, пов'язаних з безпосередньою участю в охороні громадського порядку та боротьбі із злочинністю. Порядок виплати грошової допомоги у разі загибелі (смерті) або інвалідності працівника міліції.

Механізм надання щомісячної адресної допомоги особам, які переміщуються з тимчасово окупованої території України та районів

проведення антитерористичної операції. Випадки відмови у виплаті щомісячної адресної допомоги особам, які переміщуються з тимчасово окупованої території України та районів проведення антитерористичної операції.

Умови виплати допомоги у разі звільнення військовослужбовців, призваних на військову службу за призовом у зв'язку з мобілізацією. Особи, які мають право на протезування та умови для цього. Склад грошової допомоги, пов'язаної з безоплатним забезпеченням протезування. Порядок звернення за протезуванням. Порядок отримання грошової допомоги на протезування.

ТЕМА 3.2. Інші види державних соціальних допомог

Поняття допомоги інвалідам з дитинства та дітям-інвалідам, її розмір. Допомога на догляд за інвалідами з дитинства та дітьми-інвалідами. Розмір допомоги на догляд за інвалідами з дитинства та дітьми-інвалідами. Порядок звернення за призначенням державної соціальної допомоги інвалідам з дитинства та дітям-інвалідам.

Поняття допомоги особам, які не мають права на пенсію, та інвалідам. Особи, які мають право на таку допомогу. Умови призначення державної соціальної допомоги особам, які не мають права на пенсію, та інвалідам. Розмір державної соціальної допомоги особам, які не мають права на пенсію, та інвалідам

Умови призначення державної соціальної допомоги на догляд. Розмір державної соціальної допомоги на догляд. Виплата державної соціальної допомоги.

3. ТЕМАТИКА ТА ЗМІСТ ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ

Змістовий модуль 1

Загальна характеристика державних соціальних допомог

Лекція 1

ТЕМА 1.1. Правове регулювання державних соціальних допомог

Логіка викладу:

1. Поняття державних соціальних допомог
2. Ознаки державних соціальних допомог
3. Законодавча основа призначення та виплати державних допомог

4. Класифікація державних соціальних допомог
5. Необхідність державних допомог

Рекомендована література:

базова: 1 - 16; 18 – 25; 30; 31; 33 - 47; 55 - 62;

допоміжна: 64; 66 – 69 ; 75 - 77; 88 - 91; 96; 97; 105; 109 – 111.

4. ТЕМАТИКА, ПЛАНИ ТА МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ № 3.

Соціальний захист окремих категорій осіб

ТЕМА 3.1. Соціальний захист деяких категорій осіб

Мета: закріплення знань щодо видів допомоги учасникам масових акцій громадського протесту в Україні, порядку та розміру їх виплати, допомоги працівникам міліції у разі їх загибелі чи інвалідності, механізму надання щомісячної адресної допомоги особам, які переміщуються з тимчасово окупованої території України та районів проведення антитерористичної операції; порядку та розміру протезування осіб, які мають на це право.

Зміст семінарського заняття

Теоретичні питання:

1. Визначте осіб, які мають право на отримання допомоги постраждалим учасникам масових акцій громадського протесту в Україні, та правову основу для їх отримання
2. Які види допомоги отримують постраждалі учасники масових акцій громадського протесту в Україні та члени їх сімей?
3. Розміри постраждалим учасникам масових акцій громадського протесту в Україні
4. Порядок виплати допомоги постраждалим учасникам масових акцій громадського протесту в Україні
5. Визначте випадки виплати допомоги у разі загибелі (смерті) або інвалідності працівника міліції
6. Що розуміється під виконанням службових обов'язків, пов'язаних з безпосередньою участю в охороні громадського порядку та боротьбі із злочинністю?

7. Порядок виплати грошової допомоги у разі загибелі (смерті) або інвалідності працівника міліції

8. Визначте механізм надання щомісячної адресної допомоги особам, які переміщуються з тимчасово окупованої території України та районів проведення антитерористичної операції

9. Випадки відмови у виплаті щомісячної адресної допомоги особам, які переміщуються з тимчасово окупованої території України та районів проведення антитерористичної операції

10. Умови виплати допомоги у разі звільнення військовослужбовців, призваних на військову службу за призовом у зв'язку з мобілізацією

11. Які особи мають право на протезування та за яких умов?

12. Що включає грошова допомога, пов'язана з безоплатним забезпеченням протезування?

13. Порядок звернення за протезуванням

14. Порядок отримання грошової допомоги на протезування

Завдання для обов'язкового виконання

1. Домашні завдання

Опрацювати усно теоретичні питання, виконати у зошиті для семінарських занять практичні завдання.

Практичні завдання:

1. Шляхом співставлення окремих термінів визначте співвідношення таких понять, як: нанесення тяжких тілесних ушкоджень учаснику масових акцій громадського протесту, нанесення тілесних ушкоджень середньої важкості учаснику масових акцій громадського протесту, нанесення легких тілесних ушкоджень, побоїв, мордувань учаснику масових акцій громадського протесту.

2. На основі аналізу окремих нормативно-правових актів, зазначених у списку літератури, визначте суб'єктів отримання допомоги.

3. Користуючись Законом України «Про встановлення державної допомоги постраждалим учасникам масових акцій громадського протесту та членам їх сімей» та Порядком виплати одноразової грошової допомоги членам сімей осіб, смерть яких пов'язана з участю у масових акціях громадського протесту, що відбулися у період з 21 листопада 2013 року по 21 лютого 2014 року,

письмово визначте умови та підстави отримання допомоги та її розміри.

2. Аудиторні завдання

Обговорення домашнього завдання, рішення задач-казусів, виконання тестових завдань.

Рекомендована література:

базова: 1-16; 18-25; 30; 31; 33-47; 55-62.

Методичні вказівки щодо підготовки до семінарських занять

Семінарські заняття складаються із 2-х частин: теоретичних питань та практичних завдань .

При підготовці до семінарського заняття студент повинен всебічно розглянути та засвоїти теоретичні питання, опрацювати необхідну навчально-наукову літературу, законодавчу базу, а потім приступити до виконання практичної частини.

Виконання завдань з практичної частини передбачають: конспектування матеріалу, відповіді на питання, рішення задач-казусів з повним обґрунтуванням (якщо таке завдання передбачено) і без такого.

Задачі є основною формою виконання практичного завдання. Метою їх використання є набуття навичок застосування діючого законодавства та максимальне наближення теоретичного навчання з майбутньою професійною діяльністю. Під час їх розв'язання потрібно користуватися нормативними джерелами, а також науково-навчальною літературою. Відповідь на задачу повинна бути максимально розгорнута, викладена логічно та послідовно.

5. МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ І ТЕМАТИКА КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

Мета контрольної роботи полягає у:

- систематизації, поглибленні і закріпленні теоретичних і практичних знань;
- виробленні вмій і навичок застосування набутих знань при розв'язанні конкретних завдань;

- формуванні розуміння існуючих у праві науково-практичних проблем і набуття вміння їх розв'язувати;
- оволодінні методикою наукового дослідження при вирішенні проблемних питань, які досліджуються в контрольній роботі, узагальненні та логічному викладенні матеріалу;
- вироблені навиків практичного застосування діючого законодавства.

Номер теми контрольної роботи залежить від останньої цифри у заліковій книжці і обирається студентом. Так, якщо номер залікової книжки закінчується на цифру «1, 3, 5, 7, 9», то він має обрати варіант № 1. Якщо номер залікової книжки закінчується на цифру «0, 2, 4, 6, 8», то він має обрати варіант № 2.

Виконання контрольної роботи слід починати з ознайомлення з загальними методичними рекомендаціями.

Контрольна робота містить в собі дві частини – теоретичну і практичну. Теоретична частина являє собою науково-практичний аналіз певних питань програмного матеріалу, який проводиться на підставі вивчення наукової літератури, чинного законодавства, судової практики, які було самостійно підібрано і проаналізовано студентом при виконанні контрольної роботи. Практична частина складається з підготовки таблиць по заданій тематиці або вирішення задачі.

Обов'язковими складовими **теоретичної частини** контрольної роботи є:

- 1) зміст;
- 2) основна частина;
- 3) список використаних джерел.

Зміст роботи включає план роботи, а також посилання на список використаних джерел.

Основна частина являє собою змістовне розкриття питань, які становлять предмет дослідження.

У **списку використаних джерел** наводяться джерела, на які зроблені посилання в контрольній роботі, при цьому слід дотримуватися вимог стосовно назви джерел та послідовності їх розміщення у списку.

Практична частина повинна містити рішення задач з обов'язковим посиланням на використані нормативно-правові акти або підготовку таблиці по заданій тематиці.

Вимоги щодо оформлення контрольної роботи

Контрольна робота повинна бути написана українською мовою, грамотно, акуратно, власноруч (розбірливим почерком) або віддрукована.

Робота виконується на стандартних аркушах паперу формату А4 (210 мм x 297 мм) з розміщенням тексту лише на одному боці аркуша та з дотриманням відповідних технічних вимог щодо розміщення тексту та встановлених правил щодо посилань на джерела.

Сторінки контрольної роботи, починаючи з вступу, мають бути пронумеровані.

При цьому титульна сторінка та зміст контрольної роботи включаються до загальної нумерації сторінок, однак цифра 1 на титульній сторінці не ставиться. За певними правилами оформлюється титульна сторінка контрольної роботи.

У кінці роботи, після списку використаних джерел, студент повинен поставити дату її фактичного завершення і власноручний підпис.

Оптимальний обсяг для контрольної роботи становить 25-30 друкованих сторінок. Допускається відхилення від зазначених орієнтирів у бік збільшення у межах 20 відсотків.

На перевірку викладачу робота подається за один місяць до початку сесії.

До захисту не допускаються та повертаються студенту для повторного виконання контрольні роботи у випадках, коли:

- при виконанні теоретичної частини використаний лише один навчальний посібник чи підручник;
- обсяг контрольної роботи менший 15 сторінок;
- практична частина виконана на основі застарілого (відмінного, зміненого) законодавства;
- практичні завдання вирішені не вірно або з суттєвими помилками;
- робота виконана за допомогою засобів ксерокопіювання та сканера;
- несаможиття або не відповідає вищезазначеним вимогам.

Варіанти контрольної роботи для студентів заочної форми навчання

Варіант № 1

1. Державна соціальна допомога особам, які не мають права на пенсію, та інвалідам

2. Допомога на дітей одиницим матерям: поняття, суб'єкти отримання, тривалість виплати, розміри.

3. Практичне завдання

Підготувати таблицю видів державних допомог із зазначенням:

1. Вид допомоги

2. Суб'єкти її отримання

3. Законодавча база

4. Розмір допомоги на момент підготовки контрольної роботи

Варіант № 2

1. Допомога у зв'язку з вагітністю та пологами: поняття, суб'єкти отримання, тривалість виплати, розміри.

2. Державна допомога малозабезпеченим сім'ям.

3. Задача:

Громадянка Щербак, перебуваючи у додатковій відпустці по догляду за 5-ти річною дитиною, захворіла на ангіну і звернулася до Черкаської обласної лікарні, де вона працювала медичною сестрою, з вимогою оплатити їй лікарняний листок тривалістю 15 робочих днів. Адміністрація лікарні відмовилася оплачувати лікарняний листок, мотивуючи це тим, що Щербак в цей час не працювала, а перебувала у відпустці. Остання з цим не погодилася і готує позов до суду.

Оцініть законність дій адміністрації Черкаської обласної лікарні та підготуйте обґрунтовану відмову Щербак.

Яке рішення у даній справі повинен прийняти суд, якщо Щербак подасть позов?

6. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ (САМОКОНТРОЛЮ)

1. Які органи призначають та виплачують допомогу при народженні дитини?
2. Допомоги по вагітності та пологах виплачуються протягом...днів
3. Допомоги по вагітності та пологах незастрахованим жінкам надається
4. Допомога при народженні дитини надається...
5. Допомога при народженні дитини призначається за умови
6. Виплата допомоги при народженні дитини здійснюється
7. Допомога на дітей, над якими встановлено опіку чи піклування, призначається
8. Допомога на дітей, над якими встановлено опіку чи піклування, призначається строком на
9. Одинокa мати – це жінка, яка
10. Право на допомогу на дітей одинoким матерям мають
11. Для отримання допомоги на дітей одинoким матерям подаються такі документи
12. Право на допомогу при усиновленні дитини мають
13. Допомога при усиновленні дитини надається у розмірі
14. Допомога по безробіттю призначається
15. Допомога по безробіттю визначається у відсотках до їх середньої заробітної плати (доходу) або середнього грошового забезпечення залежно від страхового стажу до 2 років
16. Допомога по безробіттю визначається у відсотках до їх середньої заробітної плати (доходу) або середнього грошового забезпечення залежно від страхового стажу від 2 до 6 років
17. Допомога по безробіттю визначається у відсотках до їх середньої заробітної плати (доходу) або середнього грошового забезпечення залежно від страхового стажу від 6 до 10 років
18. Допомога по безробіттю визначається у відсотках до їх середньої заробітної плати (доходу) або середнього грошового забезпечення залежно від страхового стажу понад 10 років
19. Залежно від тривалості безробіття допомога по безробіттю зменшується і виплачується у відсотках до визначеного розміру: перші 90 календарних днів

20. Залежно від тривалості безробіття допомога по безробіттю зменшується і виплачується у відсотках до визначеного розміру: протягом наступних 90 календарних днів

21. Без урахування страхового стажу в розмірі, установленному законодавством, визначається допомога по безробіттю для таких категорій безробітних

22. Загальна тривалість виплати допомоги по безробіттю не може перевищувати

23. Умовою для призначення допомоги по безробіттю є

24. Незастрахованим особам допомога по безробіттю виплачується

25. Незастрахованим особам допомога по безробіттю встановлюється тривалістю

26. Виплата допомоги по безробіттю припиняється у разі

27. Допомога по безробіттю не може перевищувати

28. Мінімальний розмір допомоги по безробіттю встановлюється

29. Допомога по частковому безробіттю – це

30. Допомога по частковому безробіттю не надається у разі, коли

31. Суб'єктами отримання державної допомоги постраждалим учасникам масових акцій громадського протесту в Україні є

32. Відповідно до законодавства постраждалим учасникам акцій мирного протесту та членам їх сімей призначаються такі види державної допомоги

33. Допомога у зв'язку зі смертю члена сім'ї, який брав участь у масових акціях громадського протесту, за умови, що смерть безпосередньо пов'язана з участю в масових акціях громадського протесту, призначається в розмірі

34. Допомога у зв'язку з нанесенням тілесних ушкоджень середньої тяжкості учаснику масових акціях громадського протесту призначається в розмірі

35. Допомога у зв'язку з нанесенням тяжких тілесних ушкоджень учаснику масових акціях громадського протесту призначається в розмірі

36. Допомога у зв'язку з нанесенням легких тілесних ушкоджень, побоїв, мордувань учаснику масових акціях громадського протесту призначається в розмірі

37. Для отримання допомоги учаснику акцій громадського протесту в Україні слід звертатися
38. Для отримання допомоги учаснику акцій громадського протесту в Україні слід подати наступні документи
39. Грошова допомога переміщеним особам надається
40. Грошова допомога переміщеним особам надається в розмірі
41. Право на державну соціальну допомогу особам, які не мають права на пенсію, мають
42. Державна соціальна допомога особам, які не мають права на пенсію, призначається за умови
43. Розмір державної соціальної допомоги особам, які не мають права на пенсію, становить
44. Державна соціальна допомога на догляд призначається
45. Право на державну допомогу малозабезпеченим сім'ям мають
46. Розмір державної допомоги малозабезпеченим сім'ям залежить від
47. Розмір державної допомоги дітям-інвалідам становить
48. Право на протезування мають
49. Порядок отримання грошової допомоги на протезування включає
50. Порядок виплати грошової допомоги у разі загибелі (смерті) або інвалідності працівника міліції включає

7. ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Поняття державної соціальної допомоги
2. Необхідність існування інституту державних соціальних допомог
3. Класифікація державних соціальних допомог
4. Законодавчі акти України, що регулюють виплату державної соціальної допомоги
5. Поняття соціального страхування та його значення в Україні
6. Соціальне страхування та його елементи
7. Особи, які підлягають соціальному страхуванню

8. Види матеріального забезпечення у зв'язку з тимчасовою непрацездатністю
9. Страхові випадки виплати допомоги у зв'язку з тимчасовою непрацездатністю
10. Підстави для відмови виплати допомоги у зв'язку з тимчасовою непрацездатністю
11. Розміри допомоги у зв'язку з тимчасовою непрацездатністю
12. Поняття та види державної допомоги сім'ям з дітьми
13. Нормативно-правові акти України щодо виплати державної допомоги сім'ям з дітьми
14. Умови і порядок призначення та виплати допомоги у зв'язку з вагітністю та пологами
15. Тривалість виплати допомоги у зв'язку з вагітністю та пологами
16. Розміри допомоги у зв'язку з вагітністю та пологами
17. Допомога при народженні дитини
18. Розміри допомоги при народженні дитини на момент складання заліку
19. Припинення виплати допомоги при народженні дитини
20. Допомога на дітей, над якими встановлено опіку чи піклування
21. Документи, необхідні для призначення та виплати допомоги на дітей, над якими встановлено опіку чи піклування
22. Допомога на дітей одиницями матерям: поняття, суб'єкти отримання
23. Документи, необхідні для виплати допомоги на дітей одиницями матерям
24. Розміри допомоги на дітей одиницями матерям
25. Допомога при усиновленні дитини
26. Припинення виплати державної допомоги сім'ям з дітьми
27. Термін розгляду документів для призначення державної допомоги сім'ям з дітьми
28. Виплата державної допомоги сім'ям з дітьми
29. Відповідальність за подання неправдивих відомостей для призначення допомоги сім'ям з дітьми
30. Поняття допомоги малозабезпеченим сім'ям

31. Особи, які мають право на допомогу малозабезпеченим сім'ям
32. Склад малозабезпеченої сім'ї
33. Документи, необхідні для отримання допомоги малозабезпеченим сім'ям
34. Випадки відмови виплати допомоги малозабезпеченим сім'ям
35. Визначення розміру допомоги малозабезпеченим сім'ям
36. Зменшення розміру соціальної допомоги малозабезпеченим сім'ям
37. Строки призначення та виплати допомоги малозабезпеченим сім'ям
38. Державні соціальні допомоги дітям-інвалідам: поняття, розміри
39. Допомоги по безробіттю: поняття, види
40. Державна соціальна допомога особам, які не мають права на пенсію: поняття, умови призначення
41. Державна соціальна допомога інвалідам, які не мають права на пенсію: поняття, умови призначення
42. Розмір державної соціальної допомоги особам, які не мають права на пенсію, та інвалідам
43. Державні соціальні допомоги дітям-сиротам та дітям, позбавленим батьківського піклування
44. Розміри державної соціальної допомоги дітям-сиротам та дітям, позбавленим батьківського піклування
45. Допомога ВІЛ-інфікованим дітям і дітям, які страждають на хворобу, зумовлену ВІЛ
46. Порядок визнання дитини інвалідом
47. Соціальний захист дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування
48. Соціальний захист дітей, потерпілих від Чорнобильської катастрофи
49. Особи, які мають право на отримання допомоги постраждалим учасникам масових акцій громадського протесту в Україні, та правова основа для їх отримання
50. Види допомоги, які отримують постраждалі учасники масових акцій громадського протесту в Україні та члени їх сімей

51. Розміри допомоги постраждалим учасникам масових акцій громадського протесту в Україні

52. Порядок виплати допомоги постраждалим учасникам масових акцій громадського протесту в Україні

53. Випадки виплати допомоги у разі загибелі (смерті) або інвалідності працівника міліції

54. Що розуміється під виконанням службових обов'язків, пов'язаних з безпосередньою участю в охороні громадського порядку та боротьбі із злочинністю?

55. Порядок виплати грошової допомоги у разі загибелі (смерті) або інвалідності працівника міліції

56. Механізм надання щомісячної адресної допомоги особам, які переміщуються з тимчасово окупованої території України та районів проведення антитерористичної операції

57. Випадки відмови у виплаті щомісячної адресної допомоги особам, які переміщуються з тимчасово окупованої території України та районів проведення антитерористичної операції

58. Умови виплати допомоги у разі звільнення військовослужбовців, призваних на військову службу за призовом у зв'язку з мобілізацією

59. Особи, які мають право на протезування та умови протезування

60. Що включає грошова допомога, пов'язана з безоплатним забезпеченням протезування?

61. Порядок звернення за протезуванням

62. Порядок отримання грошової допомоги на протезування

8. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ І ЛІТЕРАТУРИ

Базова:

1. Конвенція про права дитини: Міжнародний документ ООН від 20.11.1989 р.: станом на 20.11.2014 р. [Електронний режим]. - Режим доступу до ресурсу:http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_021

2. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР: станом на 30.09.2016 р. [Електронний режим]. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>

3. Про державну допомогу сім'ям з дітьми: Закон України від 21.11.1992 р. № 2811-ХІІ (в редакції Закону № 2334-ІІІ від 22.03.2001 р.): станом на 08.06.2016 р. [Електронний режим]. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2811-12>

4. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Закон України від 28.12.2014 р. № 77-VIII: станом на 05.10.2016 р. [Електронний режим]. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/77-19>
5. Про державну соціальну допомогу інвалідам з дитинства та дітям-інвалідам: Закон України від 16.11.2000 р. № 2109-III: станом на 05.03.2017 р. [Електронний режим]. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2109-14>
6. Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям: Закон України від 01.06.2000 р. № 1768-III: станом на 06.08.2017 р. [Електронний режим]. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1768-14>
7. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття: Закон України від 02.03.2000 р. № 1533-III: станом на 01.08.2016 [Електронний режим]. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1533-14>
8. Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту: Закон України від 22.10.1993 р. № 3551-XII: станом на 01.07.2017 р. [Електронний режим]. - Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3551-12>
9. Про державну соціальну допомогу особам, які не мають права на пенсію, та інвалідам: Закон України від 18.05.2004 р. № 1727-IV: станом на 05.03.2017 р. [Електронний режим]. - Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1727-15>
10. Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування: Закон України від 13.01.2005 № 2342-IV: станом на 01.01.2017 р. [Електронний режим]. - Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2342-15>
11. Про протидію поширенню хвороб, зумовлених вірусом імунодефіциту людини (ВІЛ), та правовий і соціальний захист людей, які живуть з ВІЛ: Закон України від 12.12.1991 р. № 1972-XII: станом на 05.12.2012 р. [Електронний режим]. - Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1972-12>
12. Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи: Закон України від 28.02.1991 № 796-XII: станом на 28.06.2017 р. [Електронний режим]. - Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/796-12/page>
13. Про встановлення державної допомоги постраждалим учасникам масових акцій громадського протесту та членам їх сімей: Закон України від 21.02.2014 р. № 745-VII: станом на 01.01.2016 р. [Електронний режим]. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/745-18>
14. Кодекс законів про працю України: Закон України від 10.12.1971 р. № 322-VIII: станом на 30.04.2017 р. [Електронний режим]. - Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/go/322-08>
15. Основи законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Закон України від 14.01.1998 р. № 16/98-ВР: станом на 01.01.2017 р. [Електронний режим]. Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/16/98-%D0%B2%D1%80>
16. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо реформування загальнообов'язкового державного соціального страхування та легалізації фонду оплати праці: Закон України від 28.12.2014 р. № 77-VIII: станом на 05.10.2016 р. [Електронний режим]. Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/77-19>

17. Про військовий обов'язок і військову службу: Закон України від 25.03.1992 р. № 2232-ХІІ: станом на 20.04.2017 р. [Електронний режим]. - Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2232-12>

18. Про зайнятість населення: Закон України: від 05.07.2012 № 5067-VI: станом на 30.08.2016). [Електронний режим]. - Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/go/5067-17>

19. Про реабілітацію інвалідів в Україні: Закон України від 06.10.2005 р. № 2961-IV: станом на 07.08.2017 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2961-15>

20. Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні: Закон України від 16.12.1993 р. № 3721-ХІІ: станом на 01.01.2015 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3721-12>

21. Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей: Закон України від 20.12.1991 р. № 2011-ХІІ: станом на 07.05.2017 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2011-12>

22. Про охорону дитинства: Закон України від 26.01.2001 р. № 2402-III: станом на 07.05.2017 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2402-14>

23. Про соціальний захист дітей війни: Закон України від 18.11.2004 р. № 2195-IV: станом на 01.01.2015 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2195-15>

24. Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні: Закон України від 21.03.1991 р. № 875-ХІІ: станом на 07.05.2017 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/875-12>

25. Про охорону дитинства: Закон України від 26.04.2001 р. № 2402-III: станом на 07.05.2017 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2402-14>

26. Про житловий фонд соціального призначення: Закон України від 12.01.2006 р. № 3334- IV: станом на 30.11.2016 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3334-15>

27. Про статус ветеранів військової служби, ветеранів органів внутрішніх справ, ветеранів Національної поліції і деяких інших осіб та їх соціальний захист: Закон України від 24.03.1998 р. № 203/98-ВР: станом на 07.05.2017 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/203/98-%D0%B2%D1%80>

28. Рішення КСУ у справі за конституційним поданням 47 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень частин першої, другої статті 2 Закону України «Про розмір внесків на деякі види загальнообов'язкового державного соціального страхування» (справа про надання допомоги по тимчасовій непрацездатності) від 17.03.2005 р.

29. Концепція соціального забезпечення населення України: Постанова Верховної Ради України від 21.12.1993 р. № 3758-ХІІ. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3758-12>

30. Про додаткові заходи щодо посилення соціального захисту багатодітних і неповних сімей: Указ Президента України від 30.12.2000 р. № 1396/2000 [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1396/2000>

31. Про одноразову винагороду жінкам, яким присвоєно почесне звання України «Мати-героїня»: Указ Президента України від 25.12.2007 р. № 1254/2007 [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1254/2007>

32. Постанова КМУ від 06.05.2001 р. №439 "Про затвердження порядку оплати перших п'яти днів тимчасової непрацездатності внаслідок захворювання або травми, не пов'язаної з нещасним випадком на виробництві, за рахунок коштів підприємства, установи, організації"

33. Про затвердження Порядку призначення та виплати тимчасової державної допомоги дітям, батьки яких ухиляються від сплати аліментів, не мають можливості утримувати дитину або місце проживання їх невідоме: Постанова Кабінету Міністрів України від 22.02.2006 р. № 189 : станом на 14.12.2016 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/189-2006-п>

34. Порядок та умови виплати одноразової грошової допомоги у разі загибелі (смерті) або інвалідності працівника міліції: Постанова Кабінету Міністрів України від 12 травня 2007 р. № 707: станом на 22.11.2014 р. [Електронний режим]. - Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/707-2007-%D0%BF>

35. Деякі питання виплати одноразової грошової допомоги у разі загибелі (смерті) працівника міліції: Постанова Кабінету Міністрів України від 05.11.2014 р. № 626 [Електронний режим]. - Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/626-2014-%D0%BF>

36. Порядок надання щомісячної адресної допомоги особам, які переміщуються з тимчасово окупованої території України та районів проведення антитерористичної операції, для покриття витрат на проживання, в тому числі на оплату житлово-комунальних послуг: Постанова Кабінету Міністрів України від 01.10.2014 р. № 505: станом на 17.03.2015 р. [Електронний режим]. - Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/505-2014-%D0%BF>

37. Про здійснення соціальних виплат особам, які переміщуються з тимчасово окупованої території України та районів проведення антитерористичної операції: Постанова Кабінету Міністрів України від 05.11.2014 р. № 637: станом на 31.12.2014 р. [Електронний режим]. - Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/637-2014-%D0%BF>

38. Порядок та умови виплати одноразової грошової допомоги у разі звільнення військовослужбовцям, призваним на військову службу за призовом у зв'язку з мобілізацією: Постанова Кабінету Міністрів України від 17.09.2014 р. № 460. [Електронний режим]. - Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/460-2014-%D0%BF>

39. Порядок протезування та ортезування виробами підвищеної функціональності за технологіями виготовлення, які відсутні в Україні, окремих категорій громадян, які брали участь в антитерористичній операції та/або забезпеченні її проведення (здійсненні заходів, пов'язаних з попередженням,

виявленям і припиненням терористичної діяльності) і втратили функціональні можливості кінцівки або кінцівок: Постанова Кабінету Міністрів України від 01.10.2014 р. № 518: станом на 11.02.2015 р. [Електронний режим]. - Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/518-2014-%D0%BF>

40. Про розмір щомісячної державної допомоги ВІЛ-інфікованим дітям і дітям, які страждають на хворобу, зумовлену ВІЛ: Постанова Кабінету Міністрів України від 12.09.2012 р. № 852. [Електронний режим]. - Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/852-2012-%D0%BF>

41. Порядок встановлення лікарсько-консультативними комісіями інвалідності дітям: Постанова Кабінету Міністрів України від 21.11.2013 р. № 917. [Електронний режим]. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/917-2013-%D0%BF#n80>

42. Порядок надання одноразової допомоги дітям-сиротам і дітям, позбавленим батьківського піклування, після досягнення 18-річного віку: Постанова Кабінету Міністрів України від 25.08.2005 р. № 823: станом на 07.10.2015 р. [Електронний режим]. - Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/823-2005-%D0%BF>

43. Порядок призначення і виплати державної соціальної допомоги особам, які не мають права на пенсію, та інвалідам і державної соціальної допомоги на догляд: Постанова Кабінету Міністрів України від 02.04.2005 р. № 261: станом на 01.01.2017 р. [Електронний режим]. - Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/261-2005-%D0%BF>

44. Порядок призначення і виплати державної допомоги сім'ям з дітьми: Постанова Кабінету Міністрів України від 27.12.2001 р. № 1751 р.: станом на 14.12.2016 р. [Електронний режим]. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1751-2001-%D0%BF>

45. Порядок призначення і виплати державної соціальної допомоги малозабезпеченим сім'ям: Постанова Кабінету Міністрів України від 24.03.2003 р. № 250: станом на 11.07.2017 р. [Електронний режим]. - Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/250-2003-%D0%BF>

46. Про соціальний захист членів сімей осіб, смерть яких пов'язана з участю в масових акціях громадського протесту, що відбулися у період з 21 листопада 2013 р. по 21 лютого 2014 року, а також осіб, яким посмертно присвоєно звання Герой України за громадянську мужність, патріотизм, героїчне відстоювання конституційних засад демократії, прав і свобод людини, самовіддане служіння Українському народові, виявлені під час Революції гідності: Постанова Кабінету Міністрів України від 28.03.2014 р. № 76: станом на 16.08.2017 р. [Електронний режим]. - Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/76-2014-%D0%BF>

47. Про соціальний захист осіб, які отримали тяжкі тілесні ушкодження під час участі у масових акціях громадського протесту, що відбулися у період з 21 листопада 2013 р. по 21 лютого 2014 року": Постанова Кабінету Міністрів України від 06.08.2014 р. № 324: станом на 16.08.2017 р. [Електронний режим]. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/324-2014-%D0%BF>

48. Про соціальний захист осіб, які отримали тілесні ушкодження середньої тяжкості під час участі у масових акціях громадського протесту, що відбулися у період з 21 листопада 2013 р. по 21 лютого 2014 року: Постанова Кабінету Міністрів

України від 29.07.2015 р. № 535: станом на 18.03.2017 р. [Електронний режим]. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/535-2015-%D0%BF>

49. Про соціальний захист осіб, які отримали легкі тілесні ушкодження, побої, мордування під час участі у масових акціях громадського протесту, що відбулися у період з 21 листопада 2013 р. по 21 лютого 2014 року: Постанова Кабінету Міністрів України від 23.12.2015 р. № 1098: станом на 18.03.2017 р. [Електронний режим]. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1098-2015-%D0%BF>

50. Деякі питання призначення та виплати державної допомоги постраждалим учасникам масових акцій громадського протесту і членам їх сімей: Постанова Кабінету Міністрів України від 08.08.2016 р. № 515. [Електронний режим]. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/515-2016-%D0%BF>

51. Про виплату у 2017 році одноразової грошової допомоги членам сімей осіб, смерть яких пов'язана з участю в масових акціях громадського протесту, що відбулися у період з 21 листопада 2013 р. по 21 лютого 2014 р., осіб, яким посмертно присвоєно звання Герой України за громадянську мужність, патріотизм, героїчне відстоювання конституційних засад демократії, прав і свобод людини, самовіддане служіння Українському народові, виявлені під час Революції гідності, та особам, які отримали тяжкі, середньої тяжкості та легкі тілесні ушкодження, побої, мордування під час участі у зазначених акціях: Постанова Кабінету Міністрів України від 01.02.2017 р. № 35. [Електронний режим]. - Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/35-2017-%D0%BF>

52. Порядок виплати одноразової винагороди жінкам, яким присвоєно почесне звання України «Мати-героїня»: Постанова Кабінету Міністрів України від 28.02.2011 р. № 268. [Електронний режим]. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/268-2011-%D0%BF>

53. Про виділення коштів для надання одноразової грошової допомоги особам, які отримали тяжкі тілесні ушкодження під час участі в масових акціях громадського протесту, що відбулися у період з 21 листопада 2013 р. по 21 лютого 2014 року: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 21.02.2017 р. № 151-р. [Електронний режим]. - Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/151-2017-%D1%80>

54. Про виділення коштів для надання одноразової грошової допомоги особам, які отримали тілесні ушкодження середньої тяжкості під час участі у масових акціях громадського протесту, що відбулися у період з 21 листопада 2013 р. по 21 лютого 2014 року Розпорядження Кабінету Міністрів України від 21.02.2017 р. № 152-р. [Електронний режим]. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/ru/152-2017-%D1%80>

55. Про виділення коштів для надання одноразової грошової допомоги особам, які отримали легкі тілесні ушкодження, побої, мордування під час участі у масових акціях громадського протесту, що відбулися у період з 21 листопада 2013 р. по 21 лютого 2014 року Розпорядження Кабінету Міністрів України від 21.02.2017 р. № 149-р. [Електронний режим]. - Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/149-2017-%D1%80>

56. Порядок надання допомоги по безробіттю, у тому числі одноразової її виплати для організації безробітними підприємницької діяльності: Наказ Міністерства

праці та соціальної політики України від 20.11.2000 р. № 307. [Електронний режим]. - Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0915-00>

57. Порядок надання допомоги по частковому безробіттю: Наказ Міністерства соціальної політики України від 07.03.2013 р. № 103 [Електронний режим]. - Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/RE23288.html

58. Про затвердження форм списків осіб, які отримали тілесні ушкодження середньої тяжкості, та осіб, які отримали легкі тілесні ушкодження, побої, мордування під час участі у масових акціях громадського протесту, що відбулися у період з 21 листопада 2013 року по 21 лютого 2014 року, щодо яких прийнято рішення про виплату одноразової грошової допомоги: Наказ Міністерства соціальної політики України від 22.02.2016 р. № 150. [Електронний режим]. - Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0291-16>

59. Порядок виплати одноразової грошової допомоги членам сімей осіб, смерть яких пов'язана з участю у масових акціях громадського протесту, що відбулися у період з 21 листопада 2013 року по 21 лютого 2014 року: Наказ Міністерства соціальної політики України від 06.05.2014 № 275: станом на 17.02.2015 р. [Електронний режим]. - Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0505-14>

60. Порядок виплати щомісячної державної допомоги ВІЛ-інфікованим дітям і дітям, які страждають на хворобу, зумовлену ВІЛ: Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 26.11.2012 р. № 946. [Електронний режим]. - Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z1982-12>

61. Порядок надання державної соціальної допомоги інвалідам з дитинства та дітям-інвалідам: Наказ Міністерства праці та соціальної політики України, Міністерства фінансів України, Міністерства охорони здоров'я України від 30.04.2002 р. № 226/293/169: станом на 01.01.2017 р. [Електронний режим]. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0466-02>

62. Соціальний захист дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування: Роз'яснення Міністерства юстиції України від 13.07.2011 р. [Електронний режим]. - Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/n0051323-11>

Допоміжна:

63. Андріїв В.В. Особливості призначення соціальної допомоги на дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування // Актуальні проблеми держави і права. – Випуск 37, 2008. – С. 94-101.

64. Андріїв В.В. Окремі питання правового регулювання та забезпечення соціальними допомогою ми за законодавством України // Проблеми правового забезпечення праці та соціального захисту населення України в сучасних умовах: Збірник матеріалів круглого столу / За редакцією кандидата юридичних наук, доцента Шумної Л.П. – Чернігів: КП «Видавництво «Чернігівські обереги», 2007. – 188 с. – С. 169-174.

65. Афанасьєва Ю.В. Удосконалення системи соціального захисту багатодітних сімей в Україні // Теорія та практика державного управління. – 2012. – Випуск 2(41).

66. Бойко М.Д. Право соціального забезпечення України: Навчальний посібник. – Вид. 3-ге, доп. та переробл. – К.: Атіка, 2006. – 380 с.

67. Болотіна Н.Б. Право соціального захисту України: Навч. посіб. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2008. – 663 с. – (Вища освіта XXI століття).
68. Болотіна Н.Б. Право соціального захисту: становлення і розвиток в Україні. – К.: Знання, 2005. – 381 с.
69. Болотіна Н.Б. Право людини на соціальний захист в Україні / Н.Б. Болотіна. – К.: Знання, 2010. – 107 с. – (Бібліотечка товариства «Знання». Серія «Юридична»; 2010, № 2-3).
70. Бондарчук М. Соціальне страхування в Україні: Правові аспекти становлення та розвитку. – Навч. пос. К.: Знання, 2005.
71. Бондарчук М.І. Правове регулювання соціального страхування в Україні: моногр. – Чернівці, 2014. – 472 с.
72. Бориченко К.В. Міжнародно-правові стандарти соціального захисту сімей з дітьми // Тенденції розвитку науки трудового права та права соціального забезпечення. Зб. наук. праць. Матеріали І міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 25-26 квіт. 2013 р.) / за ред. проф. М.І. Іншина, проф. Н.М. Хуторян, доц. В.І. Щербини. – К.: Ніка-Центр, 2013. – 676 с.
73. Бориченко К.В. Соціальний захист сімей з дітьми за законодавством України: моногр. – О.,; 2015. – 302 с.
74. Волкова Г.Р. Поняття «дитина-інвалід» за законодавством України // Проблеми правового забезпечення праці та соціального захисту населення України в сучасних умовах: Збірник матеріалів круглого столу / За редакцією кандидата юридичних наук, доцента Шумної Л.П. – Чернівці: КП «Видавництво «Чернігівські обереги», 2007. – 188 с. – С. 143-148.
75. Дробот Ж.А. Щодо поняття державних соціальних допомог в Україні // Актуальні проблеми формування громадянського суспільства та становлення правової держави: Збірник наукових праць. – Черкаси: Вид. О. Вовчок, 2016. – 280 с.
76. Дробот Ж.А. «Соціальне забезпечення» чи «соціальний захист»? // Тенденції розвитку науки трудового права та права соціального забезпечення. Зб. наук. праць. Матеріали І міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 25-26 квіт. 2013 р.) / за ред. проф. М.І. Іншина, проф. Н.М. Хуторян, доц. В.І. Щербини. – К.: Ніка-Центр, 2013. – 676 с.
77. Дрозд Д.М. Поняття державної соціальної допомоги в Україні // Всеукраїнський форум молодих науковців «Макаровські читання-2013» [Електронний режим]. - Режим доступу: web-site: conference.nuos.edu.ua
78. Зганяйко В. О. Правове забезпечення соціального захисту осіб, які захищають Вітчизну та членів їх сімей // Актуальні проблеми формування громадянського суспільства та становлення правової держави: Збірник наукових праць. – Черкаси: Вид. О. Вовчок, 2016. – 280 с.
79. Кайтанський О.С. Правове забезпечення соціального захисту молоді в Україні: моногр. – О., 2015. – 202 с.
80. Малюга Л.Ю. Соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи: моногр. – К., 2013. – 265 с.
81. Медвідь А.О. Соціальний захист бездомних осіб і безпритульних дітей: моногр. – О., 2016. – 198 с.

82. Мироненко В. Забезпечення дотримання прав дітей в Україні нормами національного законодавства // Підприємництво, господарство і право. – 2008. - № 4. – С. 6-8.
83. Москаленко О.В. Основні засади загальнообов'язкового державного соціального страхування в умовах ринкової економіки : моногр. – Х., 2012. – 400 с.
84. Опольська Н.М. Правове забезпечення прав та свобод дитини в Україні (загальнотеоретичний аспект): автореф...канд. юрид. наук: спец. 12.00.01. – Київ, 2010. – 20 с.
85. Полякова О. Призначення та виплата державної соціальної допомоги інвалідам з дитинства та дітям-інвалідам // Вісник Пенсійного фонду України. – 2007. - № 2.
86. Потопахіна О.М. Соціальний захист дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, та осіб з їх числа : монографія // О.М. Потопахіна. – Одеса : Фенікс, 2009. – 204 с.
87. Потопахіна О.М. Матеріальне забезпечення дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, за законодавством України // Актуальні проблеми держави і права. – Випуск 37, 2008. – С. 135-140.
88. Право соціального забезпечення України: Навчальний посібник / За ред. П.Д. Пилипенка. – К.: Істина, 2007. – 224 с.
89. Право соціального забезпечення: Підруч. для студ. вищ. навч. закл. / П.Д. Пилипенко, В.Я. Бурак, С.М. Синчук та ін. / За ред. П.Д. Пилипенка. – 2-ге вид., переробл. і доп. – К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2008. – 504 с.
90. Право соціального забезпечення України: підруч. / П.Д. Пилипенко та ін., за ред. д-ра юрид. наук, проф. П.Д. Пилипенка; Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. – К., 2014. – 476 с.
91. Право соціального забезпечення в Україні: Підручник. – Харків / За заг. ред. М.І. Іншина, С.М. Прилипка, О.М. Ярошенка: Видавництво «ФІНН», 2009. – 434с.
92. Правове регулювання соціального захисту осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи / за заг. наук. ред. проф. О.М. Ярошенка. – Х., 2014. – 336 с.
93. Призначення та виплата державної соціальної допомоги інвалідам з дитинства та дітям-інвалідам // Вісник Пенсійного фонду України. – 2007. - № 7.
94. Рудик В. Зміст поняття «соціальна допомога» в теорії та законодавстві // Юридична Україна. – 2011. - № 11. – С. 43 – 46.
95. Сільченко С.О. Окремі питання теорії правовідносин соціального страхування // Тенденції розвитку науки трудового права та права соціального забезпечення. Зб. наук. праць. Матеріали I міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 25-26 квіт. 2013 р.) / за ред. проф. М.І. Іншина, проф. Н.М. Хуторян, доц. В.І. Щербини. – К.: Ніка-Центр, 2013. – 676 с.
96. Синчук С.М. Цільове спрямування як критерій видового поділу соціальних допомог // Тенденції розвитку науки трудового права та права соціального забезпечення. Зб. наук. праць. Матеріали I міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 25-26 квіт. 2013 р.) / за ред. проф. М.І. Іншина, проф. Н.М. Хуторян, доц. В.І. Щербини. – К.: Ніка-Центр, 2013. – 676 с.

97. Синчук С.М., Бурак В.Я. Право соціального забезпечення України: Навч. посіб. / За ред. С.М. Синчук. – 2-ге вид., перероб. і доп. - К.: Знання, 2006. – 318ю с.
98. Синчук С. Модель національної системи соціального забезпечення в контексті європейського напрямку розвитку України // Право України. – 2016. - № 8. – С. 17-23.
99. Сирота І.М. Право соціального забезпечення в Україні: Підручник. – Вид. сьоме, перероблене й доповнене з урахуванням змін чинного законодавства. – Х.: «Одіссей», 2007. – 408с.
100. Сташків Б. Теорія права соціального забезпечення: Навч. посіб. – К.: Знання, 2005. – 405 с. – (Вища освіта XXI століття).
101. Тарасенко В.С. Правове забезпечення соціального захисту дітей-інвалідів в Україні: Монографія. – О.: Фенікс, 2008. – 156 с.
102. Тарасенко В.С. Форми та види соціального захисту дітей-інвалідів // Актуальні проблеми держави і права. – Випуск 46, 2009. – С. 81-88.
103. Тарасенко В.С. Правові аспекти матеріального забезпечення дітей-інвалідів // Актуальні проблеми держави і права. – Випуск 25, 2005. – С. 373-379.
104. Темченко О.В. Соціальна функція української держави у сфері захисту прав дитини // Актуальні проблеми держави і права. – Випуск 51, 2009. – С. 394-399.
105. Тищенко О. Соціальні стандарти в Україні: проблеми євроінтеграції // Право України. – 2016. - № 8. – С. 24-32.
106. Чанишева Г. Соціальний захист у разі неповної зайнятості: стандарти Європейського Союзу та законодавство України // Право України. – 2016. - № 8. – С. 40-46.
107. Шабанов Р. Право на зайнятість як суб'єктивне право громадян у сфері соціального захисту від безробіття // Право України. – 2016. - № 8. – С. 63-70.
108. Шумна Л.П. Право на соціальну підтримку і гарантії його реалізації в умовах ринкової економіки: моногр. – Чернігів, 2014. – 380 с.
109. Яригіна Є.П. Соціальне забезпечення сімей з дітьми: міжнародний досвід та українська модель: моногр. – Х., 2016. – 196 с.
110. Ярошенко І.С. Право соціального забезпечення: Навч. посіб. – К.: КНЕУ, 2005. – 232 с.
- 111.** Ярошенко О. Соціально-правовий вимір держави Україна в умовах євроінтеграції // Право України. – 2016. - № 8. – С. 9-16.

ПУБЛІЧНА СЛУЖБА

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Програма вивчення навчальної дисципліни «Публічна служба» складена відповідно до освітньо-професійної програми напряму підготовки **081 Право** освітнього ступеня «**магістр**».

Предметом дисципліни є комплексне правове регулювання різноманітних службових відносин, які складаються в процесі проходження публічної служби.

Програма навчальної дисципліни складається з таких **змістових модулів**:

1. Кадрова політика, правові та організаційні основи публічної служби.

2. Публічні послуги як основа діяльності публічної служби. Запобігання і протидія корупційним проявам.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Основна мета навчальної дисципліни «Публічна служба» є засвоєння правових основ організації та діяльності публічної служби, механізмів і системи управління державною службою та службою в органах місцевого самоврядування та теоретико-практичних навичок майбутніх магістрів, запровадження кращих зарубіжних практик організації публічної служби.

Завдання вивчення навчальної дисципліни полягають у засвоєнні студентами:

- основних понять у сфері публічної служби, її видів та системи;
- положень щодо управління державною службою;
- правового статусу державних службовців;
- проходження державної служби;
- забезпечення ефективного функціонування механізму надання державними службовцями і службовцями місцевого самоврядування публічних послуг;
- розгляд новітніх підходів і сучасних технологій у вирішенні проблем надання публічних послуг;
- аналіз існуючих проблем щодо запобігання та протидії корупції та конфлікту інтересів.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

- сутність основних категорій у сфері публічної служби;
- систему та складові публічної служби;
- місце державної служби в системі публічної служби;
- принципи, види та правові засади державної служби;
- основні моделі державної служби;
- організаційно-правові засади управління державною службою;
- правовий статус державних службовців;
- особливості проходження державної служби та запобігання корупції у сфері публічної служби;
- особливості державної служби в окремих органах публічної влади та служби в органах місцевого самоврядування;

вміти:

- використовувати отримані знання у практичній діяльності;
- вільно орієнтуватись у системі нормативно-правових актів, що регулюють відносини у сфері публічної служби;
- правильно тлумачити та застосовувати правові норми, що регулюють відносини у сфері публічної служби;
- використовувати досягнення юридичної науки для вирішення професійних завдань у сфері публічної служби;
- застосовувати наукову та спеціальну літературу, електронні та інші інформаційні джерела.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться **90 годин / 3 кредити ECTS.**

2. ПРОГРАМА КУРСУ

Змістовий модуль 1.

Кадрова політика, правові та організаційні основи публічної служби.

Тема 1.1. Кадрова політика у сфері публічної служби.

Сутність поняття, суб'єкти, об'єкти та засоби формування й реалізації державної кадрової політики. Поняття “служба” та значення принципів державної служби. Законодавче визначення державної служби. Поняття державної кадрової політики. Кадрова політика у сфері державної служби. Цілі, пріоритети, завдання, вимоги. Вимоги

законодавства щодо визначення політики у сфері державної служби. Мета, цілі, завдання та принципи державної кадрової політики в сфері реформування публічної служби в Україні. Система державної служби та її взаємодія зі службою в органах місцевого самоврядування в Україні. Управління публічною службою.

Тема 1.2. Концептуальні підходи до побудови публічної служби.

Стратегія реформування публічної служби в Україні. Запровадження компетентнісного підходу до організації персоналу державної служби, моделювання профілів компетентності посад. Поняття посадової особи. Організаційно-розпорядчі та консультативно-дорадчі функції посадових осіб. Правовий статус посадових осіб. Сучасні зарубіжні моделі організації публічної служби. Показники SIGMA, які використовуються для оцінки, розробки та координації політики у сфері державного управління. Менеджмент на основі компетенцій як базовий підхід для роботи з персоналом на посадах службовців у країнах Євросоюзу.

Тема 1.3. Законодавчі основи державної служби.

Конституційно-правові основи публічної служби. Система законодавства про державну службу. Новації Закону України “Про державну службу” 2016 року. Поняття та значення принципів державної служби. Система управління державною службою в Україні. Вступ на державну службу. Проходження державної служби та просування по службі. Поняття кар'єри державного службовця. Державний службовець з точки зору відповідальності: державно-правової, адміністративно-правової та кримінально-правової. Дисциплінарна та матеріальна відповідальність державного службовця. Правовий і соціальний захист державного службовця в Україні.

Тема 1.4. Особливості служби в органах місцевого самоврядування.

Реформа місцевого самоврядування та посилення якості корпусу публічних службовців у органах місцевого самоврядування (ОМС). Державна політика в системі служби в органах місцевого самоврядування. Правові основи служби в органах місцевого самоврядування. Посадові особи і службовці органів місцевого самоврядування в Україні, їхній правовий та соціальний статус. Система, органи та посадові особи місцевого самоврядування, їх

ознаки. Особливості вступу, проходження та припинення служби в ОМС. Відповідальність посадових осіб і службовців органів місцевого самоврядування.

Змістовий модуль 2.

Публічні послуги як основа діяльності публічної служби. Запобігання і протидія корупційним проявам.

Тема 2.1. Основи сервісної держави.

Теорія та практика сервісної держави в Україні та за кордоном. Цілі державної служби: забезпечення виконання та виконання завдань і функцій держави, забезпечення стабільності в політичній та соціально-економічній сферах, підготовка проектів та виконання рішень органів публічної влади, здійснення функціонального управління в соціально-економічній та культурній сферах тощо. Надання публічних послуг як основна функція публічної служби в сервісній державі. Соціально-економічна сутність публічних послуг. Правове регулювання публічних послуг в Україні. Поняття та види публічних послуг. Підходи до класифікації публічних послуг. Адміністративні послуги в системі публічних послуг. Створення та функціонування центрів надання адміністративних послуг. Спрощена процедура надання адміністративних послуг. Технологічна карта надання адміністративних послуг.

Тема 2.2. Законодавче і організаційне забезпечення надання публічних послуг.

Правові засади надання публічними службовцями адміністративних і інших публічних послуг. Законодавство України про адміністративні послуги. Основні види адміністративних послуг в Україні. Суб'єкти надання адміністративних послуг в Україні. Функції державної служби: планування та прогнозування розвитку персоналу державної служби; нормативно-правове та організаційне забезпечення комплектування персоналу органів публічної влади; створення та ведення реєстру органів державної влади, органів місцевого самоврядування та реєстрів посад державних службовців; розробка та запровадження сучасних типових схем управління та їх методичного забезпечення; створення та ведення функціонального класифікатора органів публічної влади. Діяльність центрів надання адміністративних послуг (ЦНАП). Критерії оцінки якості надання адміністративних послуг. Адміністративні процедури. Електронні послуги.

Тема 2.3. Запобігання корупції та конфлікту інтересів на публічній службі.

Державна антикорупційна політика. Правові основи запобігання та протидії корупції на публічній службі в Україні. Право громадян на прийняття участі в управлінні справами держави. Конституційні права громадян України та права державних службовців. Регулювання правового статусу державного службовця. Система суб'єктів запобігання та протидії проявам корупції на публічній службі. Форми і методи боротьби із корупцією на публічній службі. Обмеження, які пов'язані з перебуванням на державній службі. Декларування доходів. Відповідальність державних службовців: забезпечення ефективної роботи та виконання завдань державних органів відповідно до їх компетенції; постійне вдосконалення організації своєї роботи і підвищення професійної кваліфікації; сумлінне виконання своїх службових обов'язків, ініціатива і творчість в роботі. Довід запобігання та протидії проявам корупції на публічній службі в Україні та країнах розвиненої демократії.

3. ТЕМАТИКА ТА ЗМІСТ ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ.

Лекція 1. Тема 1.1.Кадрова політика у сфері публічної служби (2 год.).

Логіка викладу:

1. Місце публічної служби в публічному управлінні.
2. Поняття та принципи державної служби.
3. Види державної служби.
4. Правове регулювання державної служби.
5. Кадрова політика у сфері державної служби.
6. Особливості моделі державної служби в Україні.
7. Управління публічною службою.

Рекомендована література:

основна – 1; 2; 4; 14; 36; 40; 41; 50-53; 56; 59-63; 76; 78; 81-84.
додаткова – 9; 17; 20; 23; 28.

Лекція 2. Тема 2.3. Запобігання корупції та конфлікту інтересів на публічній службі (2 год.)

Логіка викладу:

1. Механізми запобігання корупції у публічній службі.

2. Етичні засади публічної служби.
3. Конфлікт інтересів у публічній службі, запобігання йому та врегулювання.
4. Фінансовий контроль як захід запобігання корупції у публічній службі.

Рекомендована література:

основна –1 - 4; 8-10; 14; 18-20; 25; 28; 56-63; 69-74; 77; 80; 86; 92; 95;

додаткова –16; 17; 20; 23; 24; 27.

4. ТЕМАТИКА, ПЛАНИ ТА МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ.

Семінарське заняття № 1.

Тема 1.3. Законодавчі основи державної служби (2 год.)

Зміст семінарського заняття

1. Загальне поняття «служба» та її особливості.
2. Поняття та види публічної служби.
3. Державна служба як галузь науки, українського законодавства та професійна діяльність.
4. Поняття та значення принципів державної служби.
5. Правовий статус державних службовців.
6. Дисциплінарна та матеріальна відповідальність державного службовця.

Рекомендована література:

основна –1- 4; 7-9; 14; 25; 28; 40; 41; 46; 55; 73; 77; 79; 82; 91.

додаткова –6; 11; 14; 15; 20; 26.

1. Розкриваючи перше питання, проаналізувати наукові дослідження щодо поняття «служба», її суті та кола питань, які вона обіймає.

2. Розглядаючи друге питання, визначити поняття та ознаки публічної служби, її місце в системі публічного управління, проаналізувати підходи до визначення поняття “публічна служба” (державна служба в органах виконавчої влади, апараті органів законодавчої та судової влади, правоохоронних органах, служба в органах місцевого самоврядування), охарактеризувати її основні види.

3. Розкриваючи третє питання, визначити поняття державної служби як складової публічної служби. Співвідношення понять “публічна служба”, “державна служба”, “муніципальна служба” “цивільна служба”, “мілітаризована служба”.

4. Розкриваючи четверте питання, визначити поняття та значення принципів державної служби.

5. Розкриваючи п'яте питання, визначити поняття та види державних службовців, з'ясувати поняття посадова особа та співвідношення понять “посадова особа” та “службова особа”, елементи правового статусу державних службовців, їх права, обов'язки і гарантії та обмеження, пов'язані з прийняттям на державну службу та проходженням державної служби.

6. Розглядаючи шосте питання, охарактеризувати юридичну відповідальності державних службовців, порядок притягнення державних службовців до дисциплінарної відповідальності та притягнення державних службовців до адміністративної відповідальності.

Семінарське заняття № 2.

Тема 1.4. Особливості служби в органах місцевого самоврядування (2 год.)

Зміст семінарського заняття

1. Поняття, ознаки та принципи служби в органах місцевого самоврядування.

2. Правове та організаційне забезпечення служби в органах місцевого самоврядування.

3. Правовий статус посадових осіб місцевого самоврядування.

4. Проходження служби в органах місцевого самоврядування.

Рекомендована література:

основна –1; 2; 4-9; 11; 14; 24; 28; 32; 55; 57; 73; 77; 79; 90; 94.

додаткова –1; 2; 8; 10-11; 19; 22.

1. Розкриваючи перше питання, визначити поняття служби в органах місцевого самоврядування, охарактеризувати її ознаки, розкрити принципи служби в органах місцевого самоврядування.

2. Розкриваючи друге питання, з'ясувати правове та організаційне забезпечення служби в органах місцевого самоврядування.

3. Розкриваючи третє питання, охарактеризувати правовий статус посадових осіб місцевого самоврядування.

4. Розкриваючи четверте питання, визначити особливості вступу, проходження та припинення служби в органах місцевого самоврядування, відповідальність посадових осіб і службовців органів місцевого самоврядування.

5. ЗАВДАННЯ ДО СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ.

Семінарське заняття № 1.

Тема 1.3. Законодавчі основи державної служби. (2 год.)

1. У чому суть системи державної служби та її взаємодія зі службою в органах місцевого самоврядування ?

2. З'ясуйте новації Закону України "Про державну службу" 2016 року.

3. Назвіть категорії та ранги державних службовців.

4. За якої умови державний службовець може бути позбавлений рангу?

5. Сформулюйте письмово поняття «службова кар'єра державного службовця» та основні процедури.

6. Назвіть умови припинення державної служби.

7. Охарактеризуйте підстави відставка державних службовців.

8. *Вирішіть задачі*

Відносно начальника управління освіти та науки облдержадміністрації К. було складено протокол про вчинення корупційного правопорушення у зв'язку з тим, що він займав на платній основі посаду заступника головного редактора науково-практичного журналу місцевого вузу та періодично на запрошення очолював в цьому вузі державну екзаменаційну комісію. Начальник управління К. заперечував проти факту правопорушення, вважаючи, що його дії є правомірними, адже пов'язуються із викладацькою та науковою діяльністю.

Зробіть юридичний аналіз ситуації. Визначте особливості обмеження державних службовців щодо сумісництва та суміщення з іншими видами діяльності.

9. Голова райдержадміністрації М. отримав подарунок вартістю 2400 грн від свого давнього знайомого П., заява якого про виділення

земельної ділянки перебувала на розгляді в райдержадміністрації. Факт отримання М. подарунку було виявлено та щодо нього складено протокол про вчинення адміністративного правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 1725 КУпАП. Голова райдержадміністрації М. заперечував проти факту правопорушення, посилаючись на те, що отриманий ним подарунок відноситься до особистих, адже він його отримав з нагоди свого професійного свята, а П. є його давнім знайомим.

Зробіть юридичний аналіз ситуації. Розкрийте порядок дій державних службовців у разі надходження їм пропозиції щодо неправомірної вигоди або дарунка (пожертви).

10. Заступник голови обласної державної адміністрації П. під час засідання колегії закликав співробітників вступати до партії “Майбутнє” та наказав керівникам бюджетних установ області організувати вихід їх працівників на політичний мітинг у її підтримку. На заперечення членів колегії П. відповів, що у Законі України “Про державну службу” не закріплено положення про позапартійність державної служби, а отже, державні службовці мають право бути членами політичних партій та пу-блічно їх підтримувати.

Зробіть юридичний аналіз ситуації. Визначте зміст вимог позапартійності та політичної неупередженості (нейтральності) щодо державних службовців.

11. При прийомі документів для зайняття посади провідного спеціаліста в місцевій державній адміністрації керівник відділу кадрового забезпечення П. поряд з іншими документами, необхідними для допуску до конкурсу, вимагав від М., який бажав взяти участь у конкурсі, свідоцтво про шлюб, оскільки відомостей, наведених у автобіографії, на думку начальника, було недостатньо. Відмовившись надавати такий документ, М. до участі у конкурсі не був допущений.

Зробіть юридичний аналіз ситуації. Які документи є обов'язковими для надання особами, які бажать взяти участь у конкурсі на заміщення вакантних посад державних службовців?

12. Голова райдержадміністрації Ю. одружився з провідним спеціалістом тієї ж райдержадміністрації Н. Згідно з чинним законодавством України такі особи не можуть підпорядковуватися одна одній, а тому один з подружжя повинен був перейти на іншу посаду або звільнитися. Ю. та Н. від звільнення чи переведення відмовилися, мотивуючи тим, що раніше у родинних стосунках не

перебували, а їх шлюб не буде впливати на виконання ними посадових обов'язків.

Зробіть юридичний аналіз ситуації. Які обмеження встановлюються щодо перебування державних службовців у родинних зв'язках, які працюють в одному державному органі?

Семінарське заняття № 2.

Тема 1.4. Особливості служби в органах місцевого самоврядування (2 год.)

1. Сформулюйте письмово поняття «служба в органах місцевого самоврядування».

2. Назвіть принципи служби в органах місцевого самоврядування, закріплені в Законі України «Про службу в органах місцевого самоврядування». Які принципи властиві лише цій формі публічної служби?

3. Дайте визначення поняття «посадова особа місцевого самоврядування». Приведіть класифікацію посад в органах місцевого самоврядування відповідно до Закону України «Про службу в органах місцевого самоврядування».

4. Назвіть основні завдання та функції служби в органах місцевого самоврядування.

5. Розкрийте особливості організації та проходження служби в органах місцевого самоврядування.

6. Назвіть обмеження, пов'язані з прийняттям на службу в органи місцевого самоврядування і проходженням служби, передбачені законодавством?

7. З якою метою передбачається атестація посадових осіб місцевого самоврядування та яким є порядок її проведення?

8. Хто організовує і очолює службу в апараті органів місцевого самоврядування?

9. Охарактеризуйте підстави припинення служби в органах місцевого самоврядування.

10. Хто здійснює контроль за дотриманням законодавства щодо служби в органах місцевого самоврядування?

11. Оберіть правильну відповідь

11.1. Ранги, які відповідають посадам першої і другої категорій присвоюються:

а) розпорядженням сільського, селищного, міського голови;

- б) розпорядженням голови обласної ради;
- в) рішенням відповідної ради;
- г) рішенням виконкому відповідної ради;
- д) указом Президента України.

11.2. Черговий ранг посадової особи місцевого самоврядування, присвоюється за умови, якщо ця особа успішно відпрацювала на посаді не менше, ніж:

- а) 1 рік;
- б) 2 роки;
- в) 3 роки;
- г) 4 роки;
- д) 5 років.

11.3. Атестаційна комісія створюється за рішенням:

- а) сільської, селищної, міської ради;
- б) тільки обласної ради;
- в) сільського, селищного, міського голови, голови районної у місті, районної, обласної ради;
- г) голови відповідної держадміністрації;
- д) голови обласної ради.

11.4. Атестація посадових осіб органів місцевого самоврядування, проводиться не рідше:

- а) 1 разу на рік;
- б) 1 разу на 3 роки;
- в) 2 разів на рік;
- г) 1 разу на 4 роки;
- д) 1 разу на 2 роки.

11.5. Матеріальна шкода, заподіяна територіальній громаді незаконним рішенням голови районної в місті ради при здійсненні ним своїх повноважень, відшкодовується:

- а) за рахунок місцевого бюджету;
- б) за рахунок зменшення ставки місцевого податку;
- в) за рахунок державного бюджету;
- г) за рахунок дотацій, спрямованих із бюджету вищого рівня;
- д) законом не визначено.

12. Виберіть правильне визначення поняття

12.1. Служба в органах місцевого самоврядування – це:

- а) професійна, на постійній основі діяльність громадян України, які займають посади в органах місцевого самоврядування, що

спрямована на реалізацію територіальною громадою свого права на місцеве самоврядування та окремих повноважень органів виконавчої влади, наданих законом;

б) професійна, на постійній основі діяльність громадян України, які займають посади в органах місцевого самоврядування, що спрямована на вирішення питань державного значення;

в) діяльність жителів відповідної території, що займають посади в органах місцевого самоврядування, яка спрямована на вирішення питань державного значення.

12.2. Посадова особа місцевого самоврядування – це:

а) громадянин України, який займає посаду в державному органі, органі влади Автономної Республіки Крим або їх апараті, одержує заробітну плату за рахунок коштів державного бюджету та здійснює встановлені для цієї посади повноваження;

б) особа, яка працює в органах місцевого самоврядування, має відповідні посадові повноваження щодо здійснення організаційно-розпорядчих та консультативно-дорадчих функцій і отримує заробітну плату за рахунок місцевого бюджету;

в) особа, яка працює в органах місцевого самоврядування, має відповідні посадові повноваження щодо здійснення організаційно-розпорядчих і консультативно-дорадчих функцій й отримує заробітну платню за рахунок державного бюджету.

13. Оберіть те, що випадає з логічного переліку

13.1. Громадянин України, володіння державною мовою, відповідна освіта, професійна підготовка, проживання в Україні останні 5 років.

13.2. Служіння територіальній громаді, гласність, верховенство права, демократизм, законність, гуманізм, пріоритет місцевих інтересів над державними, дотримання прав місцевого самоврядування.

14. Доповніть речення

14.1. Граничний вік перебування на службі в органах місцевого самоврядування становить

14.2. За рішенням органу місцевого самоврядування створюється для зайняття посад і просування по службі, який затверджується головою відповідної місцевої ради.

15. Вирішіть задачі

15.1. Руденко В.С. є посадовою особою органів місцевого самоврядування. Стаж його роботи в органах місцевого самоврядування становить 20 років. На даний момент Руденко 63 роки і він висловив прохання надати йому додаткову оплачувану відпустку.

Дайте правову оцінку ситуації. Який є максимальний вік перебування на службі в органах місцевого самоврядування? Яким є порядок його продовження? Чи підлягає задоволенню прохання Руденко?

15.2. Міський голова з метою оцінки ділових, професійних якостей, а також рівня кваліфікації службовців, прийняв рішення про проведення атестації і створення відповідної комісії. Керівник управління Меркулова звернулася до міського голови з проханням звільнити її від проходження атестації, оскільки вона тільки 5 місяців тому вийшла з відпустки повагітності та пологам. Міський голова відхилив прохання і зобов'язав її пройти атестацію.

Дайте правову оцінку ситуації. Охарактеризуйте порядок проведення атестації. Чи доцільним було прохання Меркулової? Чи правомірними були дії міського голови?

Методичні вказівки щодо підготовки до семінарських занять

Семінарські заняття складаються із 2-х частин: теоретичних питань та практичних завдань.

При підготовці до семінарського заняття студент повинен всебічно розглянути та засвоїти теоретичні питання, опрацювати необхідну навчально-наукову літературу, законодавчу базу, а потім приступити до виконання практичної частини.

Виконання завдань з практичної частини передбачають: конспектування матеріалу, відповіді на питання, рішення задач-казусів з повним обґрунтуванням (якщо таке завдання передбачено) і без такого.

Задачі є основною формою виконання практичного завдання. Метою їх використання є набуття навичок застосування адміністративного процесуального законодавства та максимальне наближення теоретичного навчання з майбутньою професійною діяльністю. Під час їх розв'язання потрібно користуватися нормативними джерелами, а також науково-навчальною літературою.

Відповідь на задачу повинна бути максимально розгорнута, викладена логічно та послідовно.

6. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ (САМОКОНТРОЛЮ).

1. Що таке професійна компетентність державного службовця?

а) наявність повної вищої освіти у галузі знань з державного управління;

б) здатність у межах визначених за посадою повноважень застосовувати спеціальні знання, уміння та навички, виявляти відповідні моральні та ділові якості для належного виконання встановлених завдань і обов'язків, навчання, професійного та особистісного розвитку;

в) бездоганне виконання професійних обов'язків і неухильне дотримання службової дисципліни;

г) потенційна спроможність визначати і вирішувати задачі, які постають на державній службі, демонструвати лідерський потенціал і володіти інноваційними технологіями.

2. Хто є керівником державної служби в державному органі?

а) посадова особа, яка займає вищу посаду державної служби в державному органі, до посадових обов'язків якої належить здійснення повноважень з питань державної служби та організації роботи інших працівників у цьому органі;

б) посадова особа, наділена державно-владними і розпорядчими повноваженнями;

в) посадова особа, яка займає вищу посаду державної служби в органі державного управління;

г) безпосередній керівник державних службовців.

3. Що таке рівнозначна посада на державній службі?

а) посада державної служби, що належить до однієї групи оплати праці з урахуванням юрисдикції державного органу;

б) посада, що передбачає здійснення схожих функцій і повноважень;

в) посада, що передбачає однакові професійні компетентності;

г) посада, на якій оплата праці державного службовця буде не меншою від існуючої.

4. Яка посада державної служби не відноситься до категорії «А» (вищий корпус державної служби)?

- а) Державний секретар Кабінету Міністрів України;
- б) керівник апарату Конституційного Суду України;
- в) керівник структурного підрозділу Секретаріату Кабінету Міністрів України;
- г) керівник центрального органу виконавчої влади.

5. Яке право належить до майнових прав державних службовців?

- а) на чітке визначення посадових обов'язків;
- б) на пенсійне забезпечення;
- в) на належні для роботи умови праці та їх матеріально-технічне забезпечення;
- г) на оплату праці залежно від займаної посади, результатів службової діяльності, стажу державної служби та рангу.

6. Якими актами встановлюються обов'язки державного службовця?

- а) виключно Законом України «Про державну службу»;
- б) Законом України «Про державну службу» та постановами Кабінету Міністрів України;
- в) законами, підзаконними нормативно-правовими актами, а також положеннями про структурні підрозділи державних органів та посадовими інструкціями, затвердженими керівниками державної служби в цих органах;
- г) наказами центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері державної служби.

7. Кого зобов'язаний повідомити державний службовець, якщо він отримав наказ (розпорядження), доручення від керівника вищого рівня?

- а) центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері державної служби;
- б) безпосереднього керівника;
- в) керівника державного органу;
- г) відсутня правильна відповідь.

8. Що повинен зробити державний службовець у разі виникнення у нього сумніву щодо законності виданого керівником наказу (розпорядження), доручення?

а) звернутися до органів прокуратури;
б) не виконувати такого наказу (розпорядження) або доручення;
в) звернутися до відповідних правоохоронних органів (Національна поліція України, Служба безпеки України, Національне агентство з питань запобігання корупції);

г) вимагати письмового підтвердження виданого керівником наказу (розпорядження) або доручення, після отримання якого виконати його, але одночасно у письмовій формі повідомити про нього керівника вищого рівня або орган вищого рівня.

9. Ким призначається на посаду та звільняється з посади керівник центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері державної служби?

а) Президентом України за поданням Прем'єр-міністра України;
б) Кабінетом Міністрів України в порядку, встановленому для призначення на посади державної служби категорії «А»;
в) Верховною Радою України;
г) Президентом України за пропозицією коаліції депутатських фракцій у Верховній Раді України.

10. Хто утворює Комісію з питань вищого корпусу державної служби?

а) Прем'єр-міністр України;
б) Президент України за поданням Прем'єр-міністра України;
в) коаліція депутатських фракцій у Верховній Раді України;
г) Кабінет Міністрів України.

11. За яких умов засідання Комісії з питань вищого корпусу державної служби є правомочним?

а) якщо в ньому бере участь не менше 2/3 від загального складу Комісії;
б) якщо в ньому бере участь не менше половини від наявного складу Комісії
в) якщо в ньому бере участь не менше половини від загального складу Комісії;
г) якщо в ньому бере участь не менше 3/4 від загального складу Комісії.

12. Який державний орган здійснює організаційне та матеріально-технічне забезпечення Комісії з питань вищого корпусу державної служби?

а) Адміністрація Президента України;

- б) Секретаріат Кабінету Міністрів України;
- в) центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері державної служби;
- г) Міністерство юстиції України.

13. Хто здійснює повноваження керівника державної служби в міністерстві?

- а) керівник апарату;
- б) міністр;
- в) перший заступник міністра;
- г) державний секретар міністерства.

14. Хто відповідає за реалізацію державної політики з питань управління персоналом у державному органі, добір персоналу, планування та організацію заходів з питань підвищення рівня професійної компетентності державних службовців, документальне оформлення вступу на державну службу, її проходження та припинення, а також виконує інші функції, передбачені законодавством?

- а) відділ кадрів;
- б) служба управління персоналом;
- в) відділ організаційного забезпечення;
- г) кадрова служба.

15. Яке право характеризує службовий статус державних службовців?

- а) участь у професійних спілках з метою захисту своїх прав та інтересів;
- б) чітке визначення посадових обов'язків;
- в) відпустки, соціальне та пенсійне забезпечення відповідно до закону;
- г) участь у діяльності об'єднань громадян, крім політичних партій, у випадках, передбачених законом.

16. В якій формі має бути оформлений наказ (розпорядження) керівника або особи, яка виконує його обов'язки?

- а) письмово або усно;
- б) усно;
- в) письмово;
- г) письмово і за умови погодження державного службовця на його виконання.

17. Що має зробити керівник у разі отримання вимоги державного службовця про надання письмового підтвердження наказу (розпорядження), доручення?

- а) ініціює проведення службового розслідування;
- б) звертається до центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері державної служби з вимогою проведення службового розслідування;
- в) притягає державного службовця до дисциплінарної відповідальності за невиконання наказу (розпорядження), доручення;
- г) зобов'язаний письмово підтвердити або скасувати відповідний наказ (розпорядження), доручення в одноденний строк.

18. На що не має права державний службовець?

- а) брати участь у страйках;
- б) брати участь у мітингах;
- в) бути членом профспілки;
- г) подавати електронні петиції до Президента України.

19. Що зобов'язаний зробити керівник державної служби у разі отримання від державного службовця скарги щодо порушення його права на державну службу?

- а) провести службове розслідування;
- б) передати справу до органів прокуратури;
- в) не пізніше 20 календарних днів з дня отримання скарги надати державному службовцю обґрунтовану письмову відповідь;
- г) винести це питання на загальні збори (конференцію) державних службовців державного органу.

20. Яка особа не може вступити на державну службу?

- а) досягла шістдесятип'ятирічного віку;
- б) не має повної вищої освіти у галузі публічного управління та адміністрування;
- в) не володіє двома робочими мовами Ради Європи;
- г) усі відповіді правильні.

21. Яким загальним вимогам щодо стажу роботи повинна відповідати особа, яка претендує на зайняття посади державної служби категорії «А»?

- а) загальний трудовий стаж понад десять років;
- б) досвід керівної роботи на державній службі не менше семи років;
- в) досвід роботи в профільних громадських організаціях;

г) загальний стаж роботи не менше семи років.

22. Яким вимогам повинна відповідати особа, яка претендує на зайняття посади державної служби категорії «Б» у державному органі, юрисдикція якого поширюється на всю територію України?

а) досвід роботи на посадах державної служби категорій «Б» чи «В» або досвід служби в органах місцевого самоврядування;

б) досвід служби в органах місцевого самоврядування не менше п'яти років.

в) досвід служби в органах місцевого самоврядування та вільне володіння іноземною мовою.

г) досвід роботи на керівних посадах у державних організаціях, підприємствах, установах і закладах та вільне володіння однією з офіційних мов Ради Європи.

23. Яким загальним вимогам має відповідати особа, яка претендує на зайняття посади державної служби категорії «В»?

а) наявність вищої освіти ступеня бакалавра, вільне володіння державною мовою та володіння однією з офіційних мов Ради Європи;

б) наявність вищої освіти ступеня молодшого бакалавра або бакалавра, вільне володіння державною мовою;

в) наявність повної вищої освіти, вільне володіння державною мовою;

г) наявність повної вищої освіти ступеня у сфері знань з публічного управління та адміністрування.

24. Як здійснюється вступ громадянина України на державну службу?

а) призначення на посаду за результатами конкурсу;

б) призначення на посаду служби за результатами проходження стажування;

в) обрання на посаду державної служби за результатами незалежного тестування;

г) призначення на посаду на підставі результатів проходження поліграфу.

25. З якого часу особа, яка вперше займає посаду державної служби, набуває статусу державного службовця?

а) з дня публічного складення Присяги державного службовця та підписання тексту Присяги;

б) з дня видання наказу про призначення на посаду державної служби;

в) з дня публічного складення Присяги державного службовця;
г) з дня публічного скріплення особистим підписом Присяги державного службовця.

26. З якого часу особа, яка займає посаду державної служби повторно, набуває статусу державного службовця?

- а) з дня призначення на посаду;
- б) з дня підписання тексту Присяги державного службовця;
- в) з дня публічного скріплення особистим підписом Присяги державного службовця;
- г) з дня видання наказу про поновлення на відповідній посаді державної служби.

27. Відповідно до якого акта проводиться конкурс на зайняття вакантної посади державної служби?

- а) відповідно до Регламенту Верховної Ради України
- б) відповідно до Конституції України;
- в) відповідно до Порядку проведення конкурсу на зайняття посад державної служби, що затверджується Кабінетом Міністрів України;
- г) відповідно до Регламенту Кабінету Міністрів України.

28. Наякі вакантні посади державної служби може проводитись закритий конкурс?

- а) на посади, пов'язані з роботою в дипломатичних установах України за кордоном;
- б) на посади, пов'язані з роботою в Адміністрації Президента;
- в) на посади, пов'язані з питаннями державної таємниці, мобілізаційної підготовки, оборони та національної безпеки;
- г) на посади, пов'язані з укомплектуванням військово-цивільних адміністрацій в окремих районах Донецької та Луганської областей.

29. Хто приймає рішення про оголошення конкурсу на зайняття вакантної посади державної служби категорії «А»?

- а) суб'єкт призначення.
- б) суб'єкт призначення або Кабінет Міністрів України;
- в) Кабінет Міністрів України;
- г) центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері державної служби.

30. Хто приймає рішення про оголошення конкурсу на зайняття вакантної посади державної служби категорії «Б» і «В»?

- а) суб'єкт призначення;

- б) центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує політику в сфері державної служби;
- в) керівник державної служби відповідно до Закону;
- г) Секретаріат Кабінету Міністрів України.

31. Які посади державної служби підлягають обов'язковому скороченню?

- а) вакантні посади державної служби, на які протягом одного року не оголошено конкурс;
- б) вакантні посади державної служби, на які протягом шести місяців поточного року не оголошено конкурс;
- в) вакантні посади державної служби, на які упродовж року оголошувався конкурс, але жодна особа не подала свої документи до участі в ньому;
- г) вакантні посади державної служби, на які не передбачено фінансування.

32. Який документ не подають державні службовці, які бажають взяти участь у конкурсі, до конкурсної комісії державного органу, в якому проводиться конкурс?

- а) копію паспорта громадянина України;
- б) копію документа про освіту;
- в) медичну довідку про стан здоров'я;
- г) заповнену особову картку встановленого зразка.

33. Хто проводить конкурс на зайняття вакантної посади державної служби категорії «А»?

- а) центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері державної служби;
- б) Кабінет Міністрів України;
- в) Комісія з питань вищого корпусу державної служби;
- г) Секретаріат Кабінету Міністрів України.

34. Чим визначається порядок тестування кандидатів, які беруть участь у конкурсі на зайняття вакантної посади державної служби?

- а) постановою Кабінету Міністрів України про тестування публічних службовців;
- б) центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері державної служби;
- в) Конституцією та законами України, указами Президента України;

г) Порядком проведення конкурсу, затвердженим Кабінетом Міністрів України.

35. На яких офіційних веб-сайтах оприлюднюється інформація про переможця конкурсу?

а) центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері державної служби, та державного органу, в якому проводився конкурс;

б) центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері державної служби;

в) державного органу, в якому проводився конкурс;

г) відсутня правильна відповідь.

7. МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ І ТЕМАТИКА КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ.

Навчальною програмою підготовки студентів заочної форми навчання передбачено виконання контрольної роботи з навчальної дисципліни «Публічна служба». Виконання контрольної роботи передбачає письмове написання контрольної роботи за одним із двохваріантів. Студенти, прізвища яких починаються на літери від "А" до «М» включно, виконують роботу за першим варіантом; від "Н" до "Я" - за другим варіантом.

Виконання контрольної роботи передбачає ретельне опрацювання необхідного науково-теоретичного матеріалу і відповідних нормативно-правових актів чинного законодавства.

Контрольна робота пишеться у формі реферату, обсяг роботи – 12-15 стор., шрифт - TimesNewRoman, розмір шрифту – 14, міжрядний інтервал – 1,5. У кінці роботи необхідно навести список використаних джерел, вказати дату виконання роботи та підписати її.

Номер теми в межах потрібного варіанта роботи обирається за алфавітним порядком прізвищ студентів.

Навчальний реферат – це письмова робота, в якій у стислій формі, на основі опрацювання наукової та методичної літератури, розкривається конкретна проблема чи окремий аспект теми.

Реферат складається з плану, до якого входять такі складові частини: вступ, основна частина (включає розділи і підрозділи), висновки, список використаних джерел.

У вступі обґрунтовується актуальність обраної теми, її значення для поглибленого опанування програмного матеріалу, визначається мета та дослідницькі завдання реферату, об'єкт дослідження, загальні методи розкриття теми.

Основна частина може складатися з кількох розділів. В одному з них, як правило, розглядаються рівень дослідження проблеми, характеризуються різні точки зору. В інших розділах розкривається зміст обраної теми, дається опис та аналіз опрацьованого матеріалу, оцінка тих чи інших культурних процесів і явищ, робляться узагальнення щодо окремих аспектів проблеми.

Важливою структурною частиною реферату є висновки. В них лаконічно робляться узагальнення та формулюються результати виконаної роботи. Висновки засвідчують здатність студента до самостійних узагальнень.

В кінці реферату наводиться список використаних джерел.

Оформлення реферату: розмір лівого поля до 30 мм, правого – не менше 10 мм, верхнього та нижнього – 20 мм.

ВАРІАНТ № 1. Кадрова політика, правові та організаційні основи публічної служби.

Теми контрольних робіт:

1. Мета, завдання та функції публічної служби.
2. Стратегія реформування публічної служби в Україні.
3. Новації Закону України “Про державну службу” 2016 р.
4. Конституційно-правові засади публічної служби в Україні.
5. Як впливає адміністративна реформа на публічну службу?
6. Реформа місцевого самоврядування та посилення якості корпусу публічних службовців у органах місцевого самоврядування.
7. У чому полягає управління публічною службою?
8. Система державної служби та її взаємодія зі службою в органах місцевого самоврядування.
9. Сучасні зарубіжні моделі організації публічної служби.
10. Прийняття на службу в органи державної влади та органи місцевого самоврядування.
11. Проведення конкурсу на заміщення вакантних посад державних службовців.
12. Стажування у державних органах.
13. Формування кадрового резерву для державної служби.

14. Проведення спеціальної перевірки відомостей, що подаються кандидатами на зайняття посад.

15. Призначення на посади державних службовців.

16. Встановлення випробувального терміну при прийнятті на державну службу.

ВАРІАНТ № 2. Публічні послуги як основа діяльності публічної служби. Запобігання і протидія корупційним проявам.

Теми контрольних робіт:

1. В чому суть теорії та практики сервісної держави?

2. Яка процедура надання адміністративних послуг в Україні?

3. Обов'язки, повноваження та відповідальність державних службовців.

4. Які новації у наданні адміністративних послуг застосовуються у публічній службі?

5. Проблеми використання зарубіжного досвіду організації публічної служби в умовах українського державотворення.

6. Як здійснюється надання адміністративних послуг у зарубіжних країнах? 7. В чому суть державної антикорупційної політики?

8. Які підходи до кадрового забезпечення склалися у вітчизняних моделях державної служби?

9. Яким чином здійснюється оцінювання результатів службової діяльності державного службовця?

10. Яка ефективність боротьби з корупцією на публічній службі в Україні та країнах розвиненої демократії?

11. Досвід підготовки кадрів для місцевих органів державної влади.

12. Етика державної служби.

13. Сучасна державна кадрова політика в Україні.

14. Посада і правовий, соціальний та організаційний статус державного службовця.

15. В чому полягають основні вимоги до кандидатів на посади державних службовців?

16. Соціальний захист різних категорій кадрових урядовців.

17. Які є і на що направлені міри матеріального і морального стимулювання праці державного службовця?

18. Соціальний контроль за діяльність держслужби як форма зворотного зв'язку в системі державного управління.

8. ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Поняття та ознаки публічної служби в Україні.
2. Система публічної служби в Україні.
3. Правове регулювання публічної служби в Україні.
4. Державна служба як вид публічної служби в Україні.
5. Право на державну службу в Україні.
6. Завдання та функції державної служби.
7. Законодавчі засади державної служби в Україні.
8. Принципи державної служби в Україні.
9. Види державної служби в Україні.
10. Поняття та види державних службовців.
11. Правовий статус державних службовців: поняття та складові.
12. Загальна характеристика обов'язків державних службовців.
13. Загальна характеристика прав державних службовців.
14. Обмеження, пов'язані з прийняттям на державну службу.
15. Обмеження, пов'язані з проходженням державної служби.
16. Обмеження державних службовців щодо використання службових повноважень чи свого становища.
17. Обмеження державних службовців щодо одержання подарунків.
18. Обмеження державних службовців щодо сумісництва та суміщення з іншими видами діяльності.
19. Обмеження державних службовців після припинення діяльності, пов'язаної з виконанням функцій держави, місцевого самоврядування.
20. Обмеження державних службовців щодо спільної роботи близьких осіб.
21. Соціальні та правові гарантії для державних службовців.
22. Загальна характеристика юридичної відповідальності державних службовців.

23. Адміністративна відповідальність державних службовців.
24. Дисциплінарна відповідальність державних службовців.
25. Поняття та ознаки посадової особи.
26. Співвідношення понять “посадова особа” та “службова особа”.
27. Види (типи) державних посад.
28. Політичні та адміністративні посади, їх співвідношення.
29. Патронатні посади: особливості та правовий статус.
30. Поняття та ознаки управління державною службою.
31. Завдання та принципи управління державною службою.
32. Правові засади управління державною службою в Україні.
33. Система суб’єктів управління державною службою в Україні.
34. Повноваження Кабінету Міністрів України у сфері державної служби.
35. Правовий статус Національного агентства України з питань державної служби.
36. Правовий статус Національного агентства з питань запобігання корупції.
37. Проходження державної служби: поняття та стадії.
38. Вступ на державну службу.
39. Призначення як спосіб заміщення вакантних посад державних службовців.
40. Конкурс як спосіб заміщення вакантних посад державних службовців.
41. Спеціальна перевірка щодо осіб, які претендують на зайняття посад державних службовців.
42. Випробування при прийнятті на державну службу.
43. Стажування державних службовців.
44. Кадровий резерв державної служби.
45. Присяга державного службовця, її значення.
46. Службова кар’єра державних службовців: поняття та зміст.

47. Ранги державних службовців, порядок їх присвоєння.
48. Категорії посад державних службовців.
49. Атестація державних службовців.
50. Щорічне оцінювання діяльності державних службовців.
51. Відсторонення державного службовця від виконання повноважень за посадою.
52. Службове розслідування щодо державних службовців.
53. Професійна підготовка, перепідготовка та підвищення кваліфікації державних службовців.
54. Конфлікт інтересів у державній службі, запобігання йому та врегулювання.
55. Етичні засади державної служби в Україні.
56. Фінансовий контроль всистемі заходів протидії корупції в державній службі.
57. Загальні підстави припинення державної служби.
58. Спеціальні підстави припинення державної служби.
59. Відставка державного службовця: поняття, підстави, процедура.
60. Засоби забезпечення законності у державній службі.
61. Організаційно-правові засади служби в Апараті Верховної Ради України.
62. Організаційно-правові засади служби в апараті органів судової влади.
63. Організаційно-правові засади служби в Національній поліції України.
64. Проходження служби в Національній поліції України.
65. Спеціальні звання поліцейських, порядок їх присвоєння.
66. Дисциплінарна відповідальність осіб рядового і начальницького складу органів внутрішніх справ.
67. Організаційно-правові засади військової служби в Україні.
68. Види військової служби в Україні.
69. Військові звання, порядок їх присвоєння.
70. Дисциплінарна відповідальність військовослужбовців в Україні.
71. Альтернативна (невійськова) служба в Україні.

72. Дипломатична служба в системі державної служби в Україні.
73. Організаційно-правові засади дипломатичної служби України.
74. Дипломатичні ранги, порядок їх присвоєння.
75. Ротація працівників дипломатичної служби України.
76. Дисциплінарна відповідальність працівників дипломатичної служби України.
77. Організаційно-правові засади служби в органах Служби безпеки України.
78. Склад кадрів Служби безпеки України.
79. Проходження служби військовослужбовцями Служби безпеки України.
80. Дисциплінарна відповідальність співробітників Служби безпеки України.
81. Служба в органах місцевого самоврядування як вид публічної служби.
82. Організаційно-правові засади служби в органах місцевого самоврядування.
83. Проходження служби в органах місцевого самоврядування.
84. Напрями реформування державної служби в Україні.

9. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ І ЛІТЕРАТУРИ

Базова:

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. - № 30. (із змінами).
2. Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя). Закон України від 02.06.2016 № **1401-VIII** / [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1401-19>
3. Віденська конвенція про дипломатичні зносини від 18.04.1961 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_048
4. Міжнародний кодекс поведінки державних посадових осіб: Резолюція Генеральної Асамблеї ООН від 23.07.1996 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_788

5. Бюджетний кодекс України: Закон України від 08.07.2010 № 2456-VI ; редакція станом на 01.01.2018 [Електронний ресурс] // Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – Режим доступу до ресурсу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>
6. Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2010 № 2755-VI ; редакція станом на 01.01.2018 [Електронний ресурс] // Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – Режим доступу до ресурсу : zakon.rada.gov.ua/go/2755-17
7. Кодекс адміністративного судочинства України від 06.07.2005 р. // Офіц. вісн. України. – 2005. – № 32. – Ст. 1918 (з наступ. змін. та допов.).
8. Кодекс України про адміністративні правопорушення: від 07.12.1984 р. // Відом. Верхов. Ради України. – 1984. – № 51. – Ст. 1122 (з наступ. змін. та допов.)
9. Кримінальний кодекс України : Закон України від 05.04.2001 № 2341–III; поточна редакція від 12.01.2018, підстава 2227-19 [Електронний ресурс] // Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – Режим доступу до ресурсу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>
10. Митний кодекс України: Закон України від 13.03.2012 № 4495-VI ; редакція станом на 01.01.2018 [Електронний ресурс] // Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – Режим доступу до ресурсу : zakon.rada.gov.ua/go/4495-17
11. Про Державний бюджет України на 2018 р.: Закон України від 07.12.2017 № 2246-VIII [Електронний ресурс] // Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – Режим доступу до ресурсу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2246-19/page>
12. Про альтернативну (невійськову) службу: Закон України від 12.12.1991 р. // Відом. Верхов. Ради України. – 1992. – № 15. – Ст. 188 (з наступ. змін. та допов.).
13. Про військовий обов'язок і військову службу: Закон України від 25.03.1992 р. // Відом. Верхов. Ради України. – 1992. – № 27. – Ст. 385 (з наступ. змін. та допов.).
14. Про державну службу: Закон України від 10.12.2015 № 889–VIII; поточна редакція від 20.01.2018, підстава 2249-19 [Електронний ресурс] // Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – Режим доступу до ресурсу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/889-19/page4>
15. Про дипломатичну службу: Закон України від 20.09.2001 р. // Офіц. вісн. України. – 2001. – № 42. – Ст. 1881 (з наступ. змін. та допов.).
16. Про Дисциплінарний статут Збройних Сил України : Закон України від 24.03.1999 р. // Офіц. вісн. України. – 1999. – № 22. – Ст. 197 (з наступ. змін. та допов.).
17. Про Дисциплінарний статут органів внутрішніх справ України: Закон України від 22.02.2006 р. // Офіц. вісн. України.– 2006. – № 12. – Ст. 791 (з наступ. змін. та допов.).
18. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 р. // Офіц. вісн. України. – 2014. – № 49. – Ст. 2056 (з наступ. змін. та допов.).
19. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 р. // Офіц. вісн. України. – 2014. – № 87. – Ст. 2474 (з наступ. змін. та допов.).
20. Про засади державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційна стратегія) на 2014-2017 роки: Закон України від 14.10.2014 р. // Офіц. вісн. України. – 2014. – № 87. – Ст. 2473.

21. Про звернення громадян: Закон України від 02.10.1996 р. // Офіц. вісн. України. – 1996. – № 47. – Ст. 256 (з наступ. змін. та допов.).
22. Про комітети Верховної Ради України: Закон України від 04.04.1995 р. // Відом. Верхов. Ради України. – 1995. – № 19. – Ст. 134 (з наступ. змін. та допов.).
23. Про Конституційний Суд України: Закон України від 16.10.1996 р. // Відом. Верхов. Ради України. – 1996. – № 49. – Ст. 272.
24. Про місцеве самоврядування України: Закон України від 21.05.1997 р. // Відом. Верхов. Ради України. – 1997. – № 24. – Ст. 170 (з наступ. змін. та допов.).
25. Про Національне антикорупційне бюро України: Закон України від 14.10.2014 р. // Відом. Верхов. Ради України. – 2014. – № 87. – Ст. 2472 (з наступ. змін. та допов.).
26. Про Національну гвардію України: Закон України від 13.03.2014 р. // Офіц. вісн. України. – 2014. – № 24. – Ст. 728 (з наступ. змін. та допов.).
27. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 р. // Офіц. вісн. України. – 2015. – № 63. – Ст. 2075 (з наступ. змін. та допов.).
28. Про очищення влади: Закон України від 16.09.2014 р. // Офіц. вісн. України. – 2014. – № 82. – Ст. 2317 (з наступ. змін. та допов.).
29. Про політичні партії в Україні: Закон України від 05.04.2001 р. // Офіц. вісн. України. – 2001. – № 23. – Ст. 118 (з наступ. змін. та допов.).
30. Про регламент Верховної Ради України: Закон України від 10.02.2010 р. // Офіц. вісн. України. – 2010. – № 12. – Ст. 565 (з наступ. змін. та допов.).
31. Про Службу безпеки України: Закон України від 25.03.1992 р. // Офіц. вісн. України. – 1992. – № 27. – Ст. 382.
32. Про службу в органах місцевого самоврядування: Закон України від 07.06.2001 р. // Офіц. вісн. України. – 2001. – № 33. – Ст. 175 (з наступ. змін. та допов.).
33. Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей: Закон України від 20.12.1991 р. // Офіц. вісн. України. – 1992. – № 15. – Ст. 190 (з наступ. змін. та допов.).
34. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 07.07.2010 р. // Відом. Верхов. Ради України. – 2010. – № 41, № 41–42, № 43, № 44–45. – Ст. 529.
35. Про заходи щодо впровадження Концепції адміністративної реформи в Україні: Указ Президента України від 22.07.1998 р. // Офіц. вісн. України. – 1999. – № 21. – Ст. 943.
36. Про Стратегію державної кадрової політики на 2012-2020 роки: Указ Президента України від 01.02.2012 р. // Офіц. вісн. України. – 2012. – № 10. – Ст. 365.
37. Про внесення змін до Указу Президента України від 07.11.2001 р.: Указ Президента України від 27.12.2007 р. // Відом. Верхов. Ради України. – 2007. – № 99. – Ст. 3581 (з наступ. змін. та допов.).
38. Про положення про проходження військової служби відповідними категоріями військовослужбовців: Указ Президента України від 07.11.2001 р. // Офіц. вісн. України. – 2001. – № 46. – Ст. 2039 (з наступ. змін. та допов.).
39. Про перелік посад, приписаних до дипломатичних рангів України: Указ Президента України від 26.03.2002 р. // Офіц. вісн. України. – 2002. – № 29. – Ст. 1350 (з наступ. змін. та допов.).

40. Про Концепцію адаптації інституту державної служби в Україні до стандартів Європейського Союзу: Указ Президента України від 05.03.2004 р. // Офіц. вісн. України. – 2004. – № 10. – Ст. 578.
41. Про Концепцію розвитку законодавства про державну службу в Україні: Указ Президента України від 20.02.2006 р. // Офіц. вісн. України. – 2006. – № 8. – Ст. 421.
42. Про затвердження Положення про секретаріат депутатської фракції у Верховній Раді України: розпорядження Голови Верховної Ради України від 22.02.2008 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/304/08-pr>
43. Про затвердження Положення про секретаріат комітету Верховної Ради України: розпорядження Голови Верховної Ради України від 22.02.2008 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/305/08-pr>
44. Про затвердження Положення про Апарат Верховної Ради України: розпорядження Голови Верховної Ради України від 25.08.2011 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/769/11-pr>
45. Про структуру апарату Верховної Ради України: постанова Верховної Ради України від 20.04.2000 р. // Офіц. вісн. України. – 2000. – № 17. – Ст. 698 (з наступ. змін. та допов.).
46. Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики: постанова Кабінету Міністрів України від 03.11.2010 р. // Офіц. вісн. України. – 2010. – № 84. – Ст. 2945.
47. Про затвердження нормативно-правових актів щодо застосування Закону України “Про альтернативну (невійськову) службу”: постанова Кабінету Міністрів України від 10.11.1999 р. // Офіц. вісн. України. – 1999. – № 45. – С. 48.
48. Про затвердження Положення про атестацію державних службовців: постанова Кабінету Міністрів України від 28.12.2000 р. // Офіц. вісн. України. – 2001. – № 1. – Т. 1. – Ст. 27 (з наступ. змін. та допов.).
49. Про затвердження Положення про Міністерство оборони України: постанова Кабінету Міністрів України від 26.11.2014 р. // Офіц. вісн. України. – 2014. – № 97. – Ст. 2796.
50. Про затвердження Положення про Національне агентство України з питань державної служби: постанова Кабінету Міністрів України від 01.10.2014 р. // Офіц. вісн. України. – 2014. – № 81. – Ст. 2288.
51. Про затвердження Положення про порядок стажування у державних органах: постанова Кабінету Міністрів України від 01.12.1994 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/804-94-p>
52. Про затвердження Положення про ранги державних службовців: постанова Кабінету Міністрів України від 19.06.1996 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/658-96-p>
53. Про затвердження Порядку проведення конкурсу на заміщення вакантних посад державних службовців: постанова Кабінету Міністрів України від 15.02.2002 р. // Офіц. вісн. України. – 2002. – № 8. – Ст. 351 (з наступ. змін. та допов.).
54. Про деякі питання застосування статей 4, 15 і 27 Закону України “Про державну службу”: постанова Кабінету Міністрів України від 17.06.1994 р. [Електронний ресурс]. – Режим до-ступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/423-94-p>

55. Про затвердження Порядку проведення службового розслідування стосовно осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування: постанова Кабінету Міністрів України від 13.06.2000 р. // Офіц. вісн. України. – 2000. – № 24. – Ст. 1004 (з наступ. змін. та допов.).

56. Про затвердження Порядку проведення спеціальної перевірки стосовно осіб, які претендують на зайняття посад, які передбачають зайняття відповідального або особливо відповідального становища та посад з підвищеним корупційним ризиком, і внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України: постанова Кабінету Міністрів України від 25.03.2015 р. // Офіц. вісн. України. – 2015. – № 28. – Ст. 812 (з наступ. змін. та допов.).

57. Про затвердження Положення про систему підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації державних службовців і посадових осіб місцевого самоврядування: постанова Кабінету Міністрів України від 07.07.2010 р. // Офіц. вісн. України. – 2010. – № 51. – Ст. 1701 (з наступ. змін. та допов.).

58. Про віднесення деяких посад працівників Апарату Верховної Ради України до відповідних категорій посад державних службовців: розпорядження Кабінету Міністрів України від 28.08.2013 р. // Офіц. вісн. України. – 2013. – № 69. – Ст. 2547.

59. Про віднесення деяких посад працівників органів державної влади, інших державних органів, установ до відповідних категорій посад державних службовців та визнання такими, що втратили чинність, деяких актів Кабінету Міністрів України: постанова Кабінету Міністрів України від 14.08.2013 р. // Офіц. вісн. України. – 2013. – № 76. – Ст. 2823 (з наступ. змін. та допов.).

60. Про віднесення посад працівників апарату судів загальної юрисдикції до відповідних категорій посад державних службовців: розпорядження Кабінету Міністрів України від 24.02.2003 р. // Офіц. вісн. України. – 2003. – № 9. – Ст. 404 (з наступ. змін. та допов.).

61. Про організацію добору (конкурсу) та просування по службі поліцейських: наказ Міністерства внутрішніх справ України від 25.12.2015 № 1631 [Електронний ресурс] // Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – Режим доступу до ресурсу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0049-16>

62. Про затвердження Загального порядку проведення іспиту кандидатів на заміщення вакантних посад державних службовців: наказ Головного управління державної служби України від 08.07.2011 р. // Офіц. вісн. України. – 2011. – № 61. – Ст. 2459 (з наступ. змін. та допов.).

63. Про затвердження Загального порядку проведення щорічної оцінки виконання державними службовцями покладених на них обов'язків і завдань: наказ Головного управління державної служби України від 31.10.2003 р. // Офіц. вісн. України. – 2003. – № 48. – Ст. 2546 (з наступ. змін. та допов.).

64. Про затвердження Інструкції про організацію виконання Положення про проходження військової служби військовослужбовцями Служби безпеки України: наказ Служби безпеки України від 14.10.2008 р. // Офіц. вісн. України. – 2009. – № 3. – Ст. 94 (з наступ. змін. та допов.).

65. Про затвердження Інструкції про організацію виконання Положення про проходження громадянами України військової служби у Збройних Силах

України: наказ Мінборони України від 10.04.2009 р. // Офіц. вісн. України. – 2009. – № 38. – Ст. 1284 (зі змін).

66. Про затвердження Положення про Секретаріат Конституційного Суду України: рішення Конституційного Суду України від 21.12.2011 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ccu.gov.ua/uk/doccatalog/list?currDir=267690>

67. Про затвердження Порядку присвоєння спеціальних звань та подання матеріалів для їх присвоєння: наказ МВС України від 21.03.2012 р. № 218 // Офіц. вісн. України. – 2012. – № 31. – Ст. 1167.

68. Про затвердження Порядку ротатії працівників дипломатичної служби в системі органів дипломатичної служби України: наказ МЗС України від 31.05.2012 р. // Офіц. вісн. України. – 2012. – № 52. – Ст. 2121.

69. Про затвердження Правил поведінки працівника суду: рішення Ради суддів України від 06.02.2009 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://court.gov.ua/userfiles/PravPovPracSudu.pdf>

70. Про затвердження Правил поведінки та професійної етики осіб рядового та начальницького складу органів внутрішніх справ України: наказ МВС України від 22.02.2012 р. // Офіц. вісн. України. – 2012. – № 36. – Ст. 1357.

71. Про затвердження Типових посадових інструкцій працівників апарату місцевого загального суду: наказ Державної судової адміністрації України від 20.07.2005 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://lv.court.gov.ua/tu14/7/3/>

72. Про затвердження Типового положення про апарат місцевого, апеляційного судів: наказ Державної судової адміністрації України від 28.09.2012 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dsa.court.gov.ua/dsa/14/N1152012/>

73. Одержання подарунків особами, уповноваженими на виконання функцій держави або місцевого самоврядування: роз'яснення Міністерства юстиції України від 28.07.2011 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/n0053323-11>

74. Участь громадськості у заходах запобігання корупції як запорука успішної антикорупційної політики: роз'яснення Міністерства юстиції України від 26.08.2011 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/n0059323-11>

75. Положення про помічника судді суду загальної юрисдикції: рішення Ради суддів України від 25.03.2011 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://court.gov.ua/969076/pppszu/>

76. Битяк Ю. П. Державна служба в Україні: організаційно-правові засади / Ю. П. Битяк. – Харків: Право, 2005. – 304 с.

77. Битяк Ю. П. Проблеми нормативно-правового регулювання оцінки діяльності державних службовців та посадових осіб органів місцевого самоврядування / Ю. П. Битяк // Вісн. Акад. прав. наук України. – 2005. – № 4. – С. 116-123.

78. Біла-Тіунова Л. Р. Службова кар'єра в Україні / Л. Р. Біла-Тіунова. – Одеса: Фенікс, 2011. – 340 с.

79. Вапнярчук Н. М. Теоретико-прикладні проблеми правового регулювання дисциплінарної відповідальності державних службовців в Україні: монографія / Н. М. Вапнярчук. – Харків: Юрайт, 2012. – 312 с.

80. Гарашук В. М. Актуальні проблеми боротьби з корупцією в Україні / В. М. Гарашук, А. О. Мухатаєв. – Харків: Право, 2010. – С. 5–16, 24–32.
81. Гончаренко Г. А. Значення відбору кадрів для забезпечення якості кадрового складу СБ України / Г. А. Гончаренко // Правове забезпечення оперативно-службової діяльності: актуальні проблеми та шляхи їх вирішення. – Харків: Оберіг, 2011. – Вип. 2. – С. 45-49.
82. Державна служба в Україні: теоретико-правова характеристика у контексті реформування законодавства: [монографія] / С. В. Ківалов, Л. Р. Біла-Тіунова, О. В. Бачеріков та ін.; за заг. ред. С. В. Ківалова, Л. Р. Білої-Тіунової. – Одеса: Фенікс, 2013. – 438 с.
83. Кагановська Т. Є. Кадрове забезпечення державного управління в Україні: монографія / Т. Є. Кагановська. – Харків: ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2010. – 360 с.
84. Кірмач А. В. Конкурсна процедура прийняття на державну службу: європейський досвід правового регулювання / А. В. Кір-мач // Часопис Київ. ун-ту права. – 2010. – № 1. – С. 135-140.
85. Кірмач А. В. Проходження державної служби: європейський досвід правового регулювання: [монографія] / А. В. Кір-мач; відп. ред. В. Б. Авер'янов. – Київ: Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2011. – 192 с.
86. Клімова С. М. Організація запобігання та протидії корупції в Україні: навч. посіб. / С. М. Клімова, Т. В. Ковальова. – Харків: Магістр, 2012. – 344 с.
87. Кравченко О. О. Управління державною службою в Україні: на шляху до вдосконалення: моногр. / О. О. Кравченко; за заг. ред. Н. П. Матюхіної. – Симферополь: Крим. письменник, 2010. – 212 с.
88. Організація державної служби в Україні: навч. посіб. / В. І. Андріяш, В. В. Опанасевич, М. О. Багмет та ін.; за заг. ред. М. О. Багмета, В. С. Фуртатова, М. С. Іванова. – Миколаїв: МДГУ ім. Петра Могили, 2007. – 244 с.
89. Організація роботи суду в Україні: навч. посіб. / І. Є. Марочкін, Л. М. Москвич, О. М. Овчаренко та ін.; за заг. ред. І. Є. Марочкина. – Харків: Право, 2012. – 256 с.
90. Падалко Г. В. Теорія служби в органах місцевого самоврядування в Україні: муніципально-правове дослідження: [монографія] / Г. В. Падалко. – Харків: Право, 2012. – 288 с.
91. Публічна служба. Зарубіжний досвід та пропозиції для України / А. В. Кірмач, В. П. Тимошук, М. В. Фігель та ін.; за заг. ред. В. П. Тимошука, А. М. Школика. – Київ: Конус-Ю, 2007. – 713 с.
92. Рудакевич М. І. Професійна етика державних службовців: теорія і практика формування в умовах демократизації державного управління / М. І. Рудакевич. – Тернопіль: Астон, 2007. – С. 168-190.
93. Стародубцев А. А. Службова кар'єра в органах внутрішніх справ України / А. А. Стародубцев. – Харків: Золота миля, 2012. – С. 150-256.
94. Трачук П. А. Адміністративно-правові засади реформування місцевої публічної влади в Україні: монографія / П. А. Трачук. – Ужгород: Ліра, 2011. – 335 с.
95. Токар-Остапенко О. В. Урегулювання конфлікту інтересів на державній службі: можливості застосування європейського досвіду в Україні / О. В. Токар-Остапенко. – Київ: НІСД, 2013. – 48 с.

96. Федчишин С. А. Деякі особливості посади Надзвичайного і Повноваженого Посла України у світлі реформування законодавства про державну службу / С. А. Федчишин // *Наук. вісн. Херсон. держ. ун-ту. – Серія “Юрид. науки”*. – 2013. – Вип. 6. – Т. 2. – С. 65-69.

97. Федчишин С. А. Питання участі державних службовців у політичній діяльності в Україні / С. А. Федчишин // *Наук. вісн. Херсон. держ. ун-ту. – Серія “Юрид. науки”*. – 2015. – Вип. 2. – Т. 2. – С. 206–209.

Допоміжна:

1. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13.01.2011 № 2939-VI; поточна редакція від 01.05.2015, підстава 2042-19 [Електронний ресурс] // Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2939-17>

2. Про інформацію: Закон України від 02.10.1992 № 2657-XII; поточна редакція від 01.01.2017, підстава 1774-19 [Електронний ресурс] // Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>

3. Про судовий збір. Закон України від 08.07.2011 № 3674-VI / [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3674-17>

4. Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей. Закон України від 20 грудня 1991 р. № 2011-XII. / [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2011-12>

5. Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів: Закон України №1403-VIII від 02. 06. 2016 р.; набрання чинності 05. 10. 2016 р. [Електронний ресурс] // Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – Режим доступу до ресурсу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1403-19>

6. Авер'янов В. Б. Сучасний стан та основні напрями розвитку законодавства про державну службу в Україні / В. Б. Авер'янов, О. Ф. Андрійко // *Часопис Київ. ун-ту права*. – 2006. – № 4. – С. 3-9.

7. Александров В. М. Зміст і характер військової служби / В. М. Александров // *Проблеми законності*. – Вип. 91. – Харків: НЮА ім. Я. Мудрого, 2007. – С. 34-41.

8. Анікеєва С. Є. Використання досвіду європейських країн в організації місцевого самоврядування / С. Є. Анікеєва // *Публічне управління XXI ст.* – Харків: Магістр, 2013. – С. 112-113.

9. Балух Д. В. До визначення особливостей управління державною службою / Д. В. Балух // *Південноукр. правн. Часопис*. - 2008. – С. 170-172.

10. Батанов О. В. Муніципальне право України: підручник / О. В. Батанов; відп. ред. М. О. Баймуратов. – Харків: Одиссей, 2008. – С. 356-386.

11. Бедний О. І. Обрання як спосіб заміщення вакантних посад на службі в органах місцевого самоврядування в Україні / О. І. Бедний // *Актуальні проблеми держави і права: зб. наук. пр.* – Одеса: Юрид. літ, 2002. – Вип. 16. – С. 329-331.

12. Бесчастний В. М. Правове регулювання проходження служби в органах внутрішніх справ : монографія / В. М. Бесчастний. – Донецьк: Донецьк. юрид. ін-т ЛДУВС ім. Е. О. Дідоренка, 2009. – 132 с.

13. Навчально-методичний посібник для самостійної роботи та практичних занять з навчальної дисципліни “Публічна служба” (галузь знань 08 “Право”,

спеціальність 081 “Право”, другий (магістерський) освітній рівень) для студентів магістра-тури Інституту підготовки юридичних кадрів для Служби без-пеки України денної форми навчання / уклад.: Ю. П. Битяк, Н. П. Матюхіна, Д. В. Лученко та ін. – Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2016. – 49 с.

14. Кікінчук В. Ю. Адміністративні процедури проходження служби в органах внутрішніх справ: дис. ... кандидата юрид. наук:12.00.07 / Кікінчук Василь Юрійович. – Х., 2010. – 205 с.

15. Кононенко О. Актуалізація проблеми вдосконалення нормативних актів щодо правового статусу деяких працівників апарату суду / О. Кононенко // Вісн. Вищ. адмін. суду України. – 2011. – № 3. – С. 69-82.

16. Корко К. Г. Вимоги щодо декларування майна, доходів, витрат і зобов'язань фінансового характеру та оприлюднення декларацій / К. Г. Корко // Бюл. М-ва юстиції України. – 2012. – № 11. – С. 147-150.

17. Кравець В. Р. Поняття та структура механізму атестації державних службовців / В. Р. Кравець // Вісн. Одес. ін-ту внутр. справ. – 2003. – № 4. – С. 192-196.

18. Литвин О. Адміністративно-правовий статус Апарату Верховної Ради України / О. Литвин // Підприємництво, госп-во і право. – 2011. – № 9. – С. 123-126.

19. Любченко П. Проблеми правового регулювання служби в органах місцевого самоврядування / П. Любченко // Вісн. Акад. прав.наук України. – 2008. – № 1 (52). – С. 89-97.

20. Організація державної служби в Україні: навч. посіб. / В. І. Андріяш, В. В. Опанасевич, М. О. Багмет та ін.; за заг. ред. М. О. Багмета, В. С. Фуртатова, М. С. Іванова. – Миколаїв: МДГУ ім. Петра Могили, 2007. – 244 с.

21. Організація роботи суду в Україні: навч. посіб. / І. Є. Марочкін, Л. М. Москвич, О. М. Овчаренко та ін.; за заг. ред. І. Є. Марочкина. – Харків: Право, 2012. – 256 с.

22. Падалко Г. В. Теорія служби в органах місцевого самоврядування в Україні: муніципально-правове дослідження: [монографія] / Г. В. Падалко. – Харків: Право, 2012. – 288 с.

23. Публічна служба. Зарубіжний досвід та пропозиції для України / А. В. Кірмач, В. П. Тимошук, М. В. Фігель та ін.; за заг. ред. В. П. Тимошука, А. М. Школика. – Київ: Конус-Ю, 2007. – 713 с.

24. Рудакевич М. І. Професійна етика державних службовців: теорія і практика формування в умовах демократизації державного управління / М. І. Рудакевич. – Тернопіль: Астон, 2007. – С. 168-190.

25. Стародубцев А. А. Службова кар'єра в органах внутрішніх справ України / А. А. Стародубцев. – Харків: Золота миля, 2012. – С. 150-256.

26. Ткач Г. Принципи службової діяльності у новому Законі України “Про державну службу” / Г. Ткач // Вісн. Акад. прав.наук України. – 2013. – № 1 (72). – С. 176-185.

27. Цуркан М. Присяга публічного службовця як автономний правовий інститут всистемі українського права / М. Цуркан // Вісн. Вищ. адмін. суду України. – 2010. – № 4. – С. 8-14.

28. Янюк Н. Актуальні проблеми формування публічної служби в Україні / Н. Янюк // Вісн. Львів. ун-ту. – Серія “Юрид.”. – 2010. – Вип. 51. – С. 162-167.

Навчальне видання

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ ПОСІБНИК
ДЛЯ СТУДЕНТІВ 2-ГО КУРСУ
СПЕЦІАЛЬНОСТІ 081 «ПРАВО» ОС «МАГІСТР»
ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

Автори:

Комзюк В.Т.
Кононенко Ю.С.
Дробот Ж.А.
Парамонова О.С.
Шаповал Т.Б.

Підписано до друку 14.06.2018 р.
Формат 60x84/16. Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman.
Ум. друк. арк. 10,7 Обл.-вид. арк. 8,8.
Вид. № 10-19. Тираж 50 прим.

Видавець Третяков Олександр Миколайович.
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру видавців.
Серія ДК № 4862 від 11.03.2015 р.
Україна, 18001, м. Черкаси, вул. Слави, 1, к. 24.
Тел.: +380674701314. E-mail: book_brama@ukr.net

